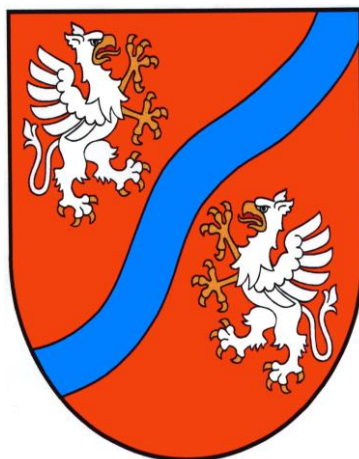

Załącznik nr 1 do Uchwały nr LII/ 440 /06 Rady Gminy Mszana Dolna
z dnia 12 czerwca 2006 roku
w sprawie przyjęcia „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2006 - 2015” dla Gminy Mszana Dolna

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015

Mszana Dolna, maj 2006 roku

WSTĘP	4
1 PROCEDURA TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MSZANA DOLNA NA LATA 2006 – 2015.....	6
1.1 PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MSZANA DOLNA NA LATA 2006 – 2015.....	6
1.2 METODOLOGIA PRACY NAD STRATEGIĄ.....	6
1.3 DOKUMENTY PROGRAMOWE I ŹRÓDŁA POZYSKANIA INFORMACJI.....	9
2 ZADANIA I KOMPETENCJE GMINY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	11
2.1 PODSTAWY SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ W POLSCE	11
2.2 PODSTAWOWE ZADANIA GMINY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	14
2.3 ORGANIZACJA POMOCY SPOŁECZNEJ NA SZCZEBLU GMINY	20
2.4 STRUKTURA ORGANIZACYJNA, ZASADY I ZAKRES UDZIELANIA POMOCY PRZEZ GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W MSZANIE DOLNEJ	21
3 RAPORT O SKALI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MSZANA DOLNA	26
3.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	26
3.2 DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ.....	31
3.2.1 <i>Dane demograficzne</i>	31
3.2.2 <i>Informacja na temat zakresu korzystania z pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna</i>	35
3.2.3 <i>Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna</i>	41
3.2.4 <i>Przykładowe programy i projekty z zakresu pomocy społecznej realizowane w Gminie Mszana Dolna</i> 54	
3.2.5 <i>Powiatowa panorama pomocy społecznej. Zadania z zakresu pomocy społecznej świadczone przez powiat, na rzecz mieszkańców Gminy Mszana Dolna</i>	58
3.2.6 <i>Z diagnozy Sytuacji Społeczno – Gospodarczej Małopolski</i>	65
3.2.7 <i>Obywatelskie wsparcie działań z zakresu pomocy społecznej</i>	66
4 PROGRAM ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ.....	70
4.1 ISTOTA OPRACOWANIA I REALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MSZANA DOLNA NA LATA 2006 – 2015.....	70
4.2 WIZJA I MISJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MSZANA DOLNA NA LATA 2006 – 2015	71
4.3 CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE ORAZ ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	72
4.4 POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	74
4.5 SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII.....	83
5 ZAŁĄCZNIKI.....	84
5.1 ZAŁĄCZNIK NR 1: PODSTAWOWE AKTY PRAWNE REGULUJĄCE ZASADY REALIZACJI ZADAŃ GMINY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ	84
5.2 ZAŁĄCZNIK NR 2: UCHWALENIE STATUTU GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MSZANIE DOLNEJ. 87	
5.3 ZAŁĄCZNIK NR 3: PRZYJĘCIE GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2006.....	93
5.4 ZAŁĄCZNIK NR 4: PRZYJĘCIE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.	96
5.5 ZAŁĄCZNIK NR 5: UCHWALENIE REGULAMINU UDZIELANIA POMOCY MATERIALNEJ O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW ZAMIESZKAŁYCH NA TERENIE GMINY MSZANA DOLNA	98
5.6 ZAŁĄCZNIK NR 6: ZASADY PRYZNAWANIA I ZWROTU WYDATKÓW PRZEZNACZONYCH NA ŚWIADCZENIE PRYZNANE W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH GMINY W ODNIESIENIU DO DOŻYWIANIA UCZNIÓW ORAZ ZMIANY UCHWAŁY NR VII/91/99 RADY GMINY MSZANA DOLNA W SPRAWIE: ZASAD ZWROTU NA ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ.	106
5.7 ZAŁĄCZNIK NR 7: OKREŚLENIE ZASAD ZWROTU WYDATKÓW ZA UDZIELONĄ POMOC W FORMIE POSIŁKÓW.....	108
5.8 ZAŁĄCZNIK NR 8: ZASADY ZWROTU WYDATKÓW PONIESIONYCH NA ORGANIZOWANIE POGRZEBU PODOPIECZNYM GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MSZANIE DOLNEJ.	109
5.9 ZAŁĄCZNIK NR 9: LISTA OSÓB ZAANGAŻOWANYCH W PROCES MONITORINGU REALIZACJI STRATEGII POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE MSZANA DOLNA NA LATA 2006 – 2015.....	111

5.10	ZAŁĄCZNIK NR 10: PRZYKŁADOWE PROJEKTY REALIZOWANE W RAMACH STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MSZANA DOLNA NA LATA 2006 – 2015	113
------	--	-----

6	WYKAZ WYKRESÓW, TABEL I SCHEMATÓW	117
6.1	WYKAZ TABEL:	117
6.2	WYKAZ WYKRESÓW:.....	117
6.3	WYKAZ SCHEMATÓW	117

Wstęp

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to nie jednorazowy akt, a wieloletni proces realizacji zadań gminy z zakresu pomocy społecznej.

Przyjęcie takiego strategicznego planu działania wynika z obowiązku określonego w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (art. 17 ust.1 „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;”).

Przygotowana Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015 stanowi podstawowy element do planowania działań związanych m. z pomocą społeczną, oświatą, kulturą, profilaktyką zagrożeń dewiacyjnych oraz rozwojem Gminy.

Określone w Strategii zasady, cele i działania na rzecz społeczności gminnej stanowią rekomendacje do dokumentów programowo-planistycznych służących poprawie warunków życia, pracy i wypoczynku mieszkańców i innych osób przebywających na obszarze Gminy.

Działania te opierają się na założeniu partnerskiej współpracy i dialogu wszystkich instytucji, organizacji, przedsiębiorstw, grup nieformalnych oraz osób fizycznych zaangażowanych w integrację społeczną, zapobieganie ryzyku wykluczenia oraz wspieranie najłabszych (szczególnie z grup defaworyzowanych).

Zasada partnerstwa i współpracy w realizacji działań zapisanych w Strategii dotyczy głównie urzędów i instytucji działających na terenie gminy: Policji, szkół, Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej, ośrodków zdrowia, instytucji kultury i organizacji sportowych, organizacji pozarządowych, Kościoła Katolickiego.

Założenia tego dokumentu są spójne ze strategicznymi, narodowymi i regionalnymi opracowaniami, a między innymi Narodową Strategią Integracji Społecznej dla Polski, Krajowym Planem Działania na Rzecz Integracji Społecznej na lata 2004-2006, Narodową Strategią Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich 2000-2006), Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia 2007 – 2013 (wstępny projekt), Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2000-2006 (także projektem na lata 2007 – 2013) oraz innymi programami i dokumentami powiatowym i gminnymi.

Określenie 10 letniego okresu obowiązywania Strategii zapewnia, z jednej strony możliwość rozwiązania najistotniejszych problemów wspólnoty lokalnej i świadczenia usług społecznych, a z drugiej obejmuje perspektywę czasową przewidywalną od strony formalno - prawnej i finansowej

Dokument ten spełnia kilka podstawowych warunków:

- 1) odpowiada na konkretne wyzwania i potrzeby Gminy, na podstawie diagnozy społecznej,
- 2) koresponduje z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa, kraju,
- 3) jest komplementarny w stosunku do pozostałych dokumentów Gminy o znaczeniu strategicznym,
- 4) wpisuje się w aktywny model polityki społecznej,
- 5) zakłada budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Na zawartość strategii składają się: diagnoza sytuacji społecznej oraz uwarunkowania zewnętrzne rozwoju społecznego, bilans zadań i kompetencji gminy z zakresu pomocy społecznej, raport o skali problemów społecznych Gminy Mszana Dolna, program rozwiązywania problemów pomocy społecznej, harmonogram

wdrażania i monitorowania, podmioty realizacji Strategii i źródła finansowania działań oraz propozycje projektów strategicznych.

Realizacja celów postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymagała systemowego zdiagnozowania problemów społecznych w skali gminy.

Diagnoza ta została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, dane uzyskane między innymi z Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy Mszana Dolna, Komendy Powiatowej Policji, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej.

Prezentując strukturę problemów pomocy społecznej zwrócono między innymi uwagę na zjawiska: ubóstwa, bezrobocia, bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawności, alkoholizmu, przemocy, przestępczości.

W ramach programu rozwiązywania problemów pomocy społecznej Gminy określono zarówno wizję, misję, cele strategiczne i operacyjne dla obszarów: pomoc na rzecz rodzin i środowisk dotkniętych problemem bezrobocia, pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym oraz rodzin dotkniętych problemem przemocy, pomoc na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Autorzy Strategii¹ serdecznie dziękują wszystkim tym którzy aktywnie włączyli się w proces jej przygotowania i jej partycypację, a szczególnie wójtowi, radnym, pracownikom Urzędu Gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

¹ Autor Strategii Marek Wójcik, przy współpracy Agnieszki Marszałek

1 Procedura tworzenia Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015

1.1 Podstawy prawne opracowania Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) określa w art. 7 zadania własne gminy.

Obejmują one między innymi sprawy z zakresu pomocy społecznej (art. 7 ust.1, pkt. 7). Szczegółowo omówiono zadania i kompetencje gminy dotyczące pomocy społecznej oraz system instytucjonalny ich realizacji w rozdziale II niniejszego opracowania.

Przyjęcie przez Radę Gminy strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z obowiązku określonego w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późniejszymi zmianami).

Artykuł 17 ust.1 tejże ustawy stanowi:

„Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Podstawę do opracowania „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015” (zwaną dalej „Strategią”) stanowi umowa zawarta pomiędzy Wójtem Gminy Mszana Dolna, a Markiem Wójcikiem – autorem Strategii.

1.2 Metodologia pracy nad Strategią

Podstawę opracowania Strategii stanowiły materiały źródłowe powstałe i zgromadzone w trakcie jej przygotowywania. W celu selekcji problemów uważanych przez mieszkańców za najistotniejsze dokonano społecznych konsultacji środowiskowych.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Mszany Dolnej została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej, dane uzyskane z Głównego Urzędu Statystycznego, raporty i opracowania między innymi; Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Komendy Powiatowej Policji w Limanowej.

W opracowaniu Strategii wykorzystano również informacje pochodzące z badań własnych, przeprowadzonych przez autorów opracowania, powstałe w oparciu o indywidualne rozmowy i analizę materiałów z tzw. wywiadu indywidualnego za zgodą uczestników. Pozwoliło to określić tzw. „profile indywidualne” ważnych problemów społecznych w wyselekcjonowanej grupie mieszkańców, szczególnie w zakresie problematyki bezrobocia oraz skutków społecznych i psychologicznych tego zjawiska.

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej, została opracowana strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej na najbliższe lata, która jest rozwinięciem działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna. Sukcesywnie w toku prac nad Strategią następowało przeformułowanie roli i zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także sposobów realizacji świadczonej pomocy (przejście od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją jest udzielanie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów). Będzie to możliwe dzięki rozwojowi różnego rodzaju usług w GOPS dla różnych grup świadczeniobiorców, poradnictwa prawnego, psychologicznego i pedagogicznego, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej. Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w dalszej części Strategii, która jest syntezą wypracowanych kierunków dla realizacji polityki społecznej Gminy Mszana Dolna.

Z chwilą uchwalenia Strategia staje się podstawowym i nadrzędnym dokumentem formułującym politykę realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej z perspektywy gminnej.

Strategia przesądza o tym, co, jako społeczność lokalna można i chce się osiągnąć w perspektywie 10 lat - wobec takiej a nie innej sytuacji społeczno – gospodarczej Gminy Mszana Dolna. Strategia w tym ujęciu jest narzędziem wspierania pozytywnych zmian w lokalnej wspólnotce samorządowej.

W systemie zarządzania Gminą pełni kluczową rolę:

- z jednej strony jako generalny plan postępowania władz samorządowych na swoim terenie i narzędzie zarządzania tym procesem,
- z drugiej zaś strony jako dokument informacyjny i promocyjny oraz narzędzie komunikowania się i współpracy z lokalną społecznością.

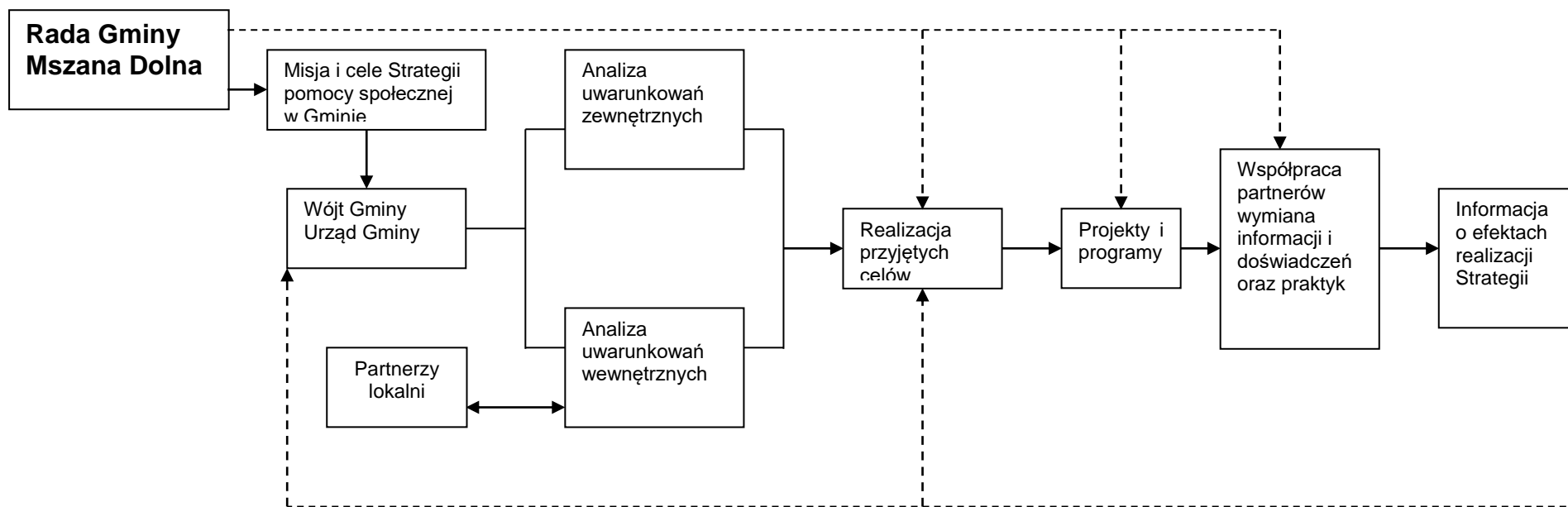
W procesie monitoringu realizacji Strategii, kierunki i działania powinny być aktualizowane i dostosowane do zmieniającej się rzeczywistości i otoczenia społeczno-gospodarczego. Przyjęcie Strategii stanowi proces otwierający długoterminowe planowanie polityki społecznej.

Strategia jest bowiem podstawą do podejmowania długofalowych zintegrowanych działań rozwojowych w sferze społecznej oraz wdrażania rozwiązań w postaci programów lokalnych, mających na uwadze realizację celów określonych do roku 2015.

Wypracowana lista propozycji projektowych ze sfery polityki społecznej, stanowi integralną część Strategii i zawiera konkretne wskazania przedsięwzięć, mających na celu uzupełnienie kierunków strategicznych. Cele i kierunki działań są zgodne ze wskazaniami innych dokumentów o charakterze programowym z obszaru polityki społecznej, zarówno w skali europejskiej, ogólnopolskiej, jak i Województwa małopolskiego i Powiatu limanowskiego.

Strukturę procesu planowania strategicznego pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna przedstawiono na schemacie nr 1.

Schemat nr 1: Proces planowania strategicznego pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna

Programowanie i aplikowanie

Wdrożenie Strategii

Monitorowanie

1.3 Dokumenty programowe i źródła pozyskania informacji

Prezentując sytuację społeczną w Gminie Mszana Dolna oraz planując działania do podjęcia w latach 2006 – 2015, odnoszono się do zapisów wielu dokumentów dotyczących problematyki pomocy społecznej.

Sięgano po porównania i przykłady rozwiązań z tego zakresu, zarówno z perspektywy lokalnej, regionalnej, ogólnopolskiej a także europejskiej. Odnoszono cele i działania planowane dla Gminy Mszana Dolna do celów zawartych w innych dokumentach strategicznych, wskazując na spójność proponowanych rozwiązań z polityką: Unii Europejskiej, Polski, Województwa małopolskiego i Powiatu limanowskiego.

Najistotniejszymi źródłami pozyskania informacji oraz dokumentami programowymi były:

1. Europejska Karta Społeczna sporządzona w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz. U. z dnia 29 stycznia 1999 r.)
2. Strategia polityki społecznej na lata 2007-2013 (dokument towarzyszący realizacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 września 2005 r.)
3. Raport Otwarcia 2005/2006, „Społeczeństwo – Gospodarka – Państwo”, Centrum im. Adama Smitha, listopad 2005 r.
4. Rządowy program "Posiłek dla potrzebujących" (Uchwała Nr 212/2004 z dnia 7 września 2004 r. Rady Ministrów)
5. Program Ochrony Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu Osób Bezdomnych i Zagrożonych Bezdomnością (Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005r.)
6. „Małopolska 2015” Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013 (Uchwała Nr XLI/527/2006 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30.01. 2006 r.)
7. Małopolski Program Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2002 – 2006. Strategia dla Województwa Małopolskiego (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, 2002 r.)
8. Małopolski Program Polityki Prorodzinnej na lata 2004 - 2007. Program Wojewódzki (Uchwała Sejmiku Województwa Małopolskiego Nr XX/ 280/ 04 SWM z dnia 31 maja 2004 r.)
9. Wojewódzki Program Polityki i Pomocy Społecznej wobec starości na lata 2004-2006 (Uchwała Nr XIX /271/04 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 kwietnia 2004r.)
10. Małopolski System Pomocy Osobom Uwikłanym w Przemoc Domową (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie)

11. Wojewódzki Program Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego Kadr Pomocy Społecznej na lata 2004 – 2006 (Uchwała Nr XIX/272/04 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 kwietnia 2004 r.)
12. Raport z badań „Diagnozowanie przyczyn ubóstwa w województwie małopolskim” (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Kraków 2004 r.)
13. Wojewódzki Program Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego Kadr Pomocy Społecznej na lata 2004-2006 (Uchwała Nr XIX/272/04 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 kwietnia 2004 r.)
14. Raport. Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej 2005/2006 (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie)
15. Strategia Rozwoju Powiatu Limanowskiego (Uchwała Rady Powiatu Nr XV/149/04 z dnia 28.04.2004r. oraz Nr IX/77/99 z dnia 25.08. 1999r.)
16. Raport: Profil społeczno-gospodarczy dla powiatu limanowskiego. Kraków 2003 r.
17. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Mszana Dolna na lata 1999 – 2015 (Uchwała Nr XVIII/186/2000 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 21 czerwca 2000 r.)
18. Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej (Uchwała Nr XXVI/206/04 Rady Gminy Mszana Dolna)
19. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2006 (Uchwała Nr XLIV/385/05 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 29.12.2005 r.)
20. Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Mszana Dolna (Uchwała Nr XXXV/300/05 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 30 marca 2005 r.)
21. Gminny Program przeciwdziałania Narkomanii (Uchwała Nr XLV/386/05 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 29 grudnia 2005 roku)
22. Zasady przyznawania i zwrotu wydatków przeznaczonych na świadczenie przyznane w ramach zadań własnych Gminy w odniesieniu do dożywiania uczniów oraz zasady zwrotu za świadczenia z pomocy społecznej zmiany (Uchwały Nr VII/91/99 oraz Nr VII/71/03 Rady Gminy Mszana Dolna)
23. Zasady zwrotu wydatków poniesionych na organizowanie pogrzebu podopiecznym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej (Uchwała Nr XXXI/262/04 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 30 listopada 2004 r.)
24. Zasady zwrotu wydatków za udzieloną pomoc w formie posiłków (Uchwała Nr XXXV/289/05 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 25 lutego 2005 r.)

2 Zadania i kompetencje gminy z zakresu pomocy społecznej

2.1 Podstawy systemu pomocy społecznej w Polsce

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna od dnia 1 maja 2004 r. funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm), a organizują ją organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin.

Organy te realizując zadania pomocy społecznej współpracują, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Organy wykonujące zadania z zakresu pomocy społecznej mogą zlecać ich realizację organizacjom pozarządowym, które prowadzą działalność w tym zakresie oraz osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym Kościoła Katolickiego, innych kościołów i wyznań działającym na podstawie odrębnych przepisów jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie pomocy społecznej.

Główne cele pomocy społecznej to:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

- osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej posiadającym zezwolenie na osiedlenie się, zgodę na pobyt tolerowany lub status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej,
- obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek:

- osoby zainteresowanej,
- jej przedstawiciela ustawowego,
- innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Pomoc społeczna może być także udzielana z urzędu (art. 102 ustawy o pomocy społecznej).

Osoba lub rodzina może zgłosić się o przyznanie pomocy do ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania (ośrodki znajdują się w każdej gminie).

Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają uprzednio przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej wydawane są w formie pisemnej. Od każdej decyzji służy prawo odwołania

Do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej należą:

- regionalne ośrodki polityki społecznej
- powiatowe centra pomocy rodzinie
- ośrodki pomocy społecznej
- domy pomocy społecznej
- placówki specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego
- placówki opiekuńczo-wychowawcze
- ośrodki adopcyjno- opiekuńcze
- ośrodki wsparcia
- ośrodki interwencji kryzysowej

Na szczeblu województwa istnieją dwie odrębne struktury organizacyjne – administracji rządowej i samorządowej.

Zadania rządowe na szczeblu województwa wykonuje wojewoda. Zadania wojewody w zakresie pomocy społecznej realizowane są przez wydziały polityki społecznej urzędów wojewódzkich..

Natomiast zadania samorządowe wykonuje marszałek województwa przy pomocy regionalnego ośrodka polityki społecznej - jednostki organizacyjnej powołanej do realizacji zadań pomocy społecznej w województwach samorządowych.

Powiatowe centra pomocy rodzinie są to jednostki organizacyjne wykonujące zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej. Zadania powiatowych centrów pomocy rodzinie w miastach na prawach powiatu realizują miejskie ośrodki pomocy społecznej (miejskie ośrodki pomocy rodzinie).

Na poziomie gminy zadania z zakresu pomocy społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej (gminne, miejskie).

Domy pomocy społecznej. Placówki te świadczą, na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności usługi: bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacyjne w formach i zakresie wynikających z indywidualnych potrzeb.

Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone dzielą się na domy dla:

1. osób w podeszłym wieku
2. osób przewlekłe somatycznie chorych
3. osób przewlekłe psychicznie chorych
4. dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
5. dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie
6. osób niepełnosprawnych fizycznie.

Placówki opiekuńczo- wychowawcze zapewniają dzieciom i młodzieży pozbawionym częściowo i całkowicie opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie dzienną lub całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie, jak również wspiera działania rodziców w wychowaniu i sprawowaniu opieki.

Placówki ze względu na specyfikę działań dzielą się na :

1. Placówki wsparcia dziennego
 - Wspierają rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji
 - Zapewniają pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami
 - Współpracują ze szkołą, ośrodkiem pomocy społecznej i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych
2. Placówki interwencyjne
 - 1) zapewniają dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodziców, znajdującemu się w sytuacji kryzysowej:
 - a. doraźną, całodobową opiekę
 - b. kształcenie dostosowane do jego wieku i możliwości rozwojowych
 - c. opiekę i wychowanie do czasu powrotu do rodziny lub umieszczenia w rodzinie zastępczej, placówce rodzinnej albo placówce socjalizacyjnej
 - 2) przygotowują diagnozę stanu psychofizycznego i sytuacji życiowej dziecka oraz ustalają wskazania do dalszej pracy z dzieckiem
3. Placówki rodzinne

Zapewniają dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodziców całodobową opiekę i wychowanie w warunkach zbliżonych do domu rodzinnego oraz opiekę, do czasu powrotu dziecka do rodziny, umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej lub jego usamodzielnienia
4. Placówki socjalizacyjne

Zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono rodzinnej opieki zastępczej

Ośrodek adopcyjno - opiekuńczy to:

1. Ośrodek lub zespół wsparcia rodziny naturalnej, prowadzący poradnictwo dla dzieci i rodziców oraz terapię rodzinną, w tym dla rodziców dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych
2. Ośrodek lub zespół wsparcia rodziny zastępczej lub adopcyjnej, inicjujący i wspomagający zastępcze formy opieki i wychowania rodzinnego, szkolący i kwalifikujący kandydatów na rodzinę zastępczą albo adopcyjną, prowadzący poradnictwo rodzinne i terapie rodzinną dla dzieci i rodziców dzieci umieszczonych w rodzinnej opiece zastępczej

Ośrodek wsparcia jest środowiskową formą pomocy półstacjonarnej służącą utrzymaniu osoby w jej naturalnym środowisku i przeciwdziałaniu instytucjonalizacji, a w szczególności:

- 1) środowiskowe domy samopomocy
- 2) dzienne domy pomocy
- 3) noclegownie
- 4) ośrodki opiekuńcze

Ośrodki interwencji kryzysowej. Rolą ośrodków interwencji kryzysowej jest świadczenie specjalistycznych usług, zwłaszcza psychologicznych, prawnych, hotelowych, które są dostępne przez całą dobę – osobom, rodzinom i społecznościom będącym ofiarami przemocy lub znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej – w celu zapobieżenia powstawania lub pogłębiania się dysfunkcji tych osób, rodzin lub społeczności.

2.2 Podstawowe zadania gminy z zakresu pomocy społecznej

Poniżej zaprezentowano informację o podstawowych zadaniach gminy z zakresu pomocy społecznej, zarówno własnych jak i zleconych. Najistotniejsze akty prawne regulujące zasady realizacji tych zadań wymienione zostały w Załączniku Nr 1, zamieszczonym w końcowej części Strategii.

Podstawowym aktem normatywnym określającym rodzaj i zakres obowiązków w sferze pomocy społecznej wykonywanych przez samorząd gminny i powiatowy jest **ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.**

Art. 15 powołanej ustawy ogólnie definiuje pojęcie pomocy społecznej poprzez wymienienie podstawowych zadań w tej dziedzinie. W świetle przytoczonej regulacji pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) pracy socjalnej;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Obowiązek realizacji tych zadań spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Gmina jest zobowiązana zgodnie z przepisami do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej i nie może jej odmówić osobie potrzebującej, mimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub prawnych do zaspokojenia tej osobie niezbędnych potrzeb życiowych.

Ustawa dzieli zadania realizowane przez gminę na zadania własne (ze wskazaniem, które z nich mają charakter obowiązkowy a które fakultatywny) oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, na których realizację środki finansowe zapewnione są w budżecie państwa.

Do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym zalicza się:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego; 7
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- 13) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- 14) dożywianie dzieci;
- 15) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 16) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Pozostałe zadania własne gminy to:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Ponadto gmina realizuje następujące zadania zlecone:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 2) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 3) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 5) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 6) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Inne zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez gminę:

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi **nakłada obowiązek prowadzenia działań mających na celu rozwiązywanie problemów alkoholowych i prowadzenie profilaktyki w tym zakresie. Zadania w tej dziedzinie obejmują przede wszystkim:**

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13[1] i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

W celu realizacji wymienionych wyżej zadań rada gminy uchwała corocznie gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Program ten stanowi integralną część gminnego strategii rozwiązywania problemów społecznych, o której była mowa przy okazji omawiania ustawy o pomocy społecznej.

Realizacja programu należy do obowiązków ośrodka pomocy społecznej lub inna jednostkę wskazaną w programie albo pełnomocnika powołanego w tym celu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta)

Dodatkowo ustawa przewiduje powołanie przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Oprócz inicjowania w/w działań zadaniem komisji jest podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Podobnie jak w przypadku przeciwdziałania alkoholizmowi realizacja zadań w sferze przeciwdziałania narkomanii należy do gminy. Do zadań tych należy:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W celu realizacji powyższych zadań rada gminy uchwała opracowany przez wójta Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii. Program realizowany jest przez jednostkę wskazaną w Programie. Ponadto w celu realizacji zadań gminy wynikających z ustawy wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest nową regulacją. Jej pojawienie się w polskim ustawodawstwie jest sygnałem, że problem przemocy w rodzinie nie jest zjawiskiem marginalnym. Przeciwdziałanie fali tego zjawiska zostało włączone do zadań własnych zarówno gminy jak i powiatu.

Art. 3 powołanej ustawy określa w jakiej formie powinna być udzielona pomoc osobie poszkodowanej. Pomocy jednostki obowiązane powinny udzielić w postaci:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną;

- 4) zapewnienia, na żądanie osoby dotkniętej przemocą, bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- 1) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Ustawa podkreśla znaczącą rolę współpracy organów rządowych i samorządowych odpowiedzialnych za realizację zadań w tej sferze z organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi. Współpraca ta ma trzy zasadnicze cele:

- a) udzielenie pomocy osobom dotkniętym przemocą
- b) oddziaływanie na osoby przemoc stosujące
- c) oddziaływanie i podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Współpraca ta iść może znacznie dalej. Ustawodawca przewidział możliwość zlecenia przez organy administracji rządowej i samorządowej wykonywania zadań dotyczących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w trybie bądź ustawy o pomocy społecznej bądź ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Ustawa z dnia 19.08.1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego

Obok innych organów i instytucji zadania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego realizuje samorząd terytorialny.

Podstawą są przede wszystkim przepisy powołanej ustawy - art.1 ust. 1 wskazujący ogólnie na kompetencje organów oraz art. 8 ust. 1, który mówi, że jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej porozumieniu z zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej organizują na obszarze swojego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych.

Ustawa wymienia dwa rodzaje zadań zleconych realizowanych przez gminę z zakresu administracji rządowej:

- a) organizowanie usług opiekuńczych dostosowanych do szczególnych potrzeb z zaburzeniami psychicznymi. Jedną z form usług opiekuńczych jest zapewnienie mieszkania – może być ona realizowana między innymi poprzez udostępnienie miejsca w środowiskowym domu samopomocy.
- b) organizowanie, prowadzenie i finansowanie na zasadach określonych w przepisach o opiece społecznej środowiskowych domów samopomocy.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego określając zasady udzielania pomocy społecznej osobom dotkniętym chorobami psychicznymi wyraźnie odsyła do regulacji zawartych w ustawie o pomocy społecznej. W niektórych tylko przypadkach uzupełnia bądź zmienia określone w tych przepisach zasady co jest uwarunkowana specyfiką dziedziny podlegającej unormowaniu.

Ustawa z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” będzie realizowany w latach 2006-2009.

Jego celem w stosunku do samorządów jest:

- a) wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obligatoryjnym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym. Szczególny nacisk jest położony na pomoc osobom z terenów wiejskich oraz terenów objętych wysokim bezrobociem
- b) rozwój w gminach bazy żywieniowej

Pozostałe cele projektu to: długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia, upowszechnianie zdrowego stylu żywienia, poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach.

Do udzielania pomocy w formie dożywiania mają zastosowanie odpowiednio przepisy dotyczące udzielania świadczeń z pomocy społecznej.

Program realizowany jest w gminie a jego koordynatorem jest wójt (burmistrz, prezydent miasta).

Obowiązkiem wójta (burmistrza, prezydenta miasta) - jako koordynatora - jest kwartale przekazywanie informacji dotyczącej realizacji projektu właściwemu wojewodzie.

Wojewoda jest z kolei koordynatorem Programu w województwie.

Na realizację Programu gmina może otrzymać dotację, z tym, że udział środków własnych gminy nie może być niższy niż 40% przewidywanych kosztów. Wyjątkowo na uzasadniony, pisemny wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dotacja może być podwyższona w taki jednak sposób by środki własne gminy nie były niższe niż 20% przewidywanych kosztów realizacji.

Wyplata świadczeń rodzinnych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 Dz. U. z 2003 r. nr 228 poz. 2255. Organem właściwym do wypłaty świadczeń rodzinnych jest wójt, burmistrz, prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne lub otrzymującej takie świadczenie.

Zadania w zakresie świadczeń rodzinnych są realizowane jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Organ właściwy może upoważnić, w formie pisemnej, swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy lub inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej do prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

W przypadku upoważnienia kierownika ośrodka pomocy społecznej, w ośrodku tym tworzy się komórkę organizacyjną do realizacji świadczeń rodzinnych.

- a) na podstawie art. 22a w/w ustawy i na zasadach określonych w swojej uchwale rada gminy może przyznać jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka osobom zamieszkałym na terenie jej działania. Zapomogi te są finansowane ze środków własnych gminy. Jest to nowe unormowanie (weszło w życie 2 lutego 2006). Jeszcze 25 października 2005 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie III SA/Kr 824/2005 wydał wyrok, w którym orzekł, że uchwała rady gminy w tym przedmiocie jest nieważna.

- b) przyznawanie zaliczek alimentacyjnych dla osób samotnie wychowujących dzieci, uprawnionych do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, którego egzekucja jest bezskuteczna – jest to zadanie zlecone gminie z zakresu administracji rządowej finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa na świadczenia rodzinne – podstawą prawną jest ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej Dz.U. z 2005 r.nr 86, poz. 732. Wysokość zaliczek określona jest w ustawie. Rada gminy w formie uchwały może tę kwotę zwiększyć jednakże podwyższenie zaliczek finansowane jest już ze środków własnych.
- c) Wypłata przez gminę w ramach zadań własnych dodatków mieszkaniowych na podstawie ustawy z dnia 21.06.2001 Dz.U. z 2001 r. nr 71, poz. 734

2.3 Organizacja pomocy społecznej na szczeblu gminy

W gminach zdania w sferze opieki społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej. Gmina może tworzyć również inne jednostki organizacyjne do realizacji zadań w tej sferze. Przy realizacji zadań własnych ośrodek pomocy społecznej kieruje się ustaleniami wójta (odpowiednio burmistrza, prezydenta miasta). Przy realizacji zadań zleconych gmina związana jest ustaleniami wojewody.

Organy gminy wykonujące zadania z zakresu pomocy społecznej mogą także zlecać ich realizację organizacjom pozarządowym, które prowadzą działalność w tym zakresie oraz osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym Kościoła Katolickiego, innych kościołów i wyznań działającym na podstawie odrębnych przepisów jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie pomocy społecznej.

Ośrodek pomocy społecznej oprócz wykonywania zadań gminy w zakresie pomocy społecznej:

- a) koordynuje realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych
- b) zatrudnia pracowników socjalnych 1 pracownik na 2 tys. mieszkańców ale nie mniej niż 3 pracowników
- c) wykonuje inne zadania przekazane do jego kompetencji na mocy innych ustaw (np. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Kierownik ośrodka pomocy społecznej:

- a) na podstawie upoważnienia wójta posiada kompetencje do wydawania decyzji administracyjnych indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej. Ustawa wyraźnie zaznacza, że wójt upoważnia a nie, że może upoważnić kierownika. Oznacza to, że ustawa narzuca wójtowi obowiązek wystawienia takiego upoważnienia – jest to wyjątek od ogólnej zasady przyjętej w art. 39 ustawy o samorządzie gminnym,
- b) może wytaczać powództwa na rzecz obywateli o roszczenia alimentacyjne – w tym zakresie przysługują mu takie uprawnienia jak prokuratorowi w toku postępowania cywilnego,
- c) corocznie składa radzie gminy sprawozdanie z działalności ośrodka.

2.4 Struktura organizacyjna, zasady i zakres udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej (GOPS) mieści się w budynku Urzędu Gminy - Mszana Dolna ul. Spadochroniarzy 6:

- pokój nr 4 - Kierownik GOPS, Główna księgowość,
- pokój nr 5 – pracownicy socjalni,
- pokój nr 6 – inspektorzy do spraw świadczeń rodzinnych.

Zasady funkcjonowania GOPS określa jego Statut przyjęty Uchwałą Nr XXVI/206/04 Rady Gminy Mszana Dolna. Treści Statutu GOPS stanowi załącznik nr 1 do Strategii.

Celem działania GOPS jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstawania tych sytuacji, a także umożliwienie tym osobom i rodzinom bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz doprowadzenie w miarę możliwości do ich życiowego usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem.

Podstawą udzielania świadczeń z pomocy społecznej przez GOPS jest Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r Dz. U. Nr 64 oraz Kodeks Postępowania Administracyjnego.

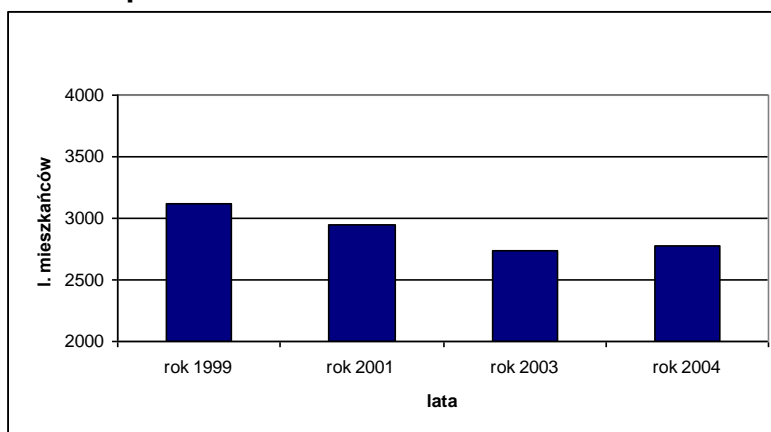
Na przestrzeni ostatnich lat zanotowano wzrost zatrudnienia na stanowiskach pracowników socjalnych w w Gminnym Ośrodku Pomocy społecznej w Mszanie Dolnej, którzy stanowią podstawowe ogniwo systemu pomocy społecznej. Aktualnie w GOPS zatrudnionych jest 11 osób, w tym 6 pracowników socjalnych (5 w rejonach na terenie Gminy).

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminy obowiązek zatrudniania w ośrodkach pomocy społecznej pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku 1 pracownik socjalny na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników.

Zgodnie z tą zasadą, docelowo w GOPS w Mszanie Dolnej powinno być zatrudnionych 8 pracowników socjalnych.

Mimo pewnego wzrostu poziomu zatrudnienia pracowników socjalnych w innych małopolskich gminach, w wielu z nich ciągle nie jest spełniony ten ustawowy wymóg.

Wykres nr 1: Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w Województwie Małopolskim

Źródło: Opracowanie ROPS na podstawie - Sprawozdanie MPiPS-03 I-XII 1999, 2001, 2003, 2004 r.; dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Statystycznego w Krakowie.

Formy i rodzaje pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej

Formy i rodzaje pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej:

- pomoc w formie pracy socjalnej (działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi) w tym poradnictwo, pomoc prawna, psychologiczna, itp.
- pomoc finansowa w tym opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- pomoc usługowa w tym w ramach zadań zleconych usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniem psychicznym,
- pomoc rzeczowa,
- pomoc w kompletowaniu dokumentów do Domów Pomocy Społecznej i wydawanie w tym zakresie skierowań.

Aby otrzymać pomoc należy złożyć wniosek o pomoc w GOPS.

Na stronie internetowej www.gmina.mszana.pl pobrać można dokumenty niezbędne do wnioskowania o udzielenie pomocy społecznej, a m.in.

- wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego,
- wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego,
- wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego.

Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w drodze decyzji administracyjnej do wydania której podstawą jest wywiad środowiskowy/ rodzinny. Przeprowadza go pracownik socjalny GOPS. W trakcie wywiadu ustalana jest sytuacja materialna, zdrowotna, zawodowa, mieszkaniowa oraz potrzeby osoby/rodziny, których nie jest ona samodzielnie zabezpieczyć a które odpowiadają celom i możliwością pomocy społecznej. Konieczne jest przedstawienie dokumentów potwierdzających dochody oraz inne zaświadczenia i dokumenty wymagane przez pracownika socjalnego potwierdzające trudną sytuację życiową.

Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej są wydawane w formie pisemnej. Od decyzji tej stronie służy odwołanie za pośrednictwem GOPS w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji do Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

O pomoc finansową mogą się starać osoby, rodziny, które spełniają warunki określone w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej :

- 1) podstawowy warunek dla wszystkich zasiłków - to trudna sytuacja życiowa spowodowana w szczególności z ubóstwem, sieroctwem, bezdomnością, bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą, problemami w rodzinach wielodzietnych, klęską żywiołową lub zdarzeniem losowym.
- 2) drugi warunek - trudna sytuacja finansowa. Miesięczny dochód osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc nie może być większy od kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej (tzw. kryterium dochodowe).

W przypadku osoby ubiegającej się pomoc mieszkającą z rodziną (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej rodzina to „osoby spokrewnione lub niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”). Oblicza się łączny dochód rodziny, sumując dochody netto, wszystkich osób w rodzinie z miesiąca poprzedzającego datę złożenia wniosku.

Świadczenia z pomocy społecznej nie mogą być przyznane jeżeli:

- dochód osoby starającej się o pomoc jest wyższy od wynikającego z ustawy o pomocy społecznej (tzw. „kryterium dochodowe”),
- jeżeli standard życia przewyższa zadeklarowane dochody,
- jeżeli trudności osoby lub rodziny nie są potwierdzone, udokumentowane trudną sytuacją życiową,
- jeżeli nie zostaną złożone wszystkie dokumenty potwierdzające osiągnięte dochody i stan zdrowia,
- jeżeli ubiegający o pomoc nie chcą współpracować z pracownikiem socjalnym w zakresie wykorzystania własnych możliwości i uprawnień,
- jeżeli pracownik socjalny stwierdzi np. marnotrawstwo pieniędzy, alkoholizm, uchylenie się od pracy.

Oprócz świadczeń pieniężnych, niezależnie od kryteriów dochodowych udzielana jest pomoc w postaci pracy socjalnej, poradnictwa prawnego, psychologicznego osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Pomoc psychologiczna polega na udzielaniu indywidualnych porad dla mieszkańców.

Pomoc pedagogiczna obejmuje współpracę ze szkołami oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, a także indywidualne porady pedagogiczne.

W zakresie pomocy prawnej wchodzi szczegółowa informacja o przysługujących prawach, najczęściej tych dotyczących alimentacji oraz pomoc w redagowaniu wszelkiego rodzaju pism i podań do sądów i urzędów, udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego.

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i jest prowadzona z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej.

Na pracę socjalną składają się wszelkiego rodzaju porady i informacje, kierowane do właściwych urzędów i instytucji, wreszcie motywowanie do pozytywnych zmian w życiu.

Osoba samotna lub w rodzinie, której stan zdrowia nie pozwala samodzielnie funkcjonować w środowisku a rodzina nie ma możliwości zapewnienia opieki może

wystąpić o przyznanie pomocy usługowej, świadczonej przez odpowiednio przygotowane do tego opiekunki.

Odpłatność za tę formę pomocy reguluje ustawa o pomocy społecznej oraz Uchwała Rady Gminy. Podobna forma pomocy adresowana jest do osób z zaburzeniem psychicznym. W tym przypadku pomoc świadczą odpowiednio do tego przygotowani terapeuci. Z uwagi na fakt, że jest to zadanie zlecane gminie, finansowane z budżetu państwa to podstawą ustalania odpłatności jest ustawa o pomocy społecznej oraz rozporządzenie wykonawcze Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

W sytuacji w której osobie wymagającej pomocy nie można w środowisku zapewnić możliwości opieki i godziwego funkcjonowania w środowisku, osoba ta może ubiegać się o uzyskanie skierowania do domu pomocy społecznej odpowiedniego do jej stanu zdrowia.

Od stycznia 2004 r. zmienione zostały zasady wydawania skierowań, ustalania odpłatności za pobyt oraz umieszczania w tego typu placówkach.

Obecnie decyzje o skierowaniu i ustaleniu odpłatności wydaje Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wśród osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za placówkę poza osobą umieszczaną w DPS są : małżonek, zstępni przed wstępnymi zgodnie z umową zawartą w trybie art.103 ust 2 ustawy o pomocy społecznej, gmina z której osoba została skierowana do DPS. Dokumentację w tym zakresie kompletuje pracownik socjalny GOPS.

Świadczenia rodzinne i opiekuńcze

Przyznawanie zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz świadczeń opiekuńczych realizowane jest na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych, która weszła w życie od maja 2004r. Na mocy tej ustawy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej utworzona została, od dnia 1 maja 2004r, komórka do realizacji świadczeń rodzinnych.

Komórka ta realizuje dwie grupy świadczeń:

- zasiłek rodzinny z systemem dodatków,
- świadczenia opiekuńcze.

Świadczenia rodzinne, o które mogą ubiegać się osoby lub rodziny, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na jedną osobę lub dochód osoby uczącej się nie przekracza 504,00zł netto miesięcznie. Próg dochodowy jest podniesiony do kwoty 583,00zł netto, jeżeli rodzina opiekuje się dzieckiem niepełnosprawnym. Niezbędne jest orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (umiarkowanym lub znacznym), wydane przez właściwy organ.

Prawo do uzyskania świadczeń opiekuńczych jest uwarunkowane również wysokością dochodu na osobę w rodzinie.

Jedynym świadczeniem, jakie przysługuje bez względu na dochód, jest zasiłek pielęgnacyjny.

W określonych sytuacjach życiowych do zasiłku rodzinnego przysługują pod warunkiem spełnienia kryterium dochodowego dodatki:

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego dodatek tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa

do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania

- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka (dodatek alimentacyjny) który wynosi 70% świadczenia z funduszu alimentacyjnego
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania, który jest wypłacany przez 10 miesięcy (od września do czerwca) na dziecko uczące się poza miejscem zamieszkania , mieszkające w bursie, internacie lub na stacji
- dodatek na pokrycie wydatków związanych z zapewnieniem dziecku możliwości dojazdu z miejsca zamieszkania do miejscowości w której znajduje się siedziba szkoły.

Świadczenia opiekuńcze obejmują: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne

Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego mają niepełnosprawne dzieci, niepełnosprawne osoby powyżej 16 roku życia o orzeczonym znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała przed 21 rokiem życia oraz osoby powyżej 75 roku życia bez względu na dochód.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje osobom, które opiekują się dziećmi do 16 roku życia z orzeczoną niepełnosprawnością i osobom, które opiekują się dziećmi z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności powyżej 16 roku życia.

Wniosek o wymienione świadczenia należy składać co roku.

W przypadku gdy do GOPS realizującego wypłatę świadczeń wpłyną informacje powodujące powstanie wątpliwości co do prawdziwości danych stanowiących podstawę przyznania pomocy lub w jakikolwiek inny sposób wpływające na realizację świadczeń , można wstrzymać wypłatę świadczeń do czasu wyjaśnienia przez rodzinę powstałych wątpliwości lub dokonać weryfikacji danych drogą wywiadu. Jeżeli rodzina nie udzieli wyjaśnień w terminie wyznaczonym przez GOPS decyzja przyznająca świadczenie wygaśnie.

3 Raport o skali problemów społecznych Gminy Mszana Dolna

3.1 Ogólna charakterystyka Gminy

Gmina Mszana Dolna położona jest w zachodniej części Powiatu limanowskiego (Województwo małopolskie).

Zajmuje powierzchnię 169,84 km² (w tym m.in. użytki rolne stanowią 50%, a użytki leśne 45% powierzchni Gminy) tj. 17,82% obszaru całego Powiatu limanowskiego i 1,12% powierzchni Województwa małopolskiego².

Zamieszkuje Gminę 16 358 mieszkańców (425 lokata w wśród polskich gmin), a gęstość zaludnienia wynosi 96 osób na 1 km².³

Siedziba Gminy mieści się w Mszanie Dolnej. Sołectwa na obszarze Gminy: Kasina Wielka, Kasinka Mała, Mszana Górna, Lubomierz, Łętowe, Raba Niżna, Łostówka, Glisne, Olszówka.

Opisując specyfikę Gminy Mszana Dolna trzeba zwrócić uwagę przede wszystkim na fakt, że jak mało która wspólnota lokalna w Polsce ma wyjątkowe, przyrodnicze i kulturowe atuty, silną tożsamość, dumną historię oraz piękne, wielokulturowe tradycje. Wyróżniają Gminę także dodatni przyrost naturalny, silne więzi rodzinne oraz wysoka religijność mieszkańców.

Położenie, środowisko

Pod względem geograficznym położona jest w Karpatach Zachodnich, częściowo w zachodniej części Beskidu Wyspowego i częściowo w północnej części Gorców. Obie te krainy górskie oddzielają od siebie doliny rzek: Kamienicy, Mszanki i Raby⁴. Część obszaru Gminy leży na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego.

Środowisko przyrodnicze Gminy ma charakter górski i jest zróżnicowane przestrzennie.

W przewadze przedstawia krajobraz klasycznych gór wyspowych, które wnoszą się ponad poziom zrównania śródgórskiego pogórzy. Jest nasycone elementami wysokiej rangi, takimi jak bardzo urozmaicony krajobraz gór wyspowych i pasmowych, bogactwo lasów, cieków wodnych, źródeł, różnorodnych gatunków roślin i zwierząt. Mocną stroną środowiska naturalnego są występujące na terenie gminy Mszana Dolna lasy stanowiące 44% powierzchni całej gminy. Przeważnie są to lasy świerkowe i bukowe. w lasach mieszanych występują sosny, jodły i modrzewie. Największe kompleksy leśne występujące na terenie gminy to Śnieżnica, Ćwilin, Lubogoszcz, Szczebel i Luboń.

Dużymi walorami tego regionu jest czyste powietrze, spokój, wody pełne ryb. Przez Gminę Mszana Dolna przechodzi wiele szlaków turystycznych.

²Źródło: Główny Urząd Statystyczny. Raport „Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2005 r.

³ Stan na dzień 31 grudnia 2004 r.

⁴ Wiele informacji zawartych w tej części Strategii pochodzi ze strony internetowej Gminy Mszana Dolna: www.gmina.mszana.pl

Na wypoczywających w tych stronach czeka coraz lepsza baza turystyczno-wypoczynkowa, korty tenisowe, baseny kąpielowe, stadniny koni, a zimą można skorzystać z kilku wyciągów narciarskich.

Geologia

Gmina Mszana Dolna leży na obszarze Gorców i Beskidu Wyspowego zaliczanych pod względem geologicznym do zewnętrznych Karpat Zachodnich. Ich budowa i rzeźba kształtowała się w ciągu ostatnich 30 mln lat. Gorce i Beskid Wyspowy zbudowane są z kompleksu skał, zwanego fliszem karpackim.

Kompleks ten składa się z ławic piaskowców przekładanych warstwami łupków lub zlepieńców. Ławice zapadają głównie ku południowi, a grubość warstw jest zmienna: od kilku centymetrów do paru metrów.

Geologowie oceniają wiek tych utworów na kredę i trzeciorzęd. Po osadzeniu uległy sfałdowaniu, a w drugiej połowie trzeciorzędu, równocześnie z Tatrami, wynurzyły się z wód morskich.

Osobliwym zjawiskiem jest tu odwrócenie czyli inaczej inwersja rzeźby: główne wypiętrzenia powstały na liniach synklin tektonicznych, wypełnionych odpornymi na erozję grubymi ławicami piaskowców, natomiast doliny rozwinęły się na antyklinach.

Sfałdowanie fliszu zdecydowało w dużej mierze o obecnej rzeźbie i krajobrazie Beskidu Wyspowego i Gorców.

Klimat

W Gminie Mszana Dolna, podobnie zresztą jak na terenie całego Beskidu Wyspowego i Gorców, a także na całym obszarze Polski - według klimatologów - występuje tzw. przejściowy charakter klimatu, związany ze ścieraniem się wilgotnych mas powietrza z nad Atlantyku oraz suchego powietrza z głębi kontynentu.

Klimat omawianego regionu należy - w kotlinie - do umiarkowanie ciepłego, zaś w okolicznych górach - do umiarkowanie chłodnego.

Potocznie klimat Gminy Mszana Dolna określa się jako klimat górski. Przeważają wiatry z zachodu lub północnego zachodu. Ich średnia roczna prędkość wynosi około 2 m/sek. w ciągu roku ilość wietrznych dni w Gminie Mszana Dolna jest duża i dochodzi do 80%.

Dość często dociera do tego regionu wiatr "halny", powodując niekiedy duże straty w drzewostanach. W zimie powoduje on gwałtowne topnienie pokrywy śnieżnej.

Na terenie gminy Mszana Dolna notuje się duże wahania temperatury powietrza oraz znaczna ilość opadów atmosferycznych, średnio rocznie około 800 mm. Najwięcej opadów występuje latem, są one często gwałtowne, chociaż krótkotrwałe burze, wiosna jest zazwyczaj spóźniona i chłodna, lato niezbyt upalne, jesień długa, pogodna i ciepła, a zima dosyć surowa.

Najcieplejszy miesiąc to sierpień, a najchłodniejszy luty.

Występują tu też pewne niewielkie różnice temperatur pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, np. najniższe temperatury występują w Kasinie Wielkiej, cieplej jest natomiast w samej Mszanie Dolnej czy Kasince Małej, miejscowościach położonych w kotlinie osłoniętej ze wszystkich stron górami, dzięki czemu również mają one łagodniejszy klimat niż sąsiadująca z nimi Rabka - odległa o 14 km.

Gospodarka, praca

Znacząca liczba mieszkańców Gminy zatrudniona jest w rolnictwie, małych podmiotach gospodarczych prowadzących swoją własną działalność (przeważają drobne zakłady rzemieślnicze i usługowe).

Ciekawostką jest fakt, że w Gminie Mszana Dolna udział kobiet pracujących w gospodarce narodowej jest zdecydowanie wyższy niż udział mężczyzn (aż 67,68% wszystkich pracujących w gospodarce narodowej stanowiły kobiety)⁵. Jest to o wiele wyższy udział niż w przypadku całego kraju (48,15%) czy województwa małopolskiego (49,2%).

W dalszym ciągu wielu mieszkańców Gminy utrzymuje się z rolnictwa, osiągając niestety z tego tytułu niewielkie dochody, głównie z powodu niesprzyjającej konfiguracji terenu oraz niewielkiego areалу gospodarstw (średnie gospodarstwo posiada niewiele ponad 3 hektary, a 3/4 spośród wszystkich gospodarstw nie przekracza 5 hektarów).

Jednostki organizacyjne Gminy Mszana Dolna oraz najistotniejsze instytucje zlokalizowane na jej terenie

- Zespół Placówek Oświatowych w Kasince Małej
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Kasince Małej
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Kasince Małej
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Lubomierzu
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Lubomierzu
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Mszanie Górnej
- Szkoła Podstawowa w Łetowym
- Szkoła Podstawowa w Glinem
- Szkoła Podstawowa w Łostówce
- Zespół Szkół i Przedszkole w Olszówce
- Zespół Szkół i Przedszkole w Kasinie Wielkiej
- Zespół Szkół i Przedszkole w Rabie Niżnej
- Gimnazjum nr 1 w Kasinie Wielkiej
- Gimnazjum nr w Kasince Małej
- Gimnazjum nr 3 Rabie Niżnej
- Gimnazjum nr 4 w Mszanie Górnej
- Gminna Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej z siedzibą w Kasince Małej
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego w Kasince Małej
- Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kasince Małej
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "MEDICUS" w Mszanie Górnej
- Praktyka Lekarza Rodzinnego w Lubomierzu
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Lekarz Rodzinny" s.c. w Kasinie Wielkiej

⁵ Raport: Profil społeczno-gospodarczy dla powiatu limanowskiego. Kraków 2003 r.

Jednostki ochotniczej straży pożarnej.

Działa ich na terenie Gminy aż 10. Niosą one nie tylko niosą pomoc okolicznym miejscowościom na wypadek pożaru, ale także stanowią ośrodki wokół których toczy się życie kulturalne. Przy większości OSP działają Orkiestry Dęte uświetniając lokalne uroczystości państwowe i kościelne. Strażacy występują wtedy w strojach regionalnych.

Jednostki ochotniczej straży pożarnej:

- OSP Mszana Dolna
- OSP Kasina Wielka
- OSP Kasinka Mała
- OSP Raba Niżna
- OSP Olszówka
- OSP Łostówka
- OSP Lubomierz
- OSP Glisne
- OSP Łetowe
- OSP Mszana Górna

Biblioteki publiczne

Na terenie Gminy Mszana Dolna działa 8 bibliotek publicznych, które zostały założone w latach 1955 – 1959 i podlegały Bibliotece Miejsko – Gminnej w Mszanie Dolnej. Po reorganizacji w roku 1992 została powołana Gminna Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej z siedzibą w Kasince Małej. .

Głównym zadaniem bibliotek jest gromadzenie i upowszechnianie czytelnictwa poprzez prowadzenie działalności kulturalno – oświatowej wśród mieszkańców naszej Gminy. Z zasobów bibliotecznych korzysta systematycznie 2300 stałych czytelników, księgozbiór liczy ponad 63 tys. woluminów z różnych dziedzin wiedzy⁶.

Kultura

Gmina Mszana Dolna słynie z bogatej oferty kulturalnej. Znakomitą jej wizytówką są liczne zespoły regionalne i imprezy folklorystyczne.

Przekazywane przez pokolenia obrzędy, zwyczaje, stroje i muzyka są łącznikiem przeszłości z teraźniejszością i podkreślają ciągłość kulturową. Malowniczy pejzaż oraz zabytkowa architektura przyciągają artystów szukających tu inspiracji i przychylnej atmosfery do tworzenia. Liczne wystawy malarstwa, fotografii, rzeźby i grafiki, organizowane głównie przez placówki oświatowe są efektem fascynacji tym regionem.

Obszar Gminy Mszana Dolna zamieszkują Zagórzanie – polscy górale z dolin położonych w północnej stronie Górców i w części przyległego Beskidu Wyspowego.

Od górali z Podhala oddzielają Zagórczan Gorce, od Lachów - Mogielica, [Ćwilin](#) i [Śnieżnica](#); od Kliszczaków (górali myślenickich) odgranicza Zagórczan [Szczebel](#) i [Luboń Wielki](#).

Nazwa górali - Zagórczan została zanotowana w połowie XIX wieku przez Wincentego Pola. Dla górali - Podhalań byli oni sąsiadami "zza gór" - Górców.

⁶ Źródło: strona internetowa www.gmina.mszana.pl

Na odrębność kulturową tej grupy etnicznej składa się szereg elementów tj. stroje, budownictwo, zwyczaje, obrzędy, wierzenia, legendy i gwara.

Składowe te stanowią o specyfice oraz bogactwie kultury Zagórza jako odrębnej jednostki kulturowej.

Z okolicami Mszany Dolnej związana jest postać znakomitego pisarza - Władysława Orkana (1875-1930. W jego dorobku literackim znajdują się dramaty społeczne takie jak "Ofiara", czy "Franek Rakoczy", powieści ("Komornicy"), a także liczne nowele i opowiadania. W literaturze polskiej zajął odrębne miejsce jako pisarz pochodzenia chłopskiego, związany całym swoim życiem i twórczością ze swym zagórzańskim środowiskiem.

Spośród obiektów zabytkowych zlokalizowanych na obszarze Gminy wymienić należy przede wszystkim drewniany kościół w Kasinie Wielkiej z 1678 r. oraz zabytkowy dwór murowany w Rabie Niżnej (mieści obecnie ośrodek wypoczynkowy Huty im. Sendzimira).

Szczególnym bogactwem krajobrazu terenów zagórzańskich są dziesiątki kapliczek i przydrożnych krzyży, często posiadających wysokie walory artystyczne. Piękno beskidzkich krzyży i kapliczek, przy których wykonaniu pracowało wielu artystów ludowych, dodatkowo podkreślone jest przez ścisłe związanie z otaczającą je przyrodą i krajobrazem.

Dziedzictwo kulturowe kultywują liczne orkiestry i zespoły ludowe:

- Orkiestra Dęta „ECHO GÓR’ z Kasinki Małej – działająca przy OSP w Kasince Małej
- Orkiestra Dęta w Kasinie Wielkiej – działająca w strukturach Stowarzyszenia Rozwoju i Odnowy Wsi Kasina Wielka
- Orkiestra Dęta w Mszanie Górnej – działająca przy OSP w Mszanie Górnej
- Zespół Regionalny „Kasinianie – Zagórzanie” – działający w strukturach Stowarzyszenia Rozwoju i Odnowy Wsi Kasina Wielka
- Schola „JEDNOŚĆ” w Kasince Małej – działająca przy Parafii Rzymskokatolickiej w Kasince Małej i Szkole Podstawowej Nr 3 w Kasince Małej
- Grupa teatralna „TEATRALNI” w Rabie Niżnej – działająca przy OSP w Rabie Niżnej
- Oprócz tego przy każdej parafii działają mniejsze scholie.

Turystyka

Gmina Mszana Dolna to prężny ośrodek turystyczny, rekreacyjny i sportowy. W Mszanie Dolnej oraz okolicy obok istniejącej bazy, silnie rozwija się nowoczesna infrastruktura rekreacyjno-wypoczynkowa.

Ze względu na warunki przyrodnicze, a także ukształtowanie terenu, istnieją tutaj dobre warunki do rozwoju agroturystyki oraz turystyki. Walory turystyczne są szansą rozwoju Gminy.

Powstają nowoczesne pensjonaty z pełnym zapleczem (korty, baseny, sauny, itd.). Coraz więcej osób docenia niespotykany klimat tych stron, niskie ceny, przy stosunkowo niewielkiej odległości od dużych miast:

- Krakowa – 57 km
- Limanowej – 30 km
- Nowego Sącza – 55 km
- Nowy Targ – 34 km
- Zakopane – 58 km

- Szczawnica – 66 km
- Krynica Górská – 89 km
- Myślenice – 22 km
- Dobczyce – 23 km
- sąsiaduje z Rabką

Teren Gminy Mszana Dolna to miejsce które wielokrotnie odwiedzał ksiądz Karol Wojtyła - Papież Jan Paweł II.

Miejscem w Gorcach, szczególnie związanym z ks. Karolem Wojtyłą jest tzw. "Papieżówka", czyli skromny, drewniany szałas drwali w uroczej dolinie rzeki Kamienicy Gorczańskiej; teraz w Gorczańskim Parku Narodowym, około 40 min. marszu od małego przysiółka Rzeki, należącego do wsi Lubomierz.

W lipcu 1970 r., w zakątku tym przez około dwa tygodnie – ks. kardynał K. Wojtyła przebywał incognito, przygotowując się na pracę Kongresu Eucharystycznego w Stanach Zjednoczonych, dokąd udał się wkrótce jako delegat Episkopatu Polski.

Sport i rekreacja

Na terenie gminy istnieją boiska sportowe, na których młodzież, dorośli, a także turyści, mogą czynnie uprawiać sport. W miejscach tych organizowane są również festyny i zabawy ludowe.

Z Gminy Mszana Dolna pochodzi Justyna Kowalczyk brązowa medalistka ostatnich Igrzysk Olimpijskich w Turynie, trzecia w biegu narciarskim na 30 kilometrów. Justyna Kowalczyk to także m.in.: złota medalistka w biegu na dystansie 10 km techniką klasyczną i w biegu łączonym 2x7,5 km na Mistrzostwach Świata juniorów w narciarstwie w Słowenii (2006r.), wicemistrzyni świata junierek, podwójna złota medalistka Uniwersjady Zimowej w Seefeld 2005r., 4 na Mistrzostwach Świata w Obersdorfie na dystansie 30 km stylem klasycznym, 3 na dystansie 10 km techniką klasyczną w zawodach Pucharu Świata w estońskim Otepae w 2006r. (to najwyższa lokata polskiej biegaczki w historii tej dyscypliny!)

Wykaz działających klubów sportowych:

- LS "Śnieżnica" z Kasiny Wielkiej
- LKS "ZENIT" z Kasinki Małej
- LKS "WITÓW" z Mszany Górnej

3.2 Diagnoza sytuacji społecznej

3.2.1 Dane demograficzne

Kontekst ogólnopolski

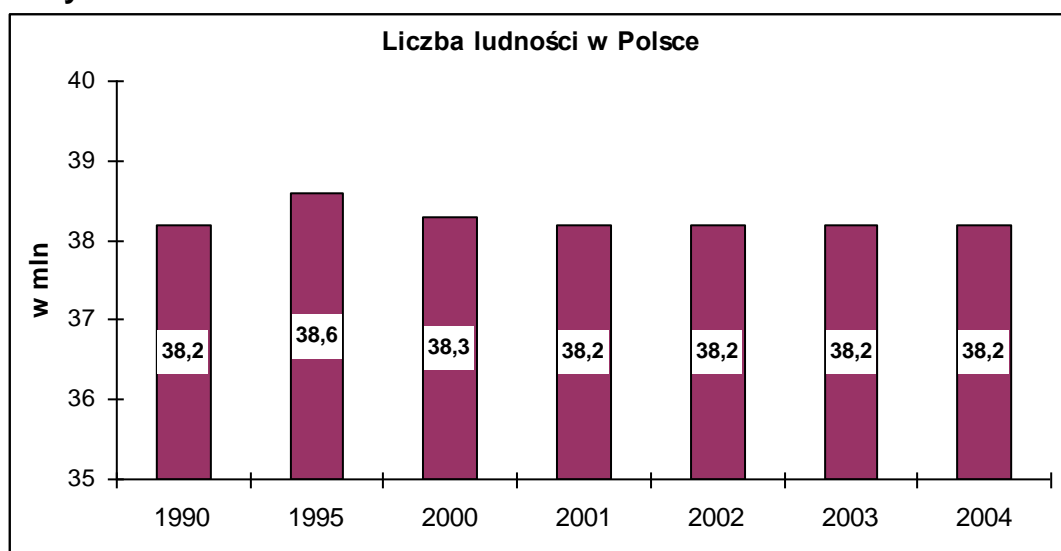
Zachodzące w ostatnich latach w Polsce procesy demograficzne silnie oddziałują na sytuację społeczno-ekonomiczną kraju. Prognozy demograficzne zapowiadają umacnianie się pewnych trendów, co powoduje konieczność zaplanowania działań mających na celu dostosowanie polityki społecznej do skutków zachodzących zmian oraz przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom.⁷

⁷ Strategia polityki społecznej na lata 2007-2013 (dokument towarzyszący realizacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 września 2005 r.)

Do zjawisk, które w największym stopniu wpływają na sytuację społeczno-ekonomiczną w Polsce należą:

- obserwowany od 2000 roku spadek dotąd stabilnej liczby ludności. Sytuacja ta wystąpiła już w większości krajów Europy i jest głównie związana ze spadkiem dzietności kobiet. W latach 2000 – 2004 liczba ludności spadła w Polsce o 479 724 osoby (1,3% ludności ogółem)
- spadek dzietności kobiet (do 1,23 w 2004 roku najmniej w całej Europie, co jest wynikiem m.in. przemian obyczajowych oraz spadku poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego rodzin. Już obecnie wskaźnik ten kształtuje się poniżej prostej zastępowalności pokoleń, osiąganey dopiero, gdy wskaźnik ten wynosi 2,1
- wzrost przeciętnej długości życia - do 78,9 dla kobiet i 70,5 dla mężczyzn urodzonych w 2003 roku. To generalnie korzystne zjawisko stawia kolejne wyzwania dla różnych obszarów polityki społecznej, które powinny z większą troską zająć się aspektem społecznego funkcjonowania seniorów⁸.

Wykres nr 2: Liczba ludności w Polsce w latach 1990 – 2004.

Źródło: Rocznik statystyczny RP, GUS, Warszawa 1990 – 2004.

Jednoczesne nałożenie się na siebie tych zjawisk powoduje, że struktura wiekowa społeczeństwa w najbliższych latach będzie kształtować się odmiennie niż dotychczas, co potwierdza wieloletnia prognoza opracowana przez Główny Urząd Statystyczny⁹.

Będzie to miało wpływ na kształtowanie się wydatków socjalnych w konsekwencji obserwowanych i prognozowanych zmian w obrębie poszczególnych kategorii wiekowych:

- **osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)** - pomiędzy latami 1990-2002 liczba dzieci i młodzieży gwałtownie spadła z 11318 tys. do 8663,7 tys. Według prognoz, do 2013 roku liczba dzieci i młodzieży będzie nadal malała. Sytuacja ta może stać się szansą dla systemu oświaty, począwszy od wychowania

⁸Strategia polityki społecznej na lata 2007-2013 (dokument towarzyszący realizacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 września 2005 r.)

⁹ Główny Urząd Statystyczny „Prognoza demograficzna na lata 2003-2030”

przedszkolnego, gdyż łatwiej będzie podolać obowiązkom kształcenia i opieki nad dziećmi przy mniejszej populacji. Istniejąca infrastruktura i baza dydaktyczna może posłużyć do rozwoju bogatszej oferty edukacyjnej zarówno dla dzieci, (które wymagają dodatkowej pomocy w nauce lub chcą rozwijać umiejętności) jak również dla dorosłych, którzy stoją obecnie przed koniecznością doskonalenia swoich umiejętności poprzez kształcenie ustawiczne i szkolenia.

- **osoby w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59 lat i mężczyźni w wieku 18-65 lat)** - ta grupa ludności powiększyła się o od 1990 roku do 2003 roku o około 1,8 mln. Charakterystyczne są tutaj dwa zjawiska. Po pierwsze gwałtowny wzrost liczby młodzieży (19-24 lat), która mimo dobrego wykształcenia ma trudności ze znalezieniem zatrudnienia w sytuacji wysokiego bezrobocia w ogóle. Oznacza to „marnowanie” istniejącego potencjału młodych, wykształconych ludzi. Po drugie, w grupie osób w wieku aktywności zawodowej nastąpił wzrost udziału osób w wieku niemobilnym (powyżej 44 roku życia). W najbliższych latach stopniowo grupa ta będzie kończyć swoją aktywność zawodową i zasili grono osób w wieku poprodukcyjnym. W związku z prognozowanym po 2010 roku ogólnym spadkiem liczby osób w wieku produkcyjnym, można planować działania aktywizujące grupę starszych pracowników i zachęcające do odkładania momentu przejścia na emeryturę.
- **osoby w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni powyżej 65 lat i kobiety powyżej 60 lat)** - w porównaniu z początkiem lat 90-tych, liczba tych osób wzrosła do roku 2003 prawie o milion. Przyrost ten będzie trwał nadal zwiększając już obecnie silną presję na system emerytalny (zapewnienie emerytur dla coraz liczniejszej populacji osób, które zakończyły aktywność zawodową) oraz na system opieki zdrowotnej (zapewnienie specjalistycznej opieki ludziom w podeszłym wieku przez geriatrów, gerontologów oraz rozwój usług opiekuńczych). Ponadto jednym z obszarów zainteresowań polityki społecznej powinno stać się wspieranie aktywnej starości, tak aby coraz dłuższy czas jakim dysponują współcześnie i przyszli seniorzy mógł być efektywnie i satysfakcjonująco wykorzystany. Liczba osób w wieku powyżej 65 lat w 2030 r. wyniesie 8,5 miliona, czyli wzrośnie o ponad 70 procent w porównaniu z 2003 r. Liczba osób w wieku 85 lat i więcej do 2010 r. wzrośnie o 50 % i osiągnie pół miliona, a w 2030 r. dojdzie do blisko 800 tysięcy. Liczba stulatków wzrośnie ponad pięciokrotnie - do ponad 9 tysięcy.

Syntetycznym miernikiem pokazującym wydolność systemu zabezpieczenia społecznego jest wskaźnik obciążenia demograficznego ogółem, pokazujący liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. W okresie do 2007 r. wskaźnik ten będzie malał, co spowodowane jest przede wszystkim spadkiem liczby dzieci i młodzieży w wieku 0-17 lat.

Tendencja spadkowa utrzymać się też będzie przez niemal cały okres od 2007 do 2013, natomiast po 2014 r. wskaźnik obciążenia demograficznego zacznie rosnać.

Z perspektywy systemów zabezpieczenia społecznego istotne jest także to, jak będzie się kształtował wskaźnik obciążenia demograficznego osobami w wieku poprodukcyjnym, które są przede wszystkim beneficjentami różnego rodzaju świadczeń społecznych.

W okresie do 2012 r., na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadać będzie około 20 osób w wieku poprodukcyjnym, następnie liczba ta będzie rosła

do poziomu 40 osób w 2030 r. Związane jest to przede wszystkim ze znacznym przyrostem liczby osób w najstarszych grupach wiekowych.¹⁰

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności - obecnie prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55 roku życia.

W latach 1988-2002 liczba osób niepełnosprawnych wzrosła o 46% (do prawie 5,5 mln¹¹). W rezultacie obecnie prawie co siódmy Polak doświadcza niepełnosprawności, podczas gdy w 1988 roku co dziesiąty. Jako jedną z przyczyn tak gwałtownego wzrostu liczebności tej grupy wskazuje się trudną sytuację na rynku pracy oraz (jeszcze do niedawna funkcjonujące) łagodne przepisy umożliwiające wycofywanie się z rynku pracy osób w wieku aktywności zawodowej.

Ponadto zbyt mało osób podejmuje rehabilitację leczniczą umożliwiającą powrót do pracy. Szukając innych przyczyn intensywności tego zjawiska należy wskazywać również na trudne warunki pracy niektórych grup zawodowych, nie zawsze satysfakcjonujący poziom przestrzegania przepisów bhp w miejscu zatrudnienia oraz spadek samooceny zdrowia związany wraz ze spadkiem dochodu.

Demografia w Gminie Mszana Dolna

Tabela nr 1: Liczba ludności Gminy Mszany Dolna w latach 1999 - 2004

Rok	Liczba ludności				
	Gmina Mszana Dolna			Małopolska	Polska
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Ogółem
1999	15 695	8 096	7 599	3 222 525	38 653 559
2000	15 802	8 161	7 641	3 233 799	38 644 211
2001	15 965	8 260	7 705	3 23 4001	38 632 453
2002	16 103	8 258	7 845	3 237 217	38 218 531
2003	16 213	8 325	7 888	3 252 949	38 190 608
2004	16 358	8 404	7 954	3 260 201	38 173 835

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela nr 2: Struktura ludności Gminy Mszana według grup wiekowych

Rok	Liczba ludności							
	Ogółem	0 - 14	15- 19	20 - 29	30 - 39	40 - 59	60 - 64	65 i więcej
1999	15 695	4 222	1 303	2 474	2 272	2 911	703	1 810
2000	15 802	4 195	1 301	2 470	2 322	2 949	698	1 867
2001	15 965	4 184	1 361	2 440	2 372	3 036	661	1 911
2002	16 103	4 107	1 417	2 450	2 321	3 207	625	1 976
2003	16 213	4 032	1 391	2 504	2 348	3 314	600	2 024
2004	16 358	4 014	1 353	2 548	2 374	3 434	557	2 078

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹⁰ Główny Urząd Statystyczny, „Prognoza demograficzna na lata 2003-2030”

¹¹ Strategia polityki społecznej na lata 2007-2013 (dokument towarzyszący realizacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 września 2005 r.)

Analiza danych dotyczących demografii w Gminie Mszanie Dolna pozwala na sformułowanie kilku jednoznacznych wniosków:

- bardzo pozytywnym zjawiskiem jest stopniowy i systematyczny wzrost liczby ludności Gminy Mszana Dolna.

W analizowanym okresie przybywa ich corocznie, blisko 200 co jest sytuacją wyjątkową zarówno w skali Małopolski jak i całego kraju. W sytuacji notowanego od kilku lat spadku liczby mieszkańców kraju (w analizowanym okresie - od 31 grudnia 1999 roku do 31 grudnia 2004 roku – o wartość 1,3%), w Gminie Mszana Dolna liczba mieszkańców zwiększyła się w przeciągu 5 lat o 663 osoby to jest 4,3%!

- niestety, tak jak w całej Polsce, także w Gminie Mszana Dolna zmniejsza się liczba najmłodszych mieszkańców w wieku do 14 lat. Zmiana modelu polskiej rodziny, w kierunku planowania przez rodziców mniejszej liczby dzieci, dotknęła także niestety Gminy Mszana Dolna. Choć stosunkowo niewiele – o kilkadziesiąt dzieci rocznie – to jednak tendencja ta jest wyraźna i trwała,

- zjawiskiem nietypowym w skali kraju jest fakt, iż nie zwiększa się praktycznie liczba osób w wieku powyżej 60 lat (utrzymuje się od lat na poziomie bliskim 2 600 osób,

- największy przyrost liczby ludności obserwuje się w kategorii 40 - 59 lat (aż o 523 osoby). Świadczy to między innymi o tym, że mieszkańcy Gminy, z jednej strony wiążą swoje życie zawodowe i osobiste z miejscem zamieszkania, a z drugiej są mobilni w poszukiwaniu pracy w miejscowościach położonych w odległości 20 – 40 kilometrów, takich jak Limanowa, Myślenice, Rabka, Dobczyce czy też położonym w odległości blisko 60 kilometrów Krakowie.

Wskazane wyżej fakty dotyczące demografii zarówno z perspektywy całego kraju jak i wymiaru lokalnego mają bardzo istotne znaczenie dla wyznaczania celów strategicznych dla zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna.

3.2.2 Informacja na temat zakresu korzystania z pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna

Charakterystyka osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna

Analizując dane na temat skali udzielania pomocy społecznej przez GOPS w Mszanie Dolnej, pamiętać trzeba, że od 2004 roku wraz z wdrażaną reformą systemu pomocy społecznej zweryfikowano dotychczasowy katalog świadczeń, wyłączając z niego świadczenia o charakterze długoterminowym (takie jak renty socjalne), a część świadczeń takich jak zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne, będących wcześniej zadaniami zleconymi gmin, od 1 maja 2004 roku stała się częścią systemu świadczeń rodzinnych.

W analizowanym okresie dały się także zauważyć zmiany w wydatkach na zadania pomocy społecznej, w kierunku przesuwania odpowiedzialności za ich finansowanie na gminy i ograniczania ilości zadań zleconych.

Przykładem mogą tu być zasiłki okresowe, które z obszaru zadań zleconych przesunięto do katalogu zadań własnych gmin.

Biorąc pod uwagę zarówno zadania zlecone jak i własne z zakresu pomocy społecznej liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w analizowanym okresie lat 2001 – 2005 nie ulega większym zmianom.

Należy podkreślić, że większość wykazanych tabeli nr 3 i na wykresie nr 4 korzysta równocześnie ze świadczeń realizowanych w ramach zadań zleconych.

Wyłącznie dla zobrazowania pewnych tendencji statystycznych dotyczących kategorii rodzin korzystających z pomocy społecznej na wykresie nr 5 zsumowano liczbę rodzin korzystających ze świadczeń w ramach zadań zleconych i własnych.

Faktycznie pomocą objętych jest corocznie blisko 400 rodzin, w których żyje około 2000 osób, czyli 12% całej populacji mieszkańców Gminy i co jest wskaźnikiem zbliżonym do średniej wysokości dla gmin w Małopolsce (na przestrzeni lat 1999 – 2004 udział klientów pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców ulegał wahaniom od 14,4% i 13,4% w latach 1999 i 2001, poprzez 14,9% w 2003 roku, by w roku 2004 osiągnąć najniższy w analizowanym okresie pułap 11,9%)¹².

Tabela nr 3: Liczba osób objętych pomocą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej w latach 2001 - 2005

Rok	Zadania zlecone				Zadania własne			
	Liczba osób objętych pomocą	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota (zł)	Liczba osób objętych pomocą	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota (zł)
2001	257	247	1216	720 166	770	344	1951	188 000
2002	308	289	1556	846 262	847	348	1872	226 000
2003	324	301	1626	746 415	969	379	2306	322 435
2004	88	88	328	163 346	832	300	1705	285 103
2005	22	22	37	88 153	890	341	1872	427 854

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych GOPS w Mszanie Dolnej

Jeśli przyjrzymy się liczbie członków w rodzinach, zauważymy, że wśród klientów pomocy społecznej rodziny mające więcej niż czterech członków są nadreprezentowane w stosunku do ogółu rodzin w Gminie Mszana Dolna.

Różnice dotyczą również ilości dzieci w rodzinach.

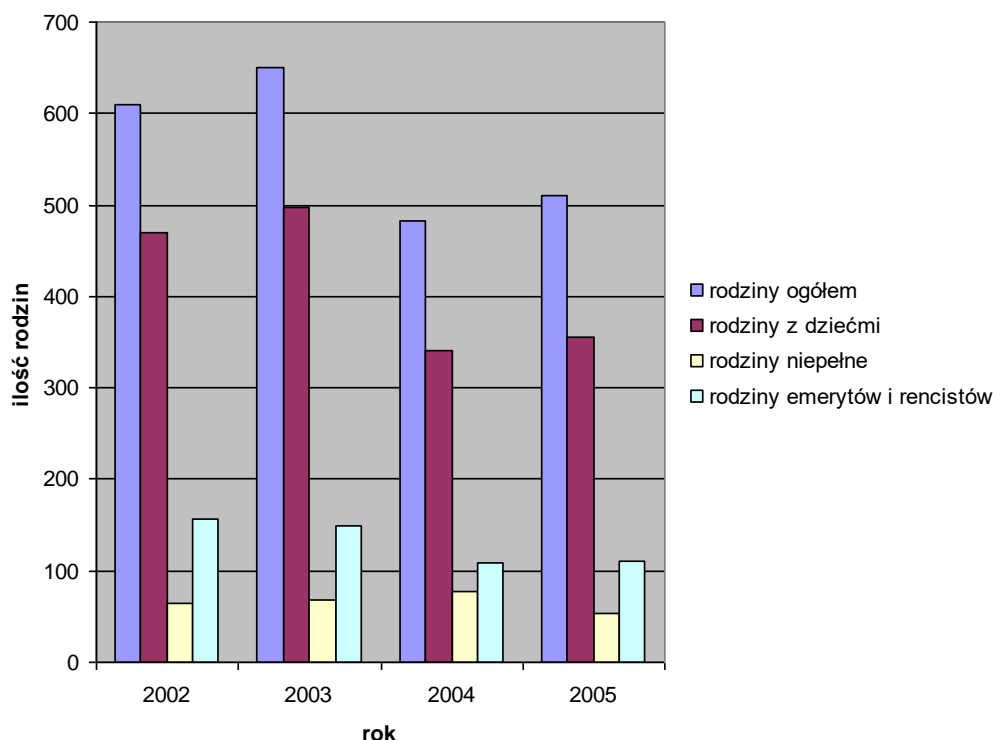
Przy założeniu, że za rodzinę wielodzietną uznaje się taką, która ma troje i więcej dzieci wynika, że wśród klientów pomocy społecznej ponad dwukrotnie częściej występuje wielodzietność niż wśród ogółu rodzin w Gminie.

Charakterystyczny dla klientów pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna jest niski poziom wykształcenia. Dane te korespondują z przewijającą się tezą, iż niskie wykształcenie jest często cechą ludzi ubogich oraz charakterystyką grup zagrożonych marginalizacją społeczną.

Z poziomem wykształcenia związane są również ambicje dotyczące własnej, dalszej edukacji. Osoby o średnim i wyższym wykształceniu dużo częściej dostrzegają potrzebę dalszego kształcenia niż ci, którzy legitymują się podstawowym lub zawodowym wykształceniem

¹² Źródło: Opracowanie ROPS w Krakowie

Wykres nr 3: Rodziny objęte pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej, w latach 2002 – 2005

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS w Mszanie Dolnej

Znaczna liczba osób korzystających z pomocy społecznej to osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku z tego tytułu. Osoby bezrobotne są też w znaczącej mierze długotrwałymi klientami pomocy społecznej, korzystającymi z niej dłużej niż rok. Wśród grup zawodowych korzystających ze wsparcia socjalnego należy przede wszystkim wymienić rolników oraz pracowników fizycznych, a pracownicy umysłowi stanowią niewielką grupę wspieraną przez pomoc społeczną.

Utrata pracy jawi się tutaj jako czynnik spychający na margines życia społecznego. Zważywszy, że klienci pomocy społecznej to najczęściej osoby w wieku produkcyjnym, brak pracy powoduje proces uzależniania się od tzw. transferów socjalnych (świadczeń zabezpieczenia socjalnego) jako źródeł utrzymania

Postawa roszczeniowa i wyuczona bezradność to cechy, które charakteryzują dużą część klientów pomocy społecznej.

Z drugiej jednak strony, sytuacja ekonomiczna kraju z wysoką stopą bezrobocia, przeraża osoby słabiej przygotowane do życia w nowym systemie i paraliżuje działania zmierzające do poprawy sytuacji materialnej. Czasem wielokrotne próby poszukiwania pracy, kończące się niczym, powodują zaniechanie aktywności własnej i obwinianie za taki stan rzeczy państwo.

Pomoc społeczna, która z założenia powinna być krótkotrwałym środkiem służącym przezwyciężeniu kryzysu w rodzinie, okazuje się być stałym elementem utrzymania. Znaczący odsetek korzystających z pomocy społecznej, to osoby od wielu lat wspierane w różnoraki sposób.

Deklarowane dochody w gospodarstwach domowych klientów pomocy społecznej są bardzo niskie, a ich podstawa są najczęściej prace dorywcze i renty,

następne w kolejności są: zasiłki z Urzędu Pracy, dochód ze stałej pracy najemnej, gospodarstwa rolnego oraz alimentów.

Dodatkowymi źródłami wsparcia materialnego bywa też często pomoc rodziny, kościoła oraz różnych organizacji charytatywnych.

Próbie scharakteryzowania osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna reasumujemy prezentacją „portretu” przeciętnej osoby korzystającej z tego typu pomocy.

Jest to najczęściej osoba dotknięta wykluczeniem społecznym; niepełnosprawna, chora, bezrobotna, z rodziny wielodzietnej o dochodach poniżej minimum socjalnego, korzystająca ze świadczeń pomocowych przez długi czas, a ponadto najczęściej niepodjmująca próby odmiany swego losu.

Osoby te na ogół nie wykazują zainteresowania problemami społeczności lokalnych, co w połączeniu z trudną sytuacją materialną może skutkować ich trwałą marginalizacją.

Nakłady finansowe na pomoc społeczną

W analizowanym okresie lat 2000 – 2006 wysokość nakładów na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej wzrastała z roku na rok co świadczyć może o tym, że władze Gminy (Rada Gminy i Wójt) doceniają wagę tej problematyki i potrzebę wspierania osób mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Nakłady te rosły także z powodu zmian kompetencyjnych jakie miały miejsce przede wszystkim w 2004 roku, w wyniku których część zadań do tej pory zleczanych gminom stała się zadaniami własnymi. Gminy otrzymały także zwiększone dochody na realizację nowych zadań np. zapewnienie dofinansowania pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej) czy też realizację ogólnopolskich programów takich jak np. rządowy program "Posiłek dla potrzebujących".

Wskaźnik udziału nakładów na pomoc społeczną do łącznych wydatków budżetu Gminy Mszana Dolna wzrósł od wartości 8,48% w roku 2000, aż do 17,24% w roku 2006 (plan). W ten sposób w budżecie Gminy wydatki na pomoc społeczną stanowią dziś druga pod względem wysokości, po wydatkach na oświatę.

Należy podkreślić, że jest to w równej mierze efekt: zmian kompetencyjnych przenoszących na gminę dotychczasowe zadania administracji rządowej (a tym samym także i środki finansowe), zwiększonych potrzeb wspólnoty lokalnej (wynikających m.in. ze zjawiska wyższej skali bezrobocia i ubóstwa i trudnej sytuacji osób utrzymujących się z rolnictwa) oraz większego zaangażowania się władz Gminy w rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców.

Tabela nr 4: Wydatki na pomoc społeczną w Gminie Mszana Dolna w latach 2000 – 2006

Rok	Kwota ogółem (zł) ¹³
2000	1 500 985
2001	1 599 227
2002	1 725 096
2003	1 782 584
2004	2 987 556
2005	4 878 940
2006 ¹⁴	5 888 850

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu oraz uchwał w sprawie przyjęcia budżetu Gminy Mszana Dolna

Do świadczeń udzielonych przez Gminę należały takie formy pomocy jak: zasiłki okresowe (przyznawane z powodu bezrobocia, długotrwałej choroby czy niepełnosprawności, a także w celu nabycia bądź utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego), udzielanie schronienia, ubrania i posiłków (w tym dożywianie dzieci), usługi opiekuńcze dla osób samotnych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, zasiłki celowe, pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie się (zasiłki i pożyczki), zasiłki stałe przysługujące osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, macierzyńskie zasiłki okresowe oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Spośród wielu innych form wsparcia mieszkańców realizowanych przez GOPS wymienić należy także m.in.: opłacanie składki ubezpieczenia emerytalno – rentowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego, w ramach programu rządowego „Wyprawka szkolna”, zakup uczniom klas pierwszych szkół podstawowych pomocy w formie zakupu podręczników szkolnych, prowadzenie akcji dożywiania dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjach (z którego korzysta corocznie blisko pół tysiąca uczniów), organizacja koloni letnich dla dzieci z rodzin najbiedniejszych, wielodzietnych, niepełnych, patologicznych, udzielanie zasiłków na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, a w szczególności na zakup opału, odzieży, obuwia, żywności, na częściowe pokrycie kosztów leczenia oraz rodzinom , które poniosły straty w wyniku zdarzeń losowych.

¹³Kwota ogółem obejmuje wydatki w dziale pomoc społeczna i ochrona zdrowia

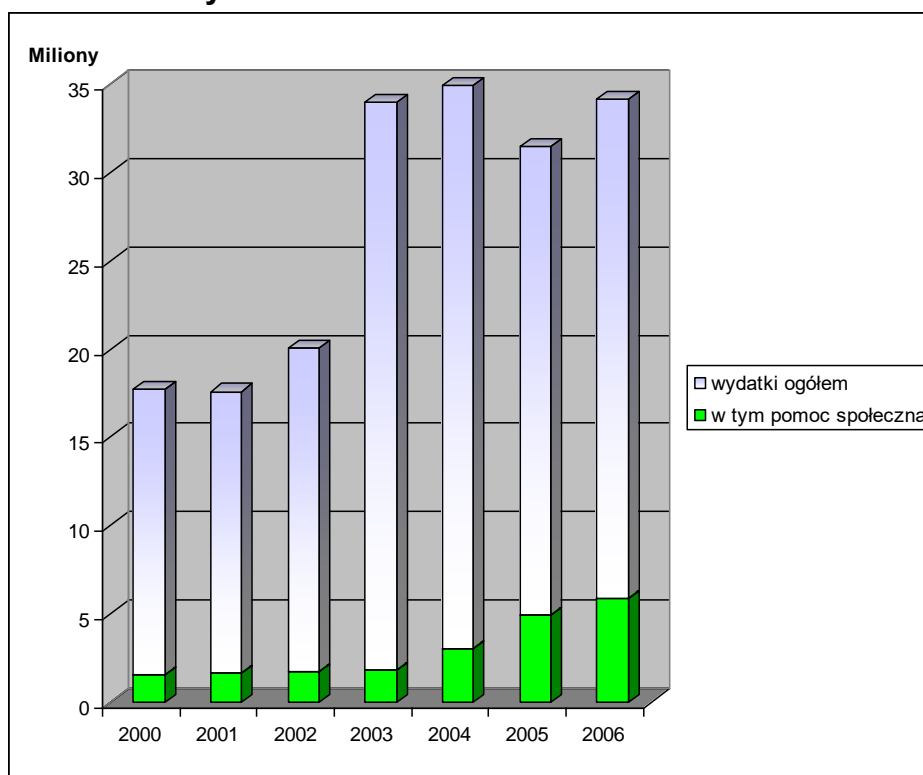
¹⁴ Plan na rok 2006

Tabela nr 5: Nakłady na pomoc społeczną w porównaniu do budżetu ogółem Gminy Mszana Dolna, w latach 2000 - 2006

Rok	Wydatki budżetu Gminy Mszana Dolna		
	Ogółem (zł)	W tym na pomoc społeczną (zł)	Wskaźnik udziału 3:2 (%)
1	2	3	4
2000	17 708 238	1 500 985	8,48
2001	17 586 995	1 599 227	9,1
2002	20 045 680	1 725 096	8,61
2003	24 015 217	1 782 584	7,19
2004	31 952 431	2 987 556	8,55
2005	31 481 380	4 878 940	15,5
2006	34 158 113	5 888 850	17,24

Źródło :Opracowanie własne na podstawie uchwał budżetowych Rady Gminy Mszana Dolna

Wykres nr 4: Porównanie wydatków na pomoc społeczną do wydatków ogółem budżetu Gminy Mszana Dolna w latach 2000 - 2006

Źródło :Opracowanie własne na podstawie uchwał budżetowych Rady Gminy Mszana Dolna

3.2.3 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna

Ogólna charakterystyka

Do dominujących przyczyn korzystania z pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna, na przestrzeni ostatnich 4 lat, niezmiennie należą: ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa, a także alkoholizm (tabela nr...).

Stale najistotniejszy jest odsetek klientów pomocy społecznej z problemem ubóstwa jako dominującym, natomiast niepokojąco wzrasta z roku na rok liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie.

Pozytywnym jest z kolei spadek liczby rodzin, którym udzielno pomocy z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa (z 87 w roku 2003 do 18 w roku 2005).

Interesujące jest porównanie najistotniejszych powodów trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Mszana Dolna do ogółu mieszkańców Województwa małopolskiego.

Porównanie takie dokonujemy na podstawie informacji ośrodków pomocy społecznej za rok 2004.

Dane dotyczące Małopolski prezentujemy na wykresie nr 6¹⁵, natomiast w przypadku Gminy Mszana Dolna (wykres nr 5) są one następujące:

- w roku 2004 skorzystało z pomocy społecznej 388 rodzin,
- najistotniejsze przyczyny korzystania z pomocy społecznej to: ubóstwo rodzin – 77%, niepełnosprawność – 46%, bezradność w sprawach opiekuńczych – 45%, długotrwała choroba – 38%, alkoholizm – 16% oraz potrzeba ochrony macierzyństwa – 9%.

Wspólne są więc dla Małopolski i Gminy Mszana Dolna tylko dwie kwestie:

- te same 7 głównych przyczyn udzielania pomocy społecznej,
- ubóstwo jako najistotniejsza przyczyna udzielania pomocy (wskaźnik 77% rodzin w Gminie Mszana Dolna jest niemal identyczny jak w całej Małopolsce gdzie wynosi 75%).

Na tym jednak kończą się podobieństwa, natomiast ujawnia się specyfika lokalna Gminy Mszana Dolna.

Wiąże się ona z faktem, iż dominującą przyczyną trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy jest w większym stopniu niż w całej Małopolsce: niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczych oraz, niestety alkoholizm. Natomiast zdecydowanie niższy jest wpływ bezrobocia na udzielanie pomocy społecznej.

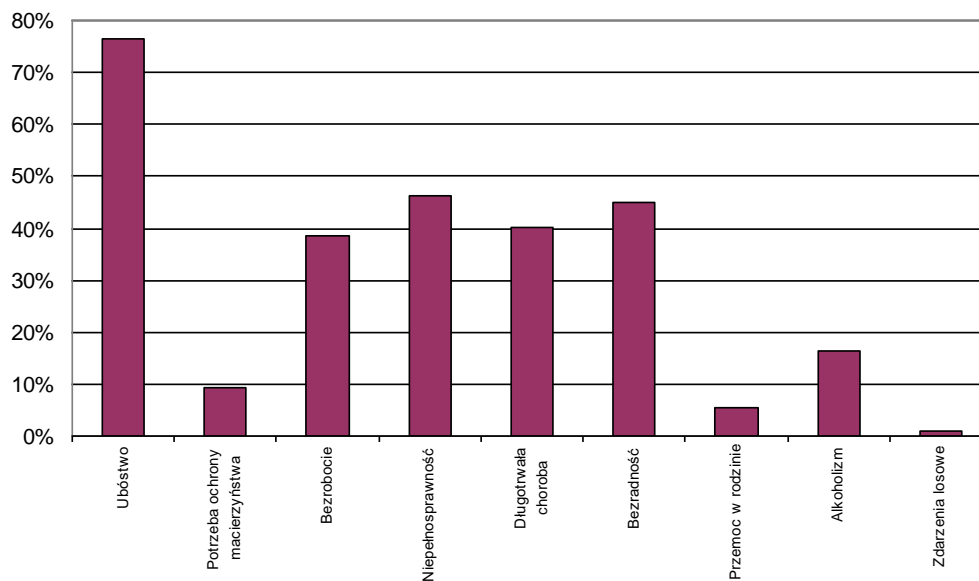
¹⁵ *Raport. Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej 2005/2006 (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie)*

Tabela nr 6: Przyczyny udzielania pomocy rodzinom przez GOPS w Mszanie Dolnej

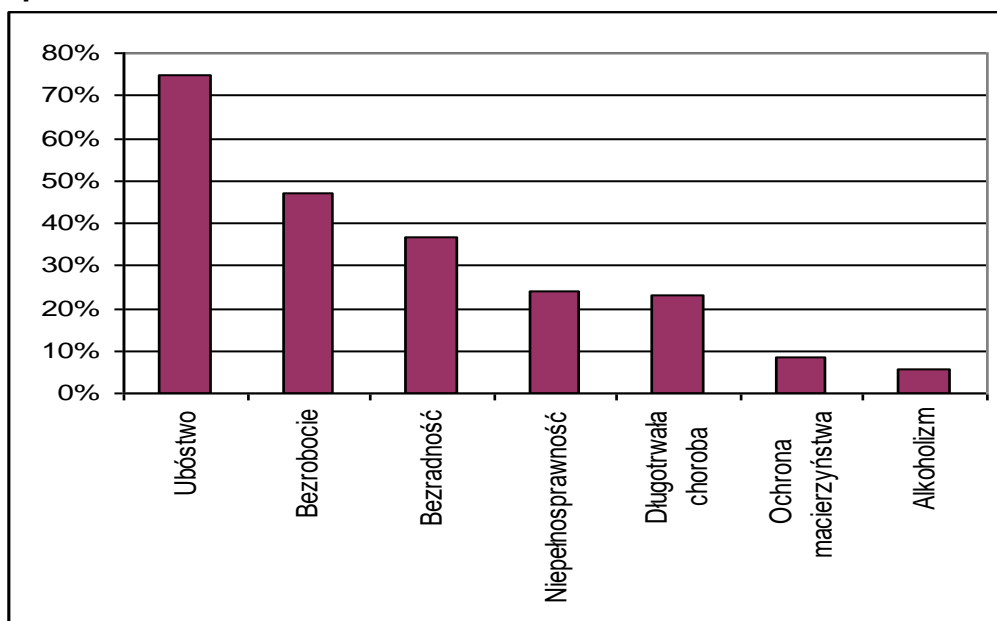
Rok	2002			2003			2004			2005		
	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	w tym: na wsi		Ogółem	w tym: na wsi		Ogółem	w tym: na wsi		Ogółem	w tym: na wsi	
Ubóstwo	444	444	2388	485	485	2890	297	297	1553	290	290	1734
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	75	75	456	87	87	491	36	36	142	18	18	121
w tym: wielodzietność	0	0	0	0	0	0	16	16	130	9	9	62
Bezrobocie	141	141	823	161	161	935	150	150	835	140	140	756
Niepełnosprawność	247	247	1123	288	288	1435	180	180	946	154	154	747
Długotrwała lub ciężka choroba	158	158	863	165	165	883	156	156	824	121	121	579
Bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	244	244	1587	309	309	2152	175	175	1166	149	149	1005
w tym: Rodziny niepełne	65	65	306	68	68	325	55	55	252	46	46	219
Rodziny wielodzietne	179	179	1281	241	241	1827	120	120	914	108	108	819
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0	21	21	81	19	19	116
Alkoholizm	25	25	135	36	36	187	63	63	261	55	55	282
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	2	0	0	0	0	0	0	1	1	4
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawczej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe							4	4	17	6	6	28
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych GOPS w Mszanie Dolnej

Wykres nr 5: Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna w roku 2004

Wykres nr 6: Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej w Małopolsce w 2004 roku

Źródło: Opracowanie ROPS w Krakowie na podstawie sprawozdań MIPS (podane wartości nie sumują się, ponieważ sytuację wielu osób charakteryzuje występowanie kilku problemów jednocześnie)

Szczegółowy opis najistotniejszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej

Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” kryją się poza wyżywieniem takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, uczestniczenie w świadczeniach kulturalnych.

Ubóstwo jest zjawiskiem bardzo złożonym. Skupia w sobie, jak w soczewce, problemy zewnętrzne, zależne od polityki państwa, regionu, w którym się mieszka (przede wszystkim bezrobocie) ale i uwarunkowania osobiste jednostek związane z niskim lub „przestarzałym” wykształceniem, niezaradnością i nieprzystosowaniem do nowego ustroju społeczno – ekonomicznego, czasem też różnymi patologiami. Zatem rozwiązanie kwestii ubóstwa wiąże się z koniecznością wielokierunkowych działań w sferze edukacji, zatrudnienia, zabezpieczeń społecznych. Kluczowe znaczenie ma również edukacja ku osobistej aktywności we wszystkich dziedzinach życia, z ekonomiczną na czele.

Ubóstwo jest głównym powodem przyznawania pomocy przez GOPS w Mszanie Dolnej.

Bezrobocie

Bezrobocie - rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia - na przestrzeni ostatnich lat stało się w Polsce jednym z głównych problemów społecznych.

Stopa bezrobocia w Polsce w 2000 r. – wynosiła około 14 %, obecnie przekracza 18 %.

Bezrobocie jest w Mszanie Dolnej zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne. Straty i skutki społeczne, które powoduje, są trudne do oszacowania.

Strata pracy, przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej - prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi tego konsekwencjami.

Bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodziny, co wręcz wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej.

Mniej widoczne, lecz nie mniej zagrażające spójności rodziny są skutki psychologiczne bezrobocia. Bezrobocie powoduje bowiem zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna - ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną. Bezrobocie wpływa także niekorzystnie na układ stosunków wewnątrzrodzinnych, przy czym okazuje się, że bezrobocie mężczyzn ma znacznie bardziej negatywne skutki dla rodziny niż bezrobocie kobiet. Bezrobotny mężczyzna doświadcza obniżenia swojej pozycji w rodzinie, utraty autorytetu i silnej frustracji, które powodują sięganie po alkohol.

Według stanu na dzień 31 marca 2006 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 1163 mieszkańców Gminy Mszana Dolna. Wybrane kategorie osób bezrobotnych w skali całego Powiatu limanowskiego i w Gminie Mszana Dolna zawiera tabela nr 7.

Tabela nr 7: Wybrane kategorie bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Limanowa według stanu na 31 marca 2006 r.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych						
	Ogółem	W tym kobiet	Bezrobotni w wieku od 18 do 24 roku życia	Z prawem do zasiłku	% z prawem do zasiłku	pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	% osób bez pracy powyżej 12 miesięcy
Powiat Limanowski	9797	5343	2691	1177	12,0	5378	54,9
Gmina Mszana Dolna	1163	642	339	158	13,6	647	55,6

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej

Jak wynika z przedstawionych zależności, blisko 1/3 zarejestrowanych bezrobotnych Mieszkańców Gminy Mszana Dolna to ludzie młodzi do 24 roku życia, prawo do zasiłku ma co 8 z zarejestrowanych osób, a także duża jest liczba osób pozostających długo w rejestrach osób bezrobotnych (ponad połowa zarejestrowanych).

Najliczniejsza grupa bezrobotnych mieszkańców Gminy Mszana Dolna legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym - 37,7% (dla porównania: w Gminie Kamienica wskaźnik ten wynosi 41,6%, Gminie Limanowa 41,4%, Gminie Laskowa 40,9%, najmniej liczna jest ta grupa w gminie Niedźwiedź 31,2%, w mieście Limanowa 32,4%).

Tabela nr 8: Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia¹⁶

Wyszczególnienie	Wykształcenie				
	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
Powiat Limanowski	332	2494	835	3807	2641
Gmina Mszana Dolna	28	244	68	442	391

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej

Blisko połowa bezrobotnych mieszkańców Gminy Mszana Dolna legitymuje się stażem poniżej 1 roku lub brakiem stażu pracy, świadczy to o przewadze zatrudnienia krótkotrwałego i sezonowego oraz o tym, że młodzież po ukończeniu szkoły ma trudności ze znalezieniem pracy.

¹⁶ Stan na dzień 31 grudnia 2005 roku

Tabela nr 9: Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej wg stażu pracy¹⁷

Wyszczególnienie	Staż pracy						
	do 1 roku	1-5	5-10	10-20	20-30	30 lat i więcej	bez stażu
Powiat Limanowski	2421	2016	1200	1382	674	54	2362
Gmina Mszana Dolna	265	255	133	155	72	6	287

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej

Wśród bezrobotnych najliczniej reprezentowane są następujące grupy zawodowe: sprzedawca, murarz, kucharz, ślusarz, robotnik gospodarczy, krawiec, robotnik pomocniczy w sektorze przetwórczym.

Natomiast według rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy bezrobotnego najwięcej osób zarejestrowanych było z następujących sektorów gospodarki: przetwórstwo przemysłowe, handel, budownictwo i administracja.¹⁸

Niepokojąca jest statystyka opracowana przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej dotycząca liczby pozyskiwanych ofert pracy w latach 2003 – 2005. W skali całego Powiatu za rok 2005 zgłoszono 1426 ofert pracy, mniej niż w poprzednim roku 2004 o 243 oferty pracy i mniej niż 2003r. o 561 ofert pracy.

W 2005 roku ogromna liczba zgłoszonych wolnych miejsc pracy, bo aż 82,0% to miejsca subsydiowane (w poprzednim roku było to 65,0%, a za rok 2003 to 74,1%).

Z obszaru Gminy Mszana Dolna w roku 2005 zgłoszono 36 ofert pracy, dokładnie tyleż samo w roku 2004 oraz 103 oferty w roku 2003.

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny.

Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych.

Znaczącą część klientów GOPS stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności

¹⁷ Stan na dzień 31 grudnia 2005 roku

¹⁸ Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej

w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamanie przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości.

Niepełnosprawność

Osobą niepełnosprawną jest taka osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa)¹⁹.

Zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na 2 podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony;
- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych

Za osobę niepełnosprawną uważa się osobę posiadającą:

- aktualne orzeczenie wydane przez odpowiedni organ orzekający - dla osób w wieku 16 lat i więcej,
- uprawnienia do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego - dla dzieci poniżej 16 roku życia.

Szacuje się, że około 15% społeczeństwa w Polsce stanowią osoby niepełnosprawne.

Z danych GUS wynika, że około 53% ogółu niepełnosprawnych stanowią kobiety. Blisko 60% wszystkich niesprawnych mieszkańców kraju żyje w miastach²⁰.

W województwie małopolskim odsetek osób niepełnosprawnych jest nieco wyższy. Analiza struktury wiekowej tej grupy osób wskazuje, że 9,8% ogółu niepełnosprawnych w regionie stanowią osoby poniżej 21 roku życia; 48,2% to osoby w wieku od 22 do 60 lat, natomiast 42% wszystkich niepełnosprawnych w Małopolsce to osoby powyżej 61 roku życia.

W odróżnieniu od tendencji krajowych w Małopolsce blisko 70% niepełnosprawnych zamieszkuje tereny wiejskie.²¹

Analizując dane dotyczące głównych przyczyn powstawania niepełnosprawności należy stwierdzić, że około 62% ogółu dorosłych niepełnosprawnych w Polsce nie może w pełni realizować ról społecznych i zawodowych z powodu chorób przewlekłych.²²

Poza chorobami przewlekłymi do najczęstszych przyczyn uznawania osób za niepełnosprawne należą ograniczenia w funkcjonowaniu narządu ruchu, wzroku oraz słuchu.

¹⁹ Definicja GUS

²⁰ Strategia polityki społecznej na lata 2007-2013 (dokument towarzyszący realizacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 września 2005 r.)

²¹ „Małopolska 2015” Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013 (Uchwała Nr XLI/527/2006 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30.01.2006 r.)

²² Strategia polityki społecznej na lata 2007-2013 (dokument towarzyszący realizacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 września 2005 r.)

Ogółem liczba osób niepełnosprawnych na 1000 mieszkańców Małopolski w 2002 r. wynosiła 182 osoby (w Polsce 143), co daje drugie miejsce w Polsce, po województwie lubelskim. Dla porównania w województwie opolskim, które zajmuje ostatnią pozycję, na tysiąc mieszkańców przypada 100 niepełnosprawnych²³. Natężenie zjawiska niepełnosprawności nasila się wraz z wiekiem.

Blisko 50 % spośród niepełnosprawnych to osoby w wieku poprodukcyjnym.

W Gminie Mszana Dolna, w roku 2005 pomocy udzielono aż 154 rodzinom, w których przynajmniej jedna osoba była niepełnosprawna.

Dotychczasowe doświadczenia GOPS w pracy na rzecz osób niepełnosprawnych przybliżyły problematykę tych osób, ich możliwości, oczekiwania i potrzeby.

Dużym problemem są bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej jak i w budynkach użyteczności publicznej. Bariery te nie tylko utrudniają ale niekiedy wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w normalnym życiu.

Niepełnosprawni spotykają się również z problemami psychologicznymi i społecznymi, które wiążą się z trudnościami akceptacji samego siebie i swoich schorzeń oraz brakiem zrozumienia ze strony ludzi zdrowych.

Zarówno dzieci jak i dorośli niepełnosprawni zamieszkali na terenie Gminy Mszana Dolna mogą korzystać, oprócz GOPS także z pomocy organizacji pozarządowych, placówek służby zdrowia i oświaty działających na rzecz osób niepełnosprawnych znajdujących się na terenie Powiatu limanowskiego.

Alkoholizm

Zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym picciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

Charakteryzują ją przede wszystkim takie zjawiska jak:

- codzienne wypijanie alkoholu w celu utrzymania zadawalającego funkcjonowania;
- regularne ale ograniczone do weekendów picie dużych ilości alkoholu;
- ciągi picia występujące naprzemiennie z okresami trzeźwości;
- zmiany tolerancji na alkohol;
- utrata kontroli nad picciem;
- zaburzenia pamięci i świadomości;
- nawroty picia po próbach utrzymania okresowej abstynencji.

Alkoholizm jest problemem całej rodziny, prowadzi do współuzależnienia, przemocy, stanowi zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania członków rodziny. Człowiek uzależniony szkodzi nie tylko sobie, swoim bliskim ale również osobom nie związanym z nim więzami rodzinnymi. Skuteczna pomoc osobom i rodzinom z problemem alkoholowym polega na umożliwieniu im rozpoczęcia leczenia.

Nadużywanie alkoholu wpływa destrukcyjnie na osoby związane emocjonalnie z alkoholem. Życie w ciągłym stresie, doznawanie przemocy powoduje schorzenia psychosomatyczne i zaburzenia emocjonalne. Poza tym członkowie rodzin z problemem alkoholowym narażeni są na demoralizację, ubóstwo, obniżenie szans osiągnięcia kariery zawodowej.

²³Źródło: GUS

Równie znamiennej szkodą jest alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i bezrobotnych. Nadmierne picie powoduje absencje w pracy, wypadki i obniżenie wydajności zawodowej ale także alkoholową patologizację populacji bezrobotnych, co poważnie ogranicza szanse na skuteczną pomoc w przezwyciężeniu bezrobocia i nędzy. Osoby nietrzeźwe często naruszają prawo i porządek, dokonując przestępstw, stosując przemoc lub przebywając w miejscach publicznych pod wpływem alkoholu.

Liczba osób i rodzin z problemem alkoholowym objętych pomocą GOPS w Mszanie Dolnej (55 rodzin, w których żyją 282 osoby w 2005 roku i liczby te zwiększają się z roku na rok) nie odzwierciedla w pełni skali problemu, ponieważ wielu podopiecznych u których pracownik socjalny zauważył lub podejrzewa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie uzależnienia, a wielu problem ten ukrywa. Często mają oni postawy roszczeniowe. Uważają, że jeżeli nie pracują, to właśnie pomoc społeczna ma obowiązek ich utrzymać.

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej.

W rodzinach, które objęte są pomocą społeczną dość często obserwuje się stwarzanie sytuacji sprzyjających picciu alkoholu, stosowanie zachęty do jego spożywania i przedstawianie łatwości jego zdobywania. Szczególnego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorzec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców a wymaganiami stawianymi wobec dziecka co do spożywania alkoholu, brak kontroli ze strony rodziców i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się dostrzec zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych Ośrodka jest bardzo skomplikowany ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, ubóstwo, problemy wychowawcze i zdrowotne.

Praca z tak zaburzonymi klientami GOPS jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie. Z dużą pomocą w pracy z alkoholikami pracownikom socjalnym przychodzi działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanie Dolnej oraz inne instytucje i organizacje trzeźwościowe działające na terenie Powiatu limanowskiego.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Wśród mieszkańców Gminy Mszana Dolna znajdują się kobiety korzystające z zasiłków z tytułu ciąży i wychowywania dziecka, będące w trudnej sytuacji materialnej. Z roku na rok jest to coraz mniejsza grupa korzystających z pomocy (w tym przypadku można napisać – niestety, bowiem w pewnym sensie jest to także przejaw spadku obniżania się wskaźnika dzietności), bowiem w 2005 roku dotyczyła tylko 18 rodzin (w roku 2003 pomocy z tego tytułu udzielono 87 rodzinom).

Zadanie związane z tą formą pomocy zostało przekazane, od maja 2004 r. do realizacji w ramach świadczeń rodzinnych.

Od listopada 2005 roku Sejm wprowadził dodatkowe świadczenie, które realizowane będzie przez gminy, a dotyczące ochrony macierzyństwa – tzw. „becikowe”.

Przemoc

Przemoc w rodzinie występuje we wszystkich środowiskach.²⁴ Jest dość powszechna i trudna do określenia. Nie zależy ani od statusu społecznego, ani od poziomu wykształcenia, ani od kondycji materialnej domowników.

W rodzinach patologicznych częściej mamy do czynienia z tzw. przemocą gorącą, przepelnioną wybuchami agresji, wściekłością i brutalnością. W środowiskach o wysokim statusie społecznym częściej można spotkać tzw. przemoc chłodną, bardziej wyrafinowaną, nie pozostawiającą widocznych śladów.

Najczęściej tragedie takie rozgrywają się za zamkniętymi drzwiami, przy bierności rodziny, sąsiadów, czasem więc służby społeczne nie wiedzą, że tam rozgrywa się dramat.

Dramat, bo nie tylko wymierzony jest w stronę najbliższych, często dzieci – burzy cały system rodzinny, wyzwala mechanizmy bezbronności i słabości wobec przemocy, utrwała w małoletnich dzieciach przekonanie, że siła i przemoc muszą być integralną częścią ich dorosłego życia. W przyszłości dzieci te – jak podają badania – staną się prawdopodobnie również sprawcami przemocy.

Statystyki podają, że akty przemocy są stale na podobnym poziomie. W Mieście i Gminie Mszana Dolna w 2004 roku zgłoszono na Policji 24 przypadki znęcania się nad rodziną (w roku 2005 do listopada miało miejsce 13 takich zgłoszeń).

Obecnie przyjmuje się, że najlepszą odpowiedzią na wyzwanie jakim jest interwencja w przemoc domowej oraz pomoc ofiarom przemocy jest tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

Stosowane w takich zespołach sposoby podejścia często wykraczają poza wspólne badanie przypadku i koordynację działań poszczególnych instytucji, obejmując również zespołowe podejmowanie decyzji.

Tego rodzaju działania wymagają pełnego uczestnictwa i współpracy członków zespołów, którzy wnoszą swoją wiedzę, umiejętności oraz zdolności. Członkowie zespołów są nadal odpowiedzialni za realizację własnych ról zawodowych, uczą się jednocześnie brać pod uwagę zadania i odpowiedzialność innych.

O tym, jak istotne stają się kompetentne interwencje w przemoc domowej i budowanie koalicji w systemie pomagania pokazuje fakt, iż niejednokrotnie brak integracji działań prowadzi do wycofania się ofiary z podjętych działań i utwierdzenia sprawcy w przekonaniu o bezkarności czy słuszności stosowanych zachowań przemocowych.

Duże znaczenie dla popularyzacji dobrych praktyk w zakresie pomocy osobom pokrzywdzonym w wyniku przemocy ma realizacja przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie programu „Przeciw Przemocy – budowanie lokalnych koalicji”.

²⁴ *Małopolski System Pomocy Osobom Uwikłanym w Przemoc Domową (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie)*

Program „Przeciw Przemocy” to dwie integralne części:

1. cykl szkoleń dla pracowników pomocy społecznej, gminnych komisji, policji, wymiaru sprawiedliwości, oświaty, służby zdrowia, mający na celu podniesienie skuteczności działań służb pomagających ofiarom przemocy oraz pracujących ze sprawcami.
2. tworzenie lokalnych koalicji w województwie małopolskim na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej – wypracowanie modelu interwencji (systemu współpracy służb społecznych i organizacji pozarządowych) w zakresie przemocy domowej oraz wdrażanie tego modelu.

Przestępczość w tym przestępczość nieletnich

Zjawisko przestępczości, a w szczególności wśród nieletnich to poważny dziś problem społeczny.

W ostatnich latach szczególnie podkreśla się specyfikę zmiany struktury i dynamikę tej patologii wśród młodzieży. Przybiera ona coraz bardziej skomplikowane oraz groźniejsze formy. Co jakiś czas wstrząsają nami zachowania młodych ludzi, przepełnione agresją, bestialstwem i sadyzmem. Czyny bez motywu, wymierzone w słabsze fizycznie lub psychicznie osoby, budzące strach oraz pytania – dlaczego, skąd tyle agresji.

W kolejnych 5 tabelach prezentowane są dane statystyczne dotyczące przestępczości w Powiecie limanowskim i na obszarze objętym zasięgiem działania Komisariatu Policji w Mszanie Dolnej (Miasto Mszana Dolna, Gmina Mszana Dolna, Gmina Niedźwiedź). Dane dotyczą roku 2004 oraz 11 miesięcy roku 2005 (od stycznia do listopada).

Z porównania danych za lata 2004 i 2005 wynika, iż w większości przestępstw ich liczba pozostaje na stałym poziomie, z wyjątkiem przestępstw drogowych i rozbojów, których liczba w 2005 roku zdecydowanie się zwiększyła. W gmin objętych obszarem Komisariatu Policji w Mszanie Dolnej niepokojącym zjawiskiem jest zwiększenie się na dużą skalę kradzieży (w tym także z udziałem nieletnich) oraz przestępstw drogowych (zwiększa się także liczba wykroczeń drogowych).

Niestety na obszarze Gminy Mszana Dolna zdarza się bardzo dużo zdarzeń drogowych (głównie kolizji).

Informacją, która winna zostać także uwzględniona w procesie planowania działań z zakresu pomocy społecznej jest fakt dużej liczby przestępstw związanych ze znęcaniem się i przemocą w rodzinie.

Biorąc pod uwagę statystyki Policji zjawisko narkomani stanowi znaczący problem dla Gminy Mszana Dolna, dlatego w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii zaplanowania działania profilaktyczne, skierowane głównie do dzieci i młodzieży.

Tabela nr 10: Statystyka zagrożenia bezpieczeństwa na terenie Powiatu limanowskiego w tym Miasta i Gminy Mszana Dolna, latach 2004 – 2005²⁵. Przestępczość – wybrane kategorie przestępstw stwierdzonych

Kategoria przestępstwa	Rok 2004 Ogółem	Rok 2004 Czynów przez nieletnich	Na terenie KP Mszana D	Rok 2005 Ogółem	Rok 2005 Czynów przez nieletnich	Na terenie działania KP Mszana Dolna (w tym z udziałem nieletnich)
Kradzież	235	12	48	239	11	60 (3)
w tym samochodu	10		2	11	1	2
Włamanie	284	18	58	261	14	30 (1)
Rozbój	55	12	8	72	6	3
Bójka lub pobicie	31	2	13	16	1	4
Narkotyki	1382	60	1239	670	7	210 (2)
Przestępstwa drogowe w tym z art. 178aKK	304 258	4 4	114 91	351 293		1 92
Ogółem	2938	134	1609	2356	44	603 (6)
w tym kryminalnych	2382	114	1446	1733	40	388 (6)

Źródło: Informacja KP Policji w Limanowej

Tabela nr 11: Statystyka wykroczeń na terenie Powiatu limanowskiego, w tym na obszarze Miasta i Gminy Mszana Dolna, latach 2004 – 2005²⁶

Wykroczenia	Ogółem rok 2004	Rok 2004 przez nieletnich	2004r KP Mszana Dolna	Ogółem rok 2005	Rok 2005 przez nieletnich	2005r KP Mszana Dolna
Ogółem	3762	34	505	4451	39	625
w tym mandatowych	3111	X	404	3820	X	555
Drogowe	3057			3675		428

Źródło: Informacja KP Policji w Limanowej

²⁵ W roku 2005 za miesiące styczeń - listopad

²⁶ W roku 2005 za miesiące styczeń - listopad

Tabela nr 12: Zdarzenia drogowe na terenie działania Komisariatu Policji Mszana Dolna

Gmina	wypadki		zabici		ranni		kolizje	
	2004	2005 ²⁷	2004	2005 ²⁸	2004	2005 ²⁹	2004	2005 ³⁰
Mszana - miasto	12	13	4	3	17	15	122	98
Mszana - gmina	24	19		2	46	32	107	131
Niedźwiedź	5	8	0	0	8	9	18	24

Źródło: Informacja KP Policji w Limanowej

Tabela nr 13: Zgłoszone przestępstwa przeciwko rodzinie na terenie działania Powiatu Limanowskiego i Komisariatu Policji Mszana Dolna, w latach 2004 - 2005

Wyszczególnienie	Rok 2004	Styczeń – listopad 2005 roku
Powiat limanowski	77 (w tym 68 z powodu znęcania się)	68 (w tym 57 z powodu znęcania się)
Teren działania Komisariatu Policji w Mszanie Dolnej	24 (w tym 24 z powodu znęcania się)	17 (w tym 13 z powodu znęcania się)

Źródło: Informacja KP Policji w Limanowej

Tabela nr 14: Interwencje policyjne „domowe” na terenie działania Powiatu Limanowskiego i Komisariatu Policji Mszana Dolna, w latach 2004 – 2005

Wyszczególnienie	Rok 2004	Rok 2005 (styczeń – listopad)
Powiat limanowski	572	444
w tym z tytułu przemocy	192	185
Teren działania Komisariatu Policji w Mszanie Dolnej	124	107
w tym z tytułu przemocy	34	22

Źródło: Informacja KP Policji w Limanowej

Inne problemy społeczne

²⁷ Statystyka za 11 miesięcy 2005 roku (styczeń – listopad)

²⁸ Statystyka za 11 miesięcy 2005 roku (styczeń – listopad)

²⁹ Statystyka za 11 miesięcy 2005 roku (styczeń – listopad)

Na terenie Gminy Mszana Dolna zjawisko bezdomności, tak groźne przede wszystkim w dużych aglomeracjach miejskich, praktycznie nie występuje. Nie zwalnia to Gminy od podejmowania działań profilaktycznych dotyczących tego problemu oraz przygotowania tymczasowych miejsc noclegowych (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej).

Podobnie niewielki jest zakres zjawiska sieroctwa i trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, co nie zmienia postaci rzeczy, że pracownicy GOPS prowadzą różnorakie czynności wspierające rodziny i osoby w rozwiązywaniu problemów z tego tytułu stojących przed mieszkańcami Gminy Mszany Dolnej.

3.2.4 Przykładowe programy i projekty z zakresu pomocy społecznej realizowane w Gminie Mszana Dolna

Poniżej prezentujemy wybrane programy z zakresu pomocy społecznej realizowane na obszarze Gminy Mszana Dolna.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Realizowany jest na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147 poz. 1231 z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 1 i 2 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gmin. Corocznie Rada Gminy uchwała plan pracy w tym zakresie na kolejne 12 miesięcy .

Za wykonanie tego planu odpowiada Wójt Gminy oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wykonanie tego planu uchwały zleca się Wójtowi Gminy Mszana Dolna.

Dla realizacji Programu duże znaczenie i rolę odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której członkowie wywodzący się z różnych środowisk i instytucji bardzo aktywnie działają na rzecz pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom.

Nietypowym rozwiązaniem jest natomiast brak w składzie Komisji przedstawiciela GOPS w Mszanie Dolnej, co może utrudniać koordynację działań z zakresu pomocy społecznej na obszarze Gminy.

Zabezpieczenie finansowe realizacji Programu stanowią opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych: których wysokość w ostatnich latach była następująca:

- w roku 2003 – 120 tys. zł,
- w roku 2004 - 125 tys. zł
- w roku 2005 – 140 234,78 zł
- plan na rok 2006 – 140 tys. zł

Tradycyjną praktyką stało się, iż w trakcie roku wpływy z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu są większe od pierwotnie planowanych,

³⁰ Statystyka za 11 miesięcy 2005 roku (styczeń – listopad)

nie wykorzystywana jest całości środków w danym roku, które następnie przechodzą na rok następny i wykorzystywane są na realizację Programu.

Corocznie z środków tych realizowany jest harmonogram przedsięwzięć, które są wskazywane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (nadzorującą realizację Programu), a ostatecznie przyjmowany uchwałą przez Radę Gminy.

Przedsięwzięcia te wynikają z jednej strony z prowadzenia, od lat sprawdzonych i skutecznych form pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu (np. prowadzenie Punktu Konsultacyjnego Terapii Uzależnień) oraz działalności informacyjnej i edukacyjnej, a z drugiej strony oddolnych inicjatyw środowisk lokalnych zainteresowanych włączeniem się w rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Na rok 2006 zaplanowano między innymi:

- w ramach zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu: zatrudnienie psychologa o specjalistę do sprawa terapii uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym Terapii Uzależnień, środki na badanie przez biegłego sądowego psychiatrę – konieczne w procesie o spowodowanie leczenia odwykowego osoby uzależnionej
- w ramach współpracy z Poradnią Terapii Uzależnień w Limanowej: środki na zwrot kosztów przejazdu pacjentów z Gminy Mszana Dolna będących w trakcie leczenia odwykowego,
- środki na remont w Punkcie Konsultacyjnego Terapii Uzależnień
- w ramach udzielania rodzinom w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie: utworzenie grup wsparcia, udzielanie pomocy prawnej i psychologicznej,
- w ramach prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży: dofinansowanie letniego wypoczynku, organizowanie na terenie szkół gminnych imprez profilaktycznych oraz dofinansowanie profilaktycznej działalności szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych: dofinansowanie profilaktycznej działalności klubów sportowych i uczniowskich klubów sportowych, działalności stowarzyszeń funkcjonujących na terenie Gminy,
- w ramach podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego: wynagrodzenia, diety, delegacje, rozmowy telefoniczne
Wynagrodzenia, diety, delegacje, rozmowy telefoniczne.

Szczegółowy plan wydatków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2006 zawiera załącznik nr 3 do Strategii.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Realizowany jest po raz pierwszy w roku 2006 na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z końcem roku 2005 prowadzenie działalności informacyjnej i kulturalnej w celu informowania społeczeństwa o szkodliwości narkomanii oraz działalności wychowawczej i zapobiegawczej narkomanii stało się zadaniem własnym gminy.

Biorąc pod uwagę statystyki Policji zjawisko narkomanii stanowi znaczący problem dla Gminy Mszana Dolna, dlatego w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii zaplanowano działania profilaktyczne, skierowane głównie do dzieci i młodzieży:

- przeprowadzenie przy okazji profilaktycznych imprez gminnych akcji informacyjnych o problematyce i skutkach narkomanii,
- organizację i dofinansowanie działań profilaktycznych przeprowadzanych przez szkoły gminne,
- udostępnienie osobom uzależnionym od środków zmieniających świadomość pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej w gminnym Punkcie Konsultacyjnym Terapii Uzależnień,
- wsparcie działań ogólnokrajowych i lokalnych oraz inicjatyw społecznych w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

Planowane wydatki na realizację zadań zawartych w programie profilaktyki i przeciwdziałaniu narkomanii wynoszą 5 tys. zł.

Treść Uchwały Rady Gminy w Mszanie Dolnej w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii stanowi załącznik nr 4 do Strategii

Program udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Mszana Dolna

Program obejmuje dzieci i młodzież realizujących obowiązek szkolny w szkole podstawowej, gimnazjum, szkole ponadgimnazjalnej, słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

Pomoc materialna przysługuje:

- uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom publicznych kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych - do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia,
- wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim oraz ze sprzężonymi niepełnosprawnościami realizację odpowiednio obowiązku szkolnego i obowiązku nauki - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki.

Program nie obejmuje studentów.

Udzielanymi świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym ze środków budżetu Gminy Mszana Dolna są:

- stypendia szkolne,
- zasiłki szkolne.

Świadczenia te przyznaje Wójt w drodze decyzji administracyjnej. Złożone wnioski o udzielenie pomocy materialnej podlegają zaopiniowaniu przez Komisję Stypendialną.

Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą,
- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników i innych pomocy naukowych, niezbędnych do realizacji zajęć edukacyjnych w szkole jak też poza szkołą.

Ponadto uczniom szkół ponadgimnazjalnych oraz słuchaczom publicznych kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych, kolegium pracowników służb społecznych stypendium szkolne może być udzielane także w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania.

Jeżeli na podstawie zebranej dokumentacji Wójt Gminy uzna, że udzielenie stypendium w przedstawionych wyżej formach nie jest możliwe, a w przypadku słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych, kolegium pracowników służb społecznych nie jest celowe, stypendium szkolne może być udzielone w formie świadczenia pieniężnego.

Stypendium szkolne może być udzielone w jednej lub kilku formach jednocześnie.

Wójt przyznaje stypendium szkolne uwzględniając miesięczną wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia oraz z uwzględnieniem wysokości środków finansowych uzyskanych ze środków budżetu państwa.

Stypendium szkolne może być przyznane uczniom w danym roku szkolnym na okres do 10 miesięcy, a w przypadku słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegium pracowników służb społecznych do 9 miesięcy.

Zasiłek szkolny jest formą doraźnej bezzwrotnej pomocy dla ucznia, który z przyczyn losowych przejściowo znalazł się w trudnej sytuacji materialnej

Zasiłek szkolny przyznawany jest na wniosek rodziców albo pełnoletniego ucznia, po zasięgnięciu opinii odpowiednio dyrektora szkoły lub ośrodka, w którym uczeń realizuje obowiązek szkolny, bądź dyrektora kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych, kolegium pracowników służb społecznych.

Szczegółowe zasady realizacji programu stypendialnego i udzielania zasiłków stanowi załącznik nr 5 do Strategii.

Realizacja rządowego programu "Posiłek dla potrzebujących"

GOPS realizuje od 2004 roku Rządowy program "Posiłek dla potrzebujących" (zgodnie z Uchwałą Nr 212/2004 z dnia 7 września 2004 r. Rady Ministrów)

Realizacja Programu pozwoli na ograniczenie zjawiska głodu i niedożywienia w szczególności wśród:

- dzieci i młodzieży,
- osób dorosłych z gospodarstw domowych o najniższych dochodach i znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji,
- osób starych,

- osób chorych,
- osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz dzieci z rodzin ubogich, nie objętych obowiązkiem szkolnym.

Celem Programu jest także zapewnienie osobom starszym, chorym lub niepełnosprawnym - zwłaszcza samotnym, dowozu jednego gorącego posiłku dziennie. Program przewiduje również przyznawanie zasiłków celowych, z przeznaczeniem na zakup artykułów żywnościowych.

Beneficjentami są osoby, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150 proc. kryterium dochodowego określonego w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. nr 64 poz. 593 i nr 99 poz. 1001).

3.2.5 Powiatowa panorama pomocy społecznej. Zadania z zakresu pomocy społecznej świadczone przez powiat, na rzecz mieszkańców Gminy Mszana Dolna

Jednostki pomocy społecznej szczebla powiatowego obsługujące mieszkańców Gminy Mszana Dolna

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej³¹

Samodzielna jednostka organizacyjno – budżetowa podporządkowana bezpośrednio Zarządowi Powiatu limanowskiego. Istnieje od 1 marca 1999 r. Zostało powołane Uchwałą Nr V/30/99 Rady Powiatu Limanowskiego z dnia 27 stycznia 1999 r.

Centrum realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej, a w szczególności:

- tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, pobudzenie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,
- pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową, skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który realizuje zadania określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Domy Pomocy Społecznej³²

Zgodnie z przepisami ustawy, osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy

³¹ Źródło: strona internetowa Powiatu limanowskiego

³² Źródło: dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Realizacja zadania polegająca na "prowadzeniu i rozwoju infrastruktury DPS o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób" jest zadaniem własnym powiatu finansowanym w dwojaki sposób. W stosunku do osób umieszczonych przed 01.01.2004r. na "starych zasadach" tj. ze środków dotacji celowej oraz z odpłatności osoby skierowanej do DPS.

Natomiast odnośnie osób kierowanych po 01.01.2004r. według "nowych zasad" tj. pobyt w DPS jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.

Obowiązani do wnoszenia opłat za pobyt w DPS są w kolejności:

- a) mieszkaniac domu,
- b) małżonek,
- c) zstępni przed wstępnymi,
- d) gmina, z której skierowano osobę do DPS.

Dom Pomocy Społecznej w Limanowej dla osób przewlekle, somatycznie chorych

Dom Pomocy Społecznej położony w Limanowej przy ul. Witosza 24/26 rozpoczął swoją działalność od 01.02.1993r.. Jest to dom dla osób przewlekle somatycznie chorych, z 60 miejscami stałego pobytu dla kobiet i mężczyzn (aktualnie przebywają w nim 64 osoby).

DPS posiada działkę o powierzchni 0,4244 ha, architektonicznie składa się z trzech budynków, stanowiących integralną całość. Mieszkańcy zajmują jedno, dwu i trzyosobowe pokoje.

Część pokoi posiada własne węzły sanitarne. Łazienki i toalety, z których korzystają mieszkańcy dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W domu działają dwie windy osobowe: jedna duża, hydrauliczna, dostosowana do przewozu osób na noszach, drugi to dźwig osobowy, dostosowany do przewozu osób na wózkach inwalidzkich.

Na parterze budynku głównego znajduje się duża stołówka, która pełni także funkcję świetlicy.

Dom posiada własną kaplicę, gdzie odprawiane są msze św. w każdą niedzielę oraz święta. W trosce o zdrowie i sprawność fizyczną naszych podopiecznych, w Domu działa wyposażona w nowoczesny sprzęt sala rehabilitacyjna, gdzie wykonywane są zabiegi z kinezyterapii, fizykoterapii, masaż leczniczy i ćwiczenia ogólnousprawniające. Z osobami leżącymi prowadzona jest terapia i rehabilitacja przyłóżkowa.

Dom Pomocy Społecznej w Limanowej zatrudnia 34 osoby, w tym 24 pracowników merytorycznych. Pracownicy zatrudnieni na poszczególnych stanowiskach pracy mają odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Spośród personelu Domu utworzony jest zespół opiekuńczo-terapeutyczny, którym przewodniczą: pracownik socjalny, rehabilitant i terapeuta zajęciowy. Zadaniem zespołu jest rozpoznawanie potrzeb, tworzenie i wdrażanie w życie indywidualnych planów opieki każdego z mieszkańców. Zadaniem zespołu jest tworzenie takich planów opieki, które w maksymalnym stopniu aktywizują mieszkańców zarówno pod względem fizycznym jak i intelektualnym. Praca w poszczególnych działach i na poszczególnych stanowiskach jest dokumentowana.

Dom Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej dla osób przewlekle psychicznie chorych

Dom Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej przy ul. Rakoczego 9 utworzony został 1 lipca 1991 roku.

Jest to placówka dla kobiet przewlekle psychicznie chorych.

Podstawowym celem placówki jest zapewnienie całodobowej opieki i zaspakajanie, niezbędnych potrzeb bytowych, edukacyjnych, społecznych, religijnych oraz umożliwienie korzystania ze świadczeń przysługujących z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

Działka na której znajduje się obiekt DPS usytuowana jest z dala od centrum miasta i liczy 2.497m².

Budynek w którym funkcjonuje placówka jest dwukondygnacyjny, podpiwniczony i pokryty blachodachem. Obok budynku głównego znajduje się budynek gospodarczy, który w 1997 roku został adaptowany na dwa pomieszczenia: jedno na pomieszczenie biurowe, drugie to pokój gościnny.

W całym obiekcie znajduje się 15 pokoi mieszkalnych jedno, dwu, trzy czteroosobowych, wyposażonych w nowe meble. Dom udekorowany jest dużą ilością zieleni, o którą również dbają mieszkanki.

Liczba miejsc w DPS - 50, aktualnie jednak zamieszkuje dom 57 pensjonariuszy.

W placówce działają zespoły opiekuńczo - terapeutyczne. W skład zespołu wchodzi: kierownik działu, pielęgniarki, lekarz psychiatra, pracownik socjalny, rehabilitant, terapeuta zajęciowy, opiekunowie, pokojowe

Zadaniem zespołów jest rozpoznanie potrzeb, tworzenie i wdrażanie w życie indywidualnych planów opieki każdej mieszkanki. Plany zawierają indywidualne potrzeby, oczekiwania, możliwości, wyznaczają optymalną formę pomocy oraz ich zaspokojenia, mając na względzie wiek, rodzaj schorzenia, zaangażowanie oraz możliwości.

Niepubliczny Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych „Diana” w Kasinie Wielkiej

Dom funkcjonuje od 1 września 2003 r. realizuje zadania zlecone, posiada 30 miejsc, a aktualnie przebywa w nim 35 osób.

Oprócz wymienionych wyżej placówek Powiat limanowski realizuje projekt uruchomienia nie użytkowanego obecnie Domu Pomocy Społecznej w Szczyrzycu.

Przedmiotem projektu jest modernizacja istniejącego budynku zlokalizowanego w Szczyrzycu o powierzchni 1520 m² i przystosowanie go na koedukacyjny Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych.

Koniecznym jest odnowienie i uzbrojenie budynku, zmiana pokrycia dachu i wymiana instalacji c.o. z modernizacją kotłowni, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, oraz wykonanie elewacji.

Jednakże, w sytuacji kiedy od 2004 roku zmienił się system kierowania osób do domów pomocy społecznej (ostateczną decyzję w tej sprawie podejmuje samorząd gminny), poważnie zmalała liczba skierowań i pod dużym znakiem zapytania stoi przyszłość domów pomocy społecznej (tym bardziej, że muszą także

w krótkim czasie dostosować swoją infrastrukturę do podwyższonych wymogów unijnych).

Ośrodek interwencji kryzysowej

Powiat limanowski nie posiada ośrodka interwencji kryzysowej (gminy podpisują porozumienia z OIK w Nowym Sączu, który zabezpiecza niezbędne potrzeby w tym zakresie).

Opieka nad dzieckiem

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej, dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, powiat zapewnia opiekę i wychowanie w formie zastępczej opieki rodzinnej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Jednakże kierowanie dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej może nastąpić po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie adopcyjnej lub zastępczej.

Rodziny zastępcze

Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu opiekuńczego. Obecnie na terenie powiatu limanowskiego funkcjonuje 90 rodzin zastępczych, w tym na terenie Gminy Mszana Dolna – 8 rodzin (stan na dzień 31 marca 2006 r.)³³

W ramach zadania związanego z organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych, obowiązkiem powiatu jest udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci. Pomoc pieniężna wypłacana jest na podstawie decyzji administracyjnej a jej wysokość zależy od: wieku dziecka, stanu zdrowia, dochodu dziecka, oraz stopnia pokrewieństwa między rodziną zastępczą, a dzieckiem.

Z rodzinami zastępczymi utrzymywany jest stały kontakt w celu badania stopnia wywiązywania się tych rodzin z nałożonych na nie obowiązków oraz sprawdzania zasadności pobytu dzieci w tych rodzinach.

Pomoc osobom usamodzielnianym

Zgodnie z art. 88 ustawy o pomocy społecznej osoba, która osiągnęła pełnoletniość w rodzinie zastępczej oraz osoba pełnoletnia opuszczająca placówkę opiekuńczo - wychowawczą typu rodzinnego i resocjalizacyjnego, dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno - wychowawczy i młodzieżowy ośrodek wychowawczy zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

Wychowankom opuszczającym rodzinę zastępczą lub niektóre rodzaje placówek opiekuńczo - wychowawczych udziela się pomocy pieniężnej: na usamodzielnienie (w 2005 roku PCPR udzielił tego typu pomocy jednemu wychowankowi rodziny zastępczej i dwóm z placówek opiekuńczo - wychowawczych), na kontynuowanie nauki (w 2005 roku udzielono tego typu pomocy

³³ Źródło: PCPR w Limanowej

27 osobom na łączną kwotę 142 280 złotych), w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (w 2005 roku - 1 osoba), na zagospodarowanie - w formie rzeczowej (łącznie 14 osób otrzymało w roku 2005 z tego tytułu kwotę 51 250 złotych)

W Powiecie limanowskim zabezpieczono mieszkanie chronione dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych.

Mieszkanie to utworzono w grudniu 2004 roku w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego w Dobrej (mieszkanie stanowią: pokój z kuchnią i łazienką).

Placówka opiekuńczo - wychowawcza.

Zaplecze instytucjonalne powiatu w zakresie działalności opiekuńczo-wychowawczej stanowi Niepubliczny Dom Dziecka im. Matki Zofii Czeskiej w Łukowicy - placówka dla dziewcząt prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Prezentek.

Działający w Łukowicy Dom Dziecka posiada 12 miejsc. Chłopcy umieszczani są w domach dziecka na terenie innych powiatów. Aktualnie w placówkach tego typu w innych powiatach przebywa 14 dzieci

Dom Dziecka w Łukowicy zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono rodzinnej opieki zastępczej. Ponadto placówka zapewnia dzieciom kształcenie, prowadzi zajęcia terapeutyczne, rekompensujące brak wychowania w środowisku rodzinnym i przygotowuje do życia społecznego.

Dom Dziecka w Łukowicy przeznaczony jest dla wychowanek o normie intelektualnej w wieku od 3-18 lat, z możliwością przedłużenia pobytu do czasu ukończenia nauki

W 2005 roku wpłynęło 27 wniosków o umieszczenie w Domu Dziecka w Łukowicy. W wyniku zastosowanych procedur prawnych umieszczono w placówce 6 dziewczynek (w tym aż 5 spoza terenu Powiatu limanowskiego).

Od dnia 1 stycznia 2005r. nastąpiła zmiana sposobu finansowania placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Koszty utrzymania dzieci umieszczonych w tych placówkach jest finansowane z dochodów własnych powiatu. W placówkach opiekuńczo - wychowawczych przebywało 14 dzieci z terenu Powiatu limanowskiego (3 w Krakowie, 5 w Nowym Sączu, 4 w Powiecie tatrzańskim, oraz po 1 w powiatach nowosądeckim i dąbrowskim).

Ośrodki adaptacyjno – opiekuńcze

W Powiecie limanowskim nie funkcjonuje ośrodek adopcyjno – opiekuńczy, wobec czego 2005 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zawarło umowę ze Stowarzyszeniem Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „PRO FAMILIA” w Krakowie prowadzącym tego typu placówkę.

Umowa dotyczy przygotowania kandydatów na osoby przysposabiające oraz prowadzenia procedur adopcyjnych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi zadania te zastrzeżone są wyłącznie dla ośrodków adopcyjno – opiekuńczych. W 2005 roku przeszkolone zostały 3 pierwsze rodziny z terenu Powiatu limanowskiego.

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, rehabilitacja osób niepełnosprawnych stanowi zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Ustawa ta wyróżnia trzy podstawowe rodzaje rehabilitacji: leczniczą, zawodową i społeczną.

Rehabilitację leczniczą realizują na podstawie odrębnych przepisów odpowiednie publiczne lub niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, natomiast zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej należą do organów rządowych i jednostek samorządu terytorialnego (powiat).

Warsztaty Terapii Zajęciowej

W powiecie limanowskim funkcjonuje jedna tego typu placówka, z której korzystają także mieszkańcy Gminy Mszana Dolna (aktualnie ma swoją siedzibę w Tymbarku).

Placówka prowadzona jest przez Stowarzyszenie na Rzecz Integracji i Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych "Remedium".

Ta organizacja pozarządowa działa na polu pomocy społecznej, na rzecz osób niepełnosprawnych i chorych oraz prowadzi warsztat terapii zajęciowej, w którym aktualnie uczestniczą 52 osoby.

Przyjmowane są tu osoby, które ukończyły 16 rok życia i ze względu na swoje ograniczenia funkcjonalne nie są w stanie podjąć pracy. Zajęcia odbywają się w godzinach popołudniowych prowadzone są w 12 pracowniach.

Celem warsztatu terapii zajęciowej jest pobudzanie chęci do aktywnego życia, rozwoju społecznego, poprawy sprawności psychomotorycznej. Następnym etapem terapii powinna być praca w Zakładzie Aktywizacji Zawodowej.

Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych

W ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizowane są zadania:

- udzielnie pożyczek dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej,
- wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych,
- wydawanie kart parkingowych dla placówek,
- zwrot kosztów poniesionych w związku z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.

Aktualnie realizowane są Programy "Wyrównywania różnic między regionami". PCPR w Limanowej wraz ze Starostwem Powiatowym i Powiatowym Urzędem Pracy realizuje "Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Limanowskiego na lata 2004 - 2008".

Powiat Limanowski bierze corocznie udział w programie PFRON pn' „Program wyrównywania różnic między regionami”. W ubiegłym roku złożone zostały 3 projekty i wszystkie otrzymały dofinansowanie we wnioskowanej wysokości. Projekty obejmowały: zakup samochodu dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych, oraz likwidacji barier architektonicznych w dwóch szkołach.

Od 2003 roku działa powołana przez Starostę limanowskiego, Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Do zakresu działania Rady należy głównie:

- 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- 2) opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 3) ocena realizacji programów,
- 4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Powiat limanowski na tle Województwa małopolskiego

W celu pełnego zobrazowania skali problemów społecznych w poszczególnych powiatach województwa małopolskiego.

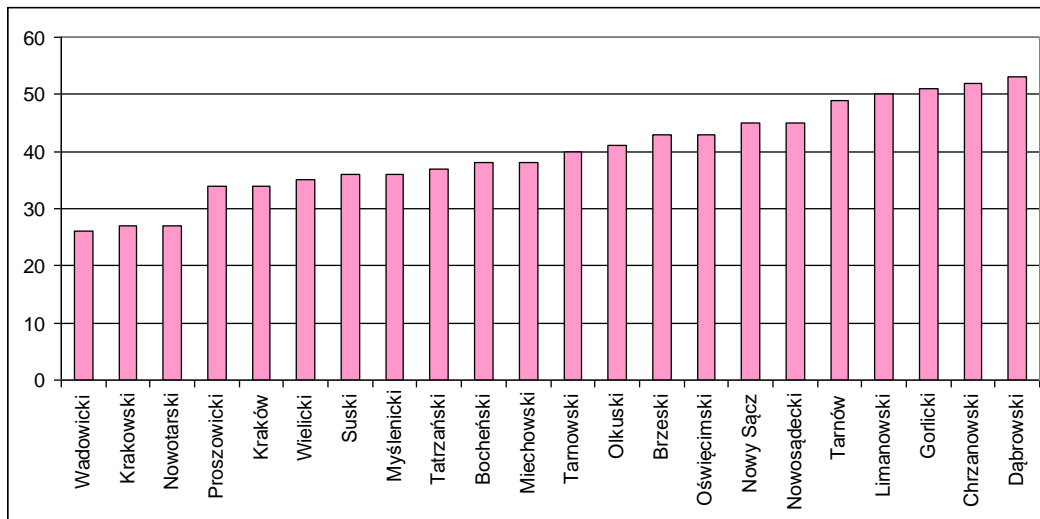
Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie opracował wskaźnik, oparty na danych z czterech dziedzin. Należą do nich: stopa bezrobocia, liczba ludzi starszych, udział klientów pomocy społecznej w liczbie ludności danego terenu oraz liczba przestępstw stwierdzonych.

Każdemu powiatowi, w zależności od wartości w/w danych, przyporządkowano określoną ilość punktów. Najwięcej punktów (maksimum 22, bo w Małopolsce są 22 powiaty) otrzymywały powiaty, w których sytuacja była najmniej korzystna.

Suma punktów ze wszystkich czterech dziedzin dała wartość syntetycznego wskaźnika poziomu problemów społecznych w danym powiecie (wykres nr 7).

Im większa ilość punktów, tym sytuacja w danym powiecie jest mniej korzystna. Powiat limanowski należy, niestety w tej klasyfikacji do tych powiatów, w których sytuacja jest najtrudniejsza.

Wykres nr 7: Wskaźnik problemów społecznych w Województwie małopolskim w 2004 roku

Źródło: Opracowanie ROPS Kraków.

3.2.6 Z diagnozy Sytuacji Społeczno – Gospodarczej Małopolski³⁴

1. W 2004 r. zahamowany został spadek przyrostu naturalnego w województwie i po raz pierwszy od wielu lat zanotowano jego wzrost w stosunku do roku ubiegłego (o 18,6%), tj. o 0,6 tys. osób. W porównaniu do średniej krajowej ludność województwa małopolskiego odznaczała się relatywnie wysokim poziomem przyrostu naturalnego – wskaźnik 1,2 na 1000 mieszkańców jest znacznie wyższy od wskaźnika krajowego, który od 2002 r. przybrał wartości ujemne i w 2004 r. wynosił - 0,2‰.
2. Ludność województwa małopolskiego cechuje się nieznacznie młodszą strukturą wieku od średniej dla kraju. Charakteryzuje ją wyższy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym: 22,4% (kraj 21,2%), niższy w wieku produkcyjnym: 62,3% (kraj 63,5%) i taki sam w wieku poprodukcyjnym: 15,3%.
3. Po spadku w latach 1999-2003, wskaźnik zatrudnienia w 2004 r. nieznacznie się zwiększył (o 0,7 punktu procentowego) i wynosił 47,1%. Podobna, pozytywna tendencja obserwowana była w skali całego kraju, gdzie wskaźnik zatrudnienia wzrósł o 0,9 punktu procentowego i wyniósł 45,1%.
4. Ostatnie 2 lata charakteryzowała stabilizacja poziomu bezrobocia rejestrowanego w Małopolsce, a w 2004 r. zanotowano nawet 7% spadek liczby bezrobotnych w porównaniu z końcem 2003 r.
5. Ludność województwa małopolskiego jest uboższa na tle średniej dla kraju. Obrazują to dochody gospodarstw domowych, które kształtowały się na poziomie 13,8 tys. zł rocznie na jedno gospodarstwo domowe. Dawało to 9 miejsce w kraju i stanowiło 91,3% średniego dochodu w kraju. Dynamika wzrostu dochodu wynosząca 101,1 w stosunku do roku poprzedniego była niższa od średniej krajowej (101,9) i wyraźnie zmniejszyła się w stosunku do lat poprzednich (103,9).

³⁴ Źródło: Małopolski Urząd Marszałkowski, *Diagnozę oparto o dane statystyczne za rok 2004, jedynie w przypadku braku odpowiednich danych (np. wyniki Narodowego Spisu Powszechnego) zastosowano dane za lata wcześniejsze*

6. W 2004 r. w województwie małopolskim z pomocy społecznej skorzystało znacząco mniej mieszkańców niż w latach 1999 - 2003, ponieważ wraz z wdrażaną reformą systemu pomocy społecznej zweryfikowano dotychczasowy katalog świadczeń, wyłączając z niego świadczenia o charakterze długoterminowym, takie jak renty socjalne, które w 2003 roku stanowiły blisko 55% sumy wydatków na świadczenia realizowane w ramach zadań zleconych gminom. Ponadto, część świadczeń takich jak zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne, będących wcześniej zadaniami zleconymi gmin, od 1 maja 2004 r. stała się częścią systemu świadczeń rodzinnych.
7. W 2004 r. w województwie małopolskim skorzystało z pomocy społecznej 104 483 rodzin, w tym 57 324 rodzin zamieszkujących na terenach wiejskich (54,9%). Łącznie członkowie rodzin korzystających z pomocy społecznej, to grupa 385 690 osób, tj. 12% mieszkańców Małopolski.
8. Odsetek korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest znacznie zróżnicowany terytorialnie. W 2004 r. przyjmował wartości od 5,1% ogółu mieszkańców w Krakowie, gdzie sytuacja pod tym względem jest najlepsza, do 23,5% w powiecie nowosądeckim.

3.2.7 Obywatelskie wsparcie działań z zakresu pomocy społecznej

Społeczeństwo obywatelskie, ogólnie, obejmuje w Polsce dwa obszary: obywatelską aktywność grupową - przejawiającą się w działalności różnorodnych wspólnot, przede wszystkim w działalności organizacji pozarządowych o charakterze obywatelskim, wspólnot lokalnych i samorządowych, a także nieformalnych grup i ruchów społecznych (wspólnot sąsiedzkich, subkulturowych itp.) i indywidualną aktywność obywatelską obejmującą postawy i świadomość obywatelską Polaków.³⁵

Wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie pojawiła się prawna definicja organizacji pozarządowej.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 tej ustawy organizacjami pozarządowymi są osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, w tym fundacje i stowarzyszenia.

Ustawa przyjmuje szeroką definicję organizacji pozarządowych, poza stowarzyszeniami i fundacjami do tak zdefiniowanego trzeciego sektora zaliczając też inne podmioty, takie jak związki zawodowe, organizacje samorządu gospodarczego czy zawodowego.

Podstawą do określenia liczby organizacji jest rejestr REGON Głównego Urzędu Statystycznego.

Do końca kwietnia 2004 roku zarejestrowanych w nim było 45 891 stowarzyszeń i 7 210 fundacji.³⁶ Gdyby jednak chcieć oszacować rozmiary całego trzeciego sektora, do liczby tej należałoby dołączyć 14 000 ochotniczych straży

³⁵ P. Gliński, *Diagnoza stanu społeczeństwa obywatelskiego w Polsce (zarys problematyki)*, Warszawa 2005.

³⁶ Wyniki badania Stowarzyszenia Klon Jawor pod tytułem „Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2004”

pożarnych, 3 524 organizacje społeczne (komitety rodzicielskie, koła łowieckie oraz komitety społeczne), 17 113 związków zawodowych, 15 244 jednostki kościołów i związków wyznaniowych, 5 515 organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego oraz mniej liczne grupy związków pracodawców i partii politycznych. Tak więc, jeśli chcielibyśmy traktować wszystkie wymienione tu typy podmiotów jako „trzeci sektor”, liczyłby on blisko 109 tys. zarejestrowanych podmiotów.

Sport, turystyka, rekreacja i wypoczynek to obszar, w którym działa największy odsetek organizacji - niemal 40% wskazuje go jako najważniejsze pole swoich działań, a dodatkowe 20% twierdzi, że działa w tym obszarze, choć nie jest to najważniejsze pole działań.

Inne obszary, które organizacje często wskazują jako najważniejsze pole swoich działań, to kultura i sztuka (dla niemal 12% organizacji jest to najważniejsze pole działań), edukacja i wychowanie (wskazuje co dziesiąta organizacja), **usługi społeczne i pomoc społeczna (podobne jak w przypadku edukacji i wychowania - dla co dziesiątej organizacji najważniejsze pole działań)**, ochrona zdrowia (dla 8% organizacji jest to najważniejsze pole działań) i rozwój lokalny w wymiarze społecznym i materialnym (6,5% organizacji).

Indywidualna aktywność obywatelska – wolontariat

Obecnie „wolontariat” i „wolontariusz”, dzięki ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003, są już pojęciami prawnymi.

Najczęściej wolontariusze angażują się w prace na rzecz organizacji i ruchów religijnych lub wspólnot parafialnych, organizacji charytatywnych oraz organizacji sportowych.

Ważnym obszarem pracy wolontarystycznej jest edukacja, oświata, wychowanie i opieka nad dziećmi, choć w stosunku do 2003 roku odsetek wolontariuszy deklarujących wsparcie organizacji działających w tych dziedzinach zmniejszył się niemal o połowę.³⁷

Wolontariuszami są najczęściej ludzie młodzi - wśród osób w wieku 18-25 lat w 2004 roku było 23,8% wolontariuszy. Z roku na rok jest coraz więcej wolontariuszy w tej grupie wiekowej, zaś różnica w poziomie wolontariatu między osobami młodymi a starszymi, powiększa się.

Bardzo wyraźnym czynnikiem wpływającym na poziom zaangażowania w wolontariat jest wykształcenie. Im wyższe, tym większa skłonność do pracy wolontarystycznej. W pracach 44,4% organizacji uczestniczą wolontariusze (nie będący jednocześnie członkami organizacji).

W połowie organizacji współpracujących z wolontariuszami ich liczba w ostatnim roku nie przekroczyła 10 osób, w kolejnych 27% było ich między 11 a 30, zaś powyżej 100 wolontariuszy miało w zeszłym roku 5% organizacji.

Innym sposobem społecznego zaangażowania jest filantropia, która jest ważnym źródłem dochodów sektora pozarządowego. Około 40% organizacji korzysta z niego i łącznie daje on ok. 5% dochodów sektora pozarządowego.

W 2004 roku 38% podmiotów gospodarczych przeznaczyło pieniądze lub dary rzeczowe na rzecz organizacji pozarządowych.

³⁷ Wyniki badania Stowarzyszenia Klon Jawor pod tytułem „Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2004”

Na terenie Powiatu Limanowskiego działają zarówno organizacje pozarządowe o zasięgu ogólnopolskim (np. Polski Związek Głuchoniemych, PCK) jak i lokalne, z których wiele spełnia warunki organizacji pożytku publicznego. Spełniają one znaczącą rolę w działaniach na rzecz mieszkańców, a dotyczących pomocy społecznej, wsparcia rodziny, pomocy osobom niepełnosprawnym, czy też osobom z grup defaworyzowanych. Skutecznie wspierają one w tym zakresie administrację publiczną.

Na terenie Gminy Mszana Dolna aktywnie rolę tę pełni Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Potrzebujących "Sursum Corda" z siedzibą przy ul. Podhalan 4.

Tabela nr 15: Organizacje pozarządowe działające w obrębie problematyki społecznej zlokalizowane w Powiecie Limanowskim

Lp.	Nazwa	Adres	Data Nadania Cechy OPP
Organizacje pożytku publicznego			
1.	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Potrzebujących "Sursum Corda" w Mszanie Dolnej.	Podhalan 4, 34-730 Mszana Dolna	25-06-2004
2.	Ochotnicza Straż Pożarna w Łososinie Górnej	Łososińska 23, 34-601 Limanowa 3	23-07-2004
3.	Katolickie Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych Ruchowo "Cyrenejczyk"	Jana Pawła II 1, 34-600 Limanowa	18-01-2005
4.	Stowarzyszenie "Związek Tymbarczan" w Tymbarku	Rynek 29, 34-650 Tymbark	23-09-2004
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Wsi	Stara Wieś 429, 34-600 Limanowa	29-06-2004
6.	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Im. Św. Brata Alberta Przy Parafii Matki Boskiej Królowej Różańca Św. w Niedźwiedziu	265, 34-735 Niedźwiedź	2-12-2004
7.	Ochotnicza Straż Pożarna w Laskowej	34-602 Laskowa	5-08-2004
8.	Stowarzyszenie "Związek Limanowian" w Limanowej	Rynek 3 M. 7, 34-600 Limanowa	17-08-2004
9.	Klub Sportowy "Tymbark" w Tymbarku	156, 34-650 Tymbark	21-07-2004
10.	Ochotnicza Straż Pożarna w Niedźwiedziu	34-735 Niedźwiedź	29-07-2004
11.	Stowarzyszenie Ochrony i Promocji Zdrowia w Szczyrzycu	107, 34-623 Szczyrzyc	11-10-2004
12.	Stowarzyszenie Miłosierdzia Świętego Wincentego A`Paulo w Limanowej	Jana Pawła II 1, 34-600 Limanowa	22-07-2004
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Limanowej	Kościuszki 30, 34-600 Limanowa	28-10-2004
14.	Stowarzyszenie Remedium	Tymbark 158, 34-650 Tymbark	29-03-2004
15.	Ludowy Klub Sportowy "Orkan" Szczyrzyc	34-623 Szczyrzyc	28-04-2005
16.	Uczniowski Klub Sportowy "Płomień"	Reymonta M. 3, 34-651 Limanowa	26-05-2004
17.	Ochotnicza Straż Pożarna w Siekierczynie	34-600 Limanowa	8-09-2004
Inne organizacje pozarządowe			
1.	Caritas Diecezji Tarnowskiej Oddział Szczyrzyc	Szczyrzyc 34 – 623 Szczyrzyc	
2.	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Zarząd rejonowy w Limanowej	M.B.Bolesnej 10 34-600 Limanowa	
3.	Stow. Osób Specjalnej Troski "Promyki"	ul. Jana Pawła II nr 1 34-600 Limanowa	
4.	Stow. Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych im. Jana Pawła II w Tymbarku	Tymbark 57 34-650 Tymbark	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Krajowego Rejestru Sądowego. Baza organizacji pożytku publicznego. Stan na dzień 3.04.06r

4 Program rozwiązywania problemów pomocy społecznej.

4.1 Istota opracowania i realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015

Treść Strategii opiera się na kilku zasadach i założeniach, kształtujących jej ramy programowe, a jednocześnie organizujących przyszłą realizację.

Zakłada się, że w całym cyklu życia Strategii, a więc na etapie jej planowania, realizacji, monitorowania i oceny należy kierować się czterema zasadami:

- zasadą partnerstwa - przy czym partnerstwo rozumiemy jako sposób prowadzenia polityki lokalnej otwarcie i przy aktywnej współpracy równoprawnie traktowanych podmiotów z różnych sektorów, w oparciu o ustalone formy i mechanizmy postępowania.
- zasadą zarządzania strategicznego rozwojem Gminy - co należy rozumieć jako sposób skutecznego radzenia sobie ze zmianami, w oparciu o efektywne wykorzystanie własnego potencjału oraz możliwości - i w sposób zmierzający do zrealizowania misji i celów strategii w warunkach spodziewanych zmian.
- zasadą autonomii programowej, przy zachowaniu zgodności z krajową, regionalną, powiatową i lokalną polityką rozwoju społeczno - gospodarczego
- zasadą rozwoju zrównoważonego w wymiarze społecznym - przez co rozumiemy możliwie niekonfliktowe i solidarne kształtowanie procesów rozwojowych w Gminie, w taki sposób, w którym rozwój jednej części Gminy nie odbywa się kosztem możliwości rozwojowych innego obszaru, podniesienie poziomu życia jednej grupy społecznej nie odbywa się kosztem poziomu życia innej grupy mieszkańców.

Strategia postępowania powinna być traktowana jako:

- strategia, która ma skutecznie doprowadzić do pozytywnych zmian co w konsekwencji wymaga koncentrowania zasobów na ograniczonej liczbie wybranych priorytetów,
- strategia, która skupia się na wywołaniu korzystnych efektów przede wszystkim dla rozwoju Gminy,
- strategia całościowa, odnosząca się do działania na rzecz „pożądanego kierunku rozwoju Gminy, bez ograniczania zakresu rozstrzygnięć wyłącznie do obecnych kompetencji władz samorządowych, kompetencje są zmienne, ale wyzwania stałe,
- strategia, która jest narzędziem koordynacji wysiłków różnych partnerów - która mobilizuje i organizuje współpracę różnych podmiotów, jest narzędziem partnerskiej polityk, na którą składa się zarówno budowanie więzi, jak i koordynacja celów,
- strategia, która stanowi punkt wyjścia do przygotowania bardziej szczegółowych planów, programów i projektów za pomocą których strategia będzie realizowana.

4.2 Wizja i misja Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015

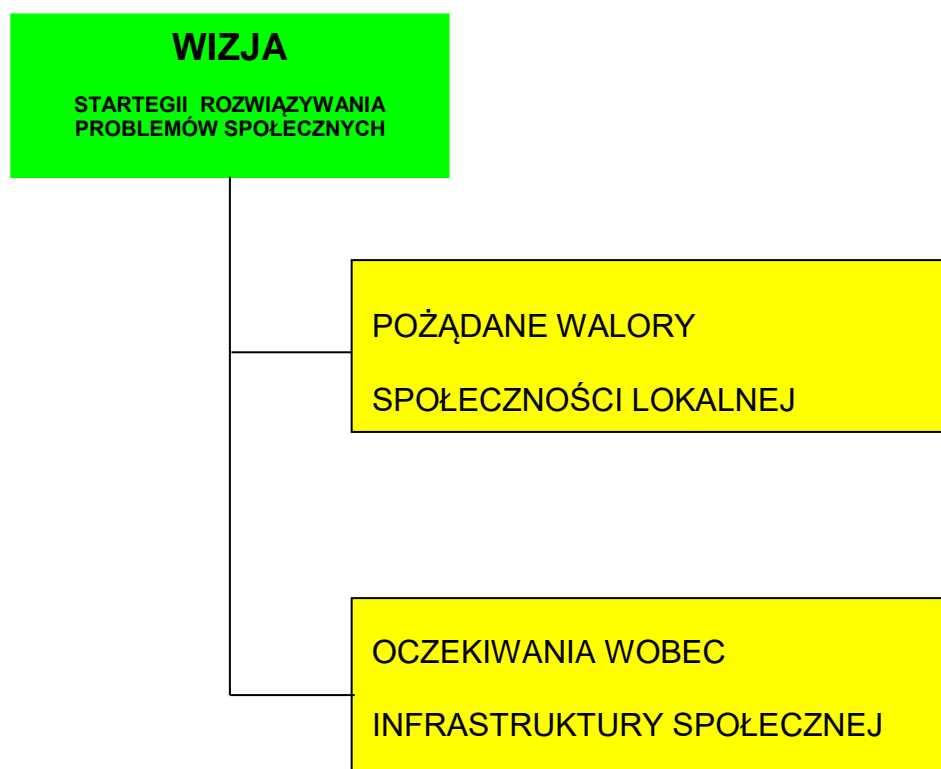
Jednym z etapów planowania strategicznego jest zdefiniowanie wizji - obrazu idealnej, do osiągnięcia w wyniku realizacji Strategii.

Obraz idealny to swoistego rodzaju marzenie i model, do którego chcemy dążyć. W przypadku wspólnoty samorządowej będzie to obraz naszego „miejsca na ziemi”, w którym chcemy żyć, pracować, uczyć się, odpoczywać.

Obraz idealny winien być wyrazem aspiracji społecznych i odpowiadać twórczym wyobrażeniom przyszłości określającym: rangę i atrakcyjność Gminy, efekty wykorzystania jej atutów i szans rozwojowych oraz eliminacji lub znaczącego ograniczenia zakresu problemów i siły zagrożeń.

Wizja „rządzi” naszym czasem, motywuje do działania, umożliwia dystans do spraw, które nie prowadzą do jego urzeczywistnienia.

Wizja powinna być wspólna dla większości mieszkańców wspólnoty gminnej (stwarza to szanse na to, że będą się oni starali użyć wszelkiej energii, aby przybliżyć rzeczywistość do swych wyobrażeń).

Obraz idealny tworzą dwie główne sfery:

- walory społeczności lokalnej,
- infrastruktura społeczna.

Wizja Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna

Gmina Mszana Dolna, wspólnota ludzi świątłych i przedsiębiorczych,
bezpiecznych o przyszłość swoich rodzin, z ograniczoną do minimum liczbą środowisk
zagrożonych wykluczeniem społecznym

Z kolej sformułowanie misji oznacza wytyczenie kierunkowych działań prowadzących do realizacji nakreślonej wizji. Powinna ona wynikać z rzetelnej oceny mocnych i słabych stron wspólnoty samorządowej, być realną i wykonalną (równocześnie na tyle elastyczną, by dopuszczać zmiany wynikające z dynamiki szybko zmieniającego się środowiska wewnętrznego i zewnętrznego).

Misja powinna odwoływać się do szans stworzonych przez wizję, wprowadzać poczucie kierunku i celu działania.

Powinna ona być wyraźnie sprecyzowana, aby móc wywierać wpływ na zachowanie członków społeczności lokalnej w trakcie wykonywania zadań (być czynnikiem jednoczącym wysiłki).

Misja Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna

Rozwiązywanie problemów społecznych Gminy Mszana Dolna poprzez:
różnorodność podejmowanych działań i wdrożenie aktywnej polityki społecznej,
inwestowanie w ludzi i ich edukację, poprawę warunków funkcjonowania rodzin,
kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego, kultywowanie lokalnych tradycji
i kultury, profesjonalizację służb społecznych oraz tworzenie warunków
dla dynamicznego rozwoju gospodarczego lokalnej wspólnoty samorządowej.

4.3 Cele strategiczne i operacyjne oraz zadania realizowane w ramach Strategii rozwiązywania problemów społecznych

Kolejnym krokiem w planowaniu strategicznym, po określeniu wizji i misji, jest sformułowanie katalogu celów strategicznych i operacyjnych oraz zadań niezbędnych do podjęcia dla zrealizowania tych celów.

Równocześnie wskazujemy przewidywane efekty realizacji zadań planowanych w ramach Strategii, ich wykonawców i współpracujących partnerów oraz także potencjalne źródła ich finansowania.

Skuteczność realizacji planowanych zadań gwarantują określone warunki, a mianowicie :

- konsekwentne wdrażanie w życie zaplanowanych zadań;
- działania na rzecz pozyskania dodatkowych środków z innych źródeł niż budżet Gminy Mszana Dolna;
- uświadomienie społeczności lokalnej znaczenia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć;
- upowszechnianie celów i zadań wśród mieszkańców Gminy Mszana Dolna.

Tabela nr 16: Zestawienie celów strategicznych i operacyjnych w ramach startego rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna

Wizja					
Misja					
Cele strategiczne					
Poprawa warunków funkcjonowania rodzin	Podniesienie jakości i skuteczności pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym	Tworzenie możliwości dla rehabilitacji i aktywizacji osób niepełnosprawnych i chorych	Rozszerzenie zakresu usług dla ludzi starszych i ich integracja ze środowiskiem lokalnym	Profesjonalizacja służb społecznych	Partnerstwo publiczno - społeczne podstawą rozwoju usług społecznych
Cele operacyjne					
Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi dzieci i młodzieży w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych	Identyfikowanie przyczyn i czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej	Zapewnianie osobom niepełnosprawnym i chorym dostępu do usług społecznych	Rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej, dla zbudowania środowiskowego modelu integracji ludzi starszych i wymagających pomocy	Wzmocnienie roli pracowników socjalnych w systemie pomocy społecznej	Budowa partnerstwa publiczno - społecznego oraz społeczeństwa obywatelskiego
Tworzenie i wzmacnianie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej i wychowywania dzieci	Wdrożenie efektywnych i nowatorskich programów dotyczących środowisk zagrożonych patologiami społecznymi i osób defaworyzowanych	Kształtowanie w społeczeństwie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności	Aktywizacja i integracja lokalna osób w wieku poprodukcyjnym, wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym	Podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenie zawodowe pracowników zajmujących świadczeniem usług z zakresu pomocy społecznej	Wsparcie postaw obywatelskich
Wsparcie dla rodzin mających trudności opiekuńczo - wychowawcze	Rozwój form ekonomii społecznej, na rzecz pobudzenia aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym			Profesjonalna praca socjalna, nowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej	Wzmocnienie partycypacji społecznej
Kształtowanie pozytywnego klimatu wobec rodziny, małżeństwa i dzietności	Ograniczanie skutków społecznych bezrobocia i aktywizowanie osób bezrobotnych				
Wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w celu wyrównania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę					
Wsparcie systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież					
Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym problemem alkoholizmu i przemocy					

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny

Poprawa warunków funkcjonowania rodzin

Cele operacyjne

Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci

Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi dzieci i młodzieży w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych

Zadania

- wspieranie rodziny w ponoszeniu kosztów utrzymania i wychowania dzieci w rodzinie, w tym zwiększanie wysokości świadczeń i dodatków, preferencje dla rodzin wielodzietnych zgodnie z zapisami ustawy o świadczeniach rodzinnych
- wyrównywanie szans dzieci i młodzieży poprzez rozwój usług społecznych sprzyjających podniesieniu poziomu i jakości edukacji i wychowania oraz pełnienia przez szkołę funkcji socjalnych;
- działania na rzecz poprawy zdrowia dzieci i młodzieży poprzez wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie rozwoju funkcji sportowo - rekreacyjnych w ramach zagospodarowania czasu wolnego i profilaktyki zdrowotnej;
- rozbudowa infrastruktury społecznej, a zwłaszcza rozwój funkcji kulturalno - edukacyjnej bibliotek oraz wspieranie kulturalnych inicjatyw lokalnych;
- zwiększenie roli czytelnictwa w procesie wychowawczym i edukacyjnym poprzez dofinansowanie akcji społecznych promujących czytelnictwo, skierowanych szczególnie do dzieci i młodzieży;
- włączenie rodziców do współpracy z ze szkołami i placówkami oświatowo - wychowawczymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych poprzez zwiększenie uczestnictwa rodziców w przedsięwzięciach organizowanych przez placówki świadczące usługi społeczne dla dzieci oraz rozwój poradnictwa rodzinnego i pedagogiczno-psychologicznego;
- wykształcenie w rodzicach wyższych aspiracji edukacyjnych wobec własnych dzieci;
- wspomaganie w tworzeniu warunków umożliwiających z korzystania świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży;
- wyrównywanie szans rozwoju młodzieży, poprzez stwarzanie szans dla rozwoju własnej aktywności młodego pokolenia, przeciwdziałania marginalizacji oraz rozwijanie międzykulturowych kontaktów młodzieży;
- promocja zdrowia i aktywności fizycznej;
- wspieranie finansowe i organizacyjne placówek edukacyjnych, sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, które oferują różnorodne formy zajęć dla dzieci i młodzieży na zasadach niekomercyjnych;
- rozwój systemu wspierania rzeczowego i usługowego dla dzieci wychowujących się w niezamożnych rodzinach, mający na celu, zapewnienie dożywiania w szkole, dostępu do opieki zdrowotnej za pośrednictwem szkoły, zapewnienie niezbędnych przyborów szkolnych i transportu do placówek kształcenia oraz umożliwienie uczestnictwa w zajęciach kulturalno-sportowych;
- wczesne diagnozowanie deficytów rozwojowych i problemów zdrowotnych u dzieci i młodzieży;

- poszerzenie systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży;
- wprowadzenie możliwości taniego dostępu do Internetu dla dzieci i młodzieży uczących się;
- współpraca pracowników socjalnych ze szkołami - pedagogami, wychowawcami, policją oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- uruchomienie zajęć dydaktyczno - wyrównawczych i specjalistycznych dla dzieci i młodzieży z deficytami rozwojowymi.

Tworzenie i wzmacnianie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej i wychowywania dzieci

Zadania

- rozwój dofinansowywanego ze środków publicznych wychowania przedszkolnego,
- budowanie systemu informacji o dobrych praktykach w sferze wsparcia zatrudnienia rodziców,
- rozwój opieki instytucjonalnej nad dziećmi (w wieku szkolnym), poprawa jakości świadczonych usług, uelastycznienie funkcjonowania tych placówek i zasad korzystania z nich;
- wspieranie inicjatyw lokalnych skierowanych na organizację opieki nad dzieckiem, rozwój usług opiekuńczych w innych formach (usługi sąsiedzkie, krótkookresowe prace kobiet niepracujących),
- przeciwdziałanie dyskryminacji kobiet na rynku pracy poprzez promocję równych szans, współpracę z organizacjami pracodawców oraz środki prawne.

Wsparcie dla rodzin mających trudności opiekuńczo - wychowawcze

Zadania

- współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej w promowaniu i wspieraniu rodziny biologicznej; następnie pomoc dziecku, które nie może przebywać we własnej rodzinie, w postaci umieszczenia go na czas określony w rodzinie zastępczej, a tylko w wyjątkowych przypadkach umieszczenie w placówkach opiekuńczo - wychowawczych i to po pierwsze w placówkach typu rodzinnego, a w ostateczności - w placówkach typu socjalizacyjnego;
- działania profilaktyczne, których celem jest zapobieganie umieszczeniu dziecka poza rodziną, a przede wszystkim poprzez rozszerzanie indywidualnych form pracy socjalnej i rozbudowanie poradnictwa, organizowanie interwencji kryzysowej i poradnictwa specjalistycznego, różnego rodzaju form pomocy dla rodzin naturalnych, mających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo - wychowawczych (poradnictwo, terapia, praca socjalna, pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego);
- pobudzanie aktywności własnej rodziny oraz osób korzystających z pomocy przy rozwiązywaniu problemów;
- skorelowanie poradnictwa z pomocą materialną adresowaną do rodzin o najniższych dochodach tak, aby zahamować proces umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, czy rodzinach zastępczych, z powodów ekonomicznych,

- wsparcie funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których dzieci i młodzież mogą w wartościowy dla nich sposób spędzać czas wolny od nauki szkolnej
- tworzenie warunków sprzyjających podejmowaniu świadomych decyzji o wielodzietności. Zwiększenie świadomego podejmowania decyzji o liczbie i czasie rodzenia dzieci poprzez edukację szkolną, poradnictwo rodzinne, ochronę zdrowia kobiet w ciąży, matek i noworodków;
- wsparcie rodziny poprzez objęcie dziecka opieką poza rodziną biologiczną. We współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej wspierany będzie rozwój rodzin zastępczych, w tym również zawodowych, dla dzieci, które nie mogą wychowywać się w rodzinie własnej;
- prowadzenie wszechstronnej pracy z rodziną i wykorzystywanie różnorodnych metod i technik (w tym techniki kontaktu);
- udostępnianie osobom i rodzinom bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego;
- zapewnienie opieki w formie wsparcia dziennego dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów w rodzinie;
- pozyskiwanie, szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
- pozyskiwanie środków na właściwą pomoc osobom i rodzinom jej potrzebującym.

Kształtowanie pozytywnego klimatu wobec rodziny, małżeństwa i dzietności

Zadania

- edukacja służąca budowaniu pozytywnego wizerunku rodziny, w tym również promowanie partnerskiego podziału ról w małżeństwie,
- edukacja na rzecz akceptacji wielodzietności.

Wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w celu wyrównania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę

Zadania

- we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej i Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wspieranie procesów rozwojowych niepełnosprawnych dzieci i młodzieży tak, aby umożliwić im osiągnięcie samodzielności w życiu dorosłym, by istotnie wzrosły w przyszłości ich szanse na rynku pracy
- upowszechnianie wiedzy o możliwościach korzystania przez osoby niepełnosprawne z różnorodnych form wsparcia zarówno w edukacji, działalności zawodowej, ochronie zdrowia,
- likwidację barier architektonicznych Urzędzie Gminy, w budynkach i instytucjach publicznych prowadzonych przez Gminę,
- upowszechnianie szkolnictwa integracyjnego.

Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym problemem alkoholizmu i przemocy

Zadania

- działania o charakterze edukacyjno - informacyjnym skierowane do społeczności lokalnej w zakresie zjawiska przemocy oraz jego prawnych konsekwencji;

- kierowanie do hosteli i ośrodków wsparcia osób, którym należy zapewnić bezpieczeństwo;
- pomoc krzywdzonym dzieciom poprzez kierowanie spraw do sądu o ograniczenie bądź odebranie władzy rodzicielskiej;
- utworzenie Interwencyjnego Zespołu w skład którego wejdą pracownicy socjalni, policja, psycholog, pedagog szkoły;
- stworzenie modelu współpracy pracownika socjalnego i specjalisty do spraw przemocy;
- promocja zdrowego i wolnego od środków uzależniających stylu życia;
- szkolenia dla pracowników socjalnych z zakresu problematyki przemocy;
- pomoc terapeutyczna dla osób uzależnionych od alkoholu;
- szkolenia osób realizujących zadania gminnego programu profilaktyki;
- dofinansowywanie profilaktycznych i terapeutycznych obozów dla dzieci i młodzieży;
- współpraca ze szkołami z terenu Gminy Mszana Dolna w zakresie wprowadzania dla uczniów programów edukacyjnych związanych z profilaktyką;
- współpraca ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami pozarządowymi realizującymi programy profilaktyki i wsparcia osób uzależnionych od alkoholu;
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i profilaktyki uzależnień;
- kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zapisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wsparcie systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież

Zadania

- zapewnienie w szkołach poradnictwa dla dzieci i młodzieży, które mają potrzebę rozmawiania o swoich problemach i szukają dróg dalszego rozwoju
- wsparcie organizacji pozarządowych pracujących z trudną młodzieżą
- współpraca z Policją i organami sądownictwa w stwarzaniu „kolejnej szansy” dla młodzieży, która dokonała określonego typu wykroczeń i przestępstw poprzez zapewnienie efektywnego systemu nadzoru dla tych osób
- rozwój działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących szkodliwości używania narkotyków
- promocja zdrowego trybu życia i rozwój ogólnodostępnej, finansowanej ze środków publicznych infrastruktury sportowej.

Przewidywane efekty

- zwiększenie aktywności własnej rodziny oraz osób korzystających z pomocy.
- umożliwienie rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych;
- uświadomienie konieczności organizowania alternatywnych form pomocy w stosunku do materialnej i rzeczowej - pomoc sąsiedzka, wolontariat;
- ograniczenie liczby osób korzystających z pomocy materialnej;

- rozwiązywanie problemów rodzin i osób które są powodem wykluczenia społecznego;
- wyższy poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Mszana Dolna;
- obniżenie wskaźnika ilości osób korzystających z używek (papierosy, alkohol, narkotyki);
- ograniczenie liczby osób korzystających z pomocy materialnej;
- zmniejszenie liczby przestępstw w tym popełnianych przez nieletnich;

Realizatorzy i partnerzy

- GOPS Mszana Dolna
- PCPR w Limanowej
- jednostki organizacyjne pomocy społecznej
- Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie
- organizacje pozarządowe realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej
- administracja rządowa
- media
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanie Dolnej
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej
- Komenda Powiatowa Policji w Limanowej
- Lekarze rodzinni
- Pielęgniarki środowiskowe, położne
- Sąd rejonowy w Limanowej - kuratorzy
- Caritas
- Kościół katolicki – księża
- Przedsiębiorcy
- Organizacje młodzieżowe i obywatelskie, a w tym m.in. ZHP, PTTK, PCK.

Źródła finansowania

- budżet państwa;
- budżet Gminy Mszana Dolna
- budżet Województwa małopolskiego;
- fundusze strukturalne Unii Europejskiej;
- Fundusze Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego i innych funduszy pomocowych;
- budżet Powiatu limanowskiego;
- środki prywatne

Cel strategiczny

Podniesienie jakości i skuteczności pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym

Cele operacyjne

Identyfikowanie przyczyn i czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej

Zadania

- analiza rzeczywistych potrzeb społecznych;
- dążenie do określenia zapotrzebowania na pomoc finansową niezbędną do zaspokojenia potrzeb;
- rozpoznanie głównych problemów społecznych i ich zasięgu;
- rozpowszechnianie informacji o dostępnych usługach, świadczeniach i zagadnieniach społecznych;
- ustalenie zasad współpracy przy wymianie informacji między instytucjami i organizacjami współpracującymi z GOPS w Mszanie Dolnej;
- analiza skarg, wniosków, interwencji osób korzystających z pomocy;
- opracowywanie i publikacja wydawnictw (ulotki, broszury);
- popularyzacja danych i stosowanych procedur za pośrednictwem elektronicznych nośników informacji;
- popularyzacja zagadnień społecznych poprzez organizację konferencji i spotkań tematycznych poświęconych zagadnieniom pomocy społecznej.

Ograniczanie skutków społecznych bezrobocia i aktywizowanie osób bezrobotnych

Zadania

- pomoc na rzecz osób i środowisk dotkniętych bezrobociem;
- wsparcie budowy sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemów bezrobocia;
- przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej;
- różnicowanie form pomocy adresowanych do bezrobotnego zgodnie z zasadą indywidualizacji procesu pomagania;
- działania podejmowane w celu mobilizowania podopiecznych do poszukiwania zatrudnienia i usamodzielnienia się;
- działania podejmowane w celu redukcji psychospołecznych skutków bezrobocia;
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Limanowej w zakresie pośrednictwa pracy i doskonalenia zawodowego osób bezrobotnych;
- działania mające na celu zwiększenie skuteczności funkcji informacyjnej sprawowanej przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej;
- wspieranie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, tworzenia i utrzymania miejsc pracy;
- udzielanie wsparcia osobom pracującym o niskich zarobkach.

Wspieranie aktywności zawodowej i edukacyjnej poprzez system pomocy społecznej

Zadania

- wspieranie rozwoju różnych form aktywizacji zawodowej, edukacyjnej oraz społecznej klientów pomocy społecznej w tym wolontariatu,
- realizację robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych, jako instrumentu ośrodka pomocy społecznej w realizacji zatrudnienia socjalnego,
- rozwój systemu informacji obywatelskiej opartego na społecznościach lokalnych;
- propagowanie kształcenia ustawicznego i przekwalifikowania zawodowego.

Rozwój form ekonomii społecznej, na rzecz pobudzenia aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Zadania

- współpraca GOPS z publicznymi służbami zatrudnienia w zakresie spółdzielczości socjalnej;
- popularyzacja zatrudnienia socjalnego, w celu przywrócenia możliwości zatrudnienia osobom podlegającym wykluczeniu społecznemu;
- utworzenie do 2013 roku Gminnego Klubu Integracji Społecznej;
- wsparcie dla tworzenia lokalnych form zatrudnienia, mających na celu realizację gminnych usług o charakterze socjalnym i opiekuńczym,
- promocja zasad społecznej odpowiedzialności biznesu,
- we współpracy z innymi gminami, Powiatem limanowskim i organizacjami okołobiznesowymi stworzenie systemu mikropożyczek dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz poręczeń i gwarancji dla powstających spółdzielni socjalnych i innych inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej.

Wdrożenie efektywnych i nowatorskich programów dotyczących środowisk zagrożonych patologiami społecznymi i osób defaworyzowanych

Zadania

- działania o charakterze profilaktycznym, zapobiegające zjawisku bezdomności:
- prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi bezdomnością;
- zapewnienie lokali socjalnych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na niesamodzielność ekonomiczną;
- przełamanie obojętności i niechęci w społeczności lokalnej wobec osób dotkniętych niedostosowaniem społecznym;
- działalność edukacyjną na rzecz tolerancji wobec imigrantów;
- udział pracowników GOPS i Urzędu Gminy w szkoleniach dotyczących zagadnień związanych z kwestiami migracji, integracji cudzoziemców, sposobu pracy i bezpośrednio stosowanych przez uczestników szkoleń przepisów z obszaru polityki wobec cudzoziemców w Polsce;
- uruchomienie informacyjnej strony internetowej ukierunkowanej na pomoc osobom zagrożonym patologiami społecznymi;
- pozyskiwanie środków na finansowanie programów celowych skierowanych do osób korzystających z pomocy społecznej.

Wdrożenie efektywnych i nowatorskich programów dotyczących środowisk zagrożonych patologiami społecznymi i osób defaworyzowanych

Zadania

- działania o charakterze profilaktycznym, zapobiegające zjawisku bezdomności;
- prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi bezdomnością;
- zapewnienie lokali socjalnych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na niesamodzielność ekonomiczną;
- przełamanie obojętności i niechęci w społeczności lokalnej wobec osób dotkniętych niedostosowaniem społecznym;
- działalność edukacyjną na rzecz tolerancji wobec imigrantów;
- udział pracowników GOPS i Urzędu Gminy w szkoleniach dotyczących zagadnień związanych z kwestiami migracji, integracji cudzoziemców, sposobu pracy i bezpośrednio stosowanych przez uczestników szkoleń przepisów z obszaru polityki wobec cudzoziemców w Polsce;
- uruchomienie informacyjnej strony internetowej ukierunkowanej na pomoc osobom zagrożonym patologiami społecznymi;
- pozyskiwanie środków na finansowanie programów celowych skierowanych do osób korzystających z pomocy społecznej;
- minimalizacja zjawiska wykluczenia społecznego;
- wykreowanie pozytywnych postaw wobec problemów społecznych.

Przewidywane efekty

- rozpoznanie i monitorowanie źródeł zagrożeń życia społecznego na terenie Gminy Mszana Dolna;
- zwiększenie efektywności działań i skuteczne reagowanie ośrodka pomocy społecznej oraz organizacji i instytucji współpracujących na aktualnie występujące problemy;
- wykorzystanie w celach profilaktycznych źródła informacji o przyczynach korzystania z pomocy społecznej;
- ograniczenie liczby osób korzystających z pomocy materialnej;
- umożliwienie osobom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych;
- zwiększenie aktywności własnej osób korzystających z pomocy;
- zwiększenie szans zatrudnienia dla osób o niskich kwalifikacjach
- uzyskanie środków finansowych na zaspokojenie niezbędnej infrastruktury pomocowej;
- uświadomienie konieczności organizowania alternatywnych form pomocy w stosunku do materialnej i rzeczowej - pomoc sąsiedzka, wolontariat;
- większy udział środków pozabudżetowych we wdrażanych programach pomocowych,
- większy udział organizacji pozarządowych w realizowanych działaniach pomocowych;
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego;
- poprawa dostępności do świadczeń pomocy społecznej;
- poprawa dostępności do informacji o pomocy społecznej i problemach społecznych;
- wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- właściwe planowanie w zakresie podejmowanych działań w pomocy społecznej;

Realizatorzy i partnerzy

- GOPS w Mszanie Dolnej;
- PCPR w Limanowej;
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej;
- jednostki organizacyjne pomocy społecznej;
- Policja;
- organizacje pozarządowe;
- środki masowego przekazu
- organizacje pozarządowe realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej
- administracja rządowa
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanie Dolnej
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej
- Lekarze rodzinni
- Pielęgniarki środowiskowe, położne
- Sąd rejonowy w Limanowej - kuratorzy
- Caritas
- Kościół katolicki – księża
- Przedsiębiorcy
- Organizacje młodzieżowe i obywatelskie, a w tym m.in. ZHP, PTTK, PCK.

Źródła finansowania

- budżet państwa;
- fundusze strukturalne Unii Europejskiej;
- Fundusze Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego i innych funduszy pomocowych;
- budżet Powiatu limanowskiego;
- budżet Gminy Mszana Dolna;
- budżet Województwa małopolskiego;
- środki prywatne.

Cel strategiczny

Tworzenie możliwości dla rehabilitacji i aktywizacji osób niepełnosprawnych i chorych

Cele operacyjne

Zapewnianie osobom niepełnosprawnym i chorych dostępu do usług społecznych

Zadania

- współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Zespołem do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w celu poprawy dostępności do pełnej diagnostyki osób niepełnosprawnych;
- pomoc, przy współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, w organizowaniu turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych oraz wypożyczaniu sprzętu rehabilitacyjnego;
- integrowanie osób niepełnosprawnych ze środowiskiem i umożliwienie pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez pracę socjalną;
- motywowanie osób niepełnosprawnych do poszukiwania innych niż dotychczasowe możliwości rozwoju i podejmowania zatrudnienia, między innymi poprzez udział w Warsztatach Terapii Zajęciowej;
- zapewnienie wsparcia psychologicznego dla osób niepełnosprawnych, które wracają na rynek pracy i muszą przystosować się do nowej sytuacji;
- doradztwo specjalistyczne i pomoc ekonomiczna w zakresie określonym ustawą o pomocy społecznej;
- organizowanie imprez kulturalnych i pomocowych dla osób niepełnosprawnych;
- doradztwo w zakresie pielęgnacji i opieki nad osobami niepełnosprawnymi oraz poradnictwo psychologiczne dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów;
- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- prowadzenie klubu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- promowanie wydawnictw traktujących o problemach osób niepełnosprawnych i chorych;
- zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych.

Kształtowanie w społeczeństwie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności

Zadania

- propagowanie społecznej akceptacji i integracji osób niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania, pracy i środowisku lokalnym,
- rozwój edukacji społecznej sprzyjającej kształtowaniu poczucia odpowiedzialności za integrację w środowisku lokalnym,
- propagowanie i wspieranie idei organizowania się osób niepełnosprawnych,
- przygotowywanie szkół do tego, aby mogli kształcić się w nich uczniowie niepełnosprawni.

Przewidywane efekty

- usprawnienie fizyczne i społeczne osób niepełnosprawnych;
- umożliwienie powrotu osobom niepełnosprawnym do godnych warunków życia i zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb;
- odciążenie rodzin z osobami niepełnosprawnymi oraz poprawa sytuacji materialnej i bytowej.

Realizatorzy i partnerzy

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- GOPS Mszana Dolna;
- jednostki organizacyjne pomocy społecznej;
- Rada i Wójt Gminy Mszana Dolna;
- organizacje pozarządowe;
- WTZ
- Zespół do spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności
- Przedsiębiorcy
- Organizacje młodzieżowe i obywatelskie, a w tym m.in. ZHP, PTTK, PCK.

Źródła finansowania

- budżet państwa;
- środki PEFRON
- fundusze strukturalne Unii Europejskiej;
- Fundusze Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego i innych funduszy pomocowych;
- budżet Powiatu limanowskiego;
- budżet Gminy Mszana Dolna;
- środki prywatne.

Cel strategiczny

Rozszerzenie zakresu usług dla ludzi starszych i ich integracja ze środowiskiem lokalnym

Cele operacyjne

Rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej, dla zbudowania środowiskowego modelu integracji ludzi starszych i wymagających pomocy

Zadania

- zapewnieniem przez system pomocy społecznej usług opiekuńczych osobom w wieku poprodukcyjnym oraz osobom zależnym od wsparcia udzielanego przez inne osoby mogące świadczyć usługi opiekuńcze, w sytuacji, gdy nie są w stanie same zapewnić sobie tych usług w wystarczającym zakresie, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;
- rozszerzenie usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych dla osób starszych w miejscu zamieszkania;
- promocję i rozwój środowiskowych form opieki nad osobami w wieku poprodukcyjnym, wymagających tego typu pomocy do zaspokojenia codziennych potrzeb, zapewniających indywidualizację działań
- aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki najbliższemu, którzy tego wymagają
- ułatwianie ludziom starszym kontaktów z placówkami służby zdrowia oraz udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej;
- pomoc (zinstytucjonalizowana, grup pomocowych) osobom mającym trudności z samodzielnym funkcjonowaniem;
- wspieranie „klubów seniora” oraz innych form aktywizacji osób starszych;
- świadczenie usług opiekuńczych w domach;
- promocja korzystania z form całodobowej opieki sprawowanej w domach pomocy społecznej;
- organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno - społecznych i rekreacyjnych;
- uruchomienie rodzinnych domów pomocy – świadczących usługi opiekuńcze i bytowe;
- w przypadku wyczerpania wszystkich możliwości zapewnienia opieki w środowisku, umieszczenie osób wymagających całodobowej opieki w zakładach opiekuńczo - leczniczych lub domach pomocy społecznej.

Aktywizacja i integracja lokalna osób w wieku poprodukcyjny wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym

Zadania

- inicjowanie i realizacja nowatorskich projektów pomocy seniorom i przeciwdziałania ich społecznemu wykluczeniu;
- promowanie i wspieranie rozwiązań służących pełniejszej integracji społecznej osób w wieku poprodukcyjnym;
- promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia;
- wspieranie i wzmacnianie lokalnych społeczności sąsiedzkich osób w podeszłym wieku, zwłaszcza udzielających wsparcia wzajemnego osobom

- działającym w ramach samopomocy, wspieranie różnych form samoorganizacji, samodzielności i uczestnictwa w życiu społecznym;
- promowanie wartości uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym;
 - promocja i rozwój działań wspierających więzi międzypokoleniowe i wzmacniające poczucie odpowiedzialności młodszych pokoleń za opiekę nad osobami starszymi z otoczenia rodzinnego i sąsiedzkiego;
 - tworzenie warunków uczestnictwa osób w podeszłym wieku w kulturze i wypoczynku;
 - promowanie i rozwijanie edukacji na rzecz przygotowania do starości i poszanowania ludzi starszych poprzez wprowadzanie do systemu szkolnego i innych form edukacji obywateli wiedzy przygotowującej zarówno do własnej starości jak i starości członków rodziny;
 - wspieranie i wzmacnianie działań na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji osób starszych ze względu na wiek oraz zmiany negatywnego wizerunku osoby starszej.

Przewidywane efekty

- podniesienie poziomu i rozwój oferty świadczeń pomocy społecznej - usług dla osób starszych świadczonych w miejscu zamieszkania;
- podniesienie jakości życia osób starszych poprzez zwiększenie dostępności do szeroko pojętej oferty pomocowej i możliwych form aktywności;
- aktywizacja pokolenia seniorów – promocja tzw. „dobrej starości”;
- respektowanie praw osób starszych do godnego życia w społeczeństwie;
- zapewnienie komfortu psychicznego i poczucie bezpieczeństwa osobom starszym poprzez zabezpieczenie ich funkcjonowania w środowisku lokalnym;
- zagospodarowanie czasu wolnego osobom starszym;
- włączenie osób starszych do życia w lokalnej społeczności;
- zwiększona aktywność obywatelska;
- wzrost poczucia integracji i solidarności społecznej na poziomie lokalnym.

Realizatorzy i partnerzy

- GOPS;
- Rada Gminy, Wójt Gminy, Urząd Gminy;
- jednostki organizacyjne Gminy;
- organizacje pozarządowe;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej;
- Ochotnicze straże pożarne;
- Media;
- Organizacje młodzieżowe i obywatelskie, a w tym m.in. ZHP, PTTK, PCK.

Źródła finansowania

- Budżet Gminy Mszana Dolna;
- fundusze strukturalne Unii Europejskiej;
- Fundusze Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego i innych funduszy pomocowych;
- środki prywatne.

Cel strategiczny

Profesjonalizacja służb społecznych

Cele operacyjne

Wzmocnienie roli pracowników socjalnych w systemie pomocy społecznej

Zadania

- upowszechnianie etosu zawodowego pracownika socjalnego oraz uświadamianie roli i zadań pracownika socjalnego w środowisku lokalnym;
- zwiększenie roli pracy socjalnej w działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- wdrożenie norm i standardów wykonywania pracy socjalnej, określonych w ustawie o zawodzie pracownika socjalnego. Przyjęcie zasady wyższego wykształcenia od 2010 r. dla nowych pracowników socjalnych
- zwiększenie liczby pracowników socjalnych, tak aby do końca 2010 roku na 2000 mieszkańców przypadał 1 pracownik socjalny;
- doskonalenie umiejętności społecznych oraz kształtowanie właściwych postaw zawodowych;
- wypracowywanie metod i narzędzi oceny efektywności pracy socjalnej.

Podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenie zawodowe pracowników zajmujących świadczeniem usług z zakresu pomocy społecznej

Zadania

- uczestnictwo w sesjach szkoleniowych, konferencjach oraz warsztatach zajęciowych z zakresu samodoskonalenia i kształcenia pracowników socjalnych;
- wprowadzenie gminnego systemu dokształcania pracowników samorządowych, w tym pracowników socjalnych;
- doskonalenie metod i technik pracy w instytucjach pomocy społecznej;
- promowanie kształcenia ustawicznego pracowników.

Profesjonalna praca socjalna, nowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej

Zadania

- wdrożenie systemu informacji i poradnictwa obywatelskiego oraz dostępu do lokalnych środków przekazu i Internetu;
- ewaluacja skuteczności realizowanych działań pomocowych;
- w ramach kontaktów międzynarodowych Gminy nawiązanie współpracy z zagranicznymi podmiotami działającymi w sferze pomocy społecznej;
- przygotowanie kadry pomocy społecznej do właściwego i możliwie pełnego wykorzystania środków finansowych z EFS;
- wzmacnianie współpracy GOPS z instytucjami, organizacjami i osobami działającymi na rzecz grup defaworyzowanych.

Przewidywane efekty

- efektywniejsze i skuteczniejsze działania pracowników służb społecznych;
- wyższe kwalifikacje zawodowe pracowników pomocy społecznej;
- udoskonalone metody i techniki pracy socjalnej oraz wprowadzone nowe metody pracy w tym dotyczące współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- wzrost liczby wyspecjalizowanych pracowników socjalnych;
- podniesienie jakości i efektywności usług oferowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- podniesienie statusu zawodowego pracownika socjalnego.;
- zmiana modelu pracy socjalnej z interwencyjno - kryzysowego na profilaktyczny;
- wzrost liczby działań środowiskowych;
- wypracowane standardy opieki i pomocy społecznej;
- pogłębiona wiedza nt. środków pomocowych Unii Europejskiej skierowanych na rozwiązywanie problemów społecznych;
- efektywniejszy model pracy socjalnej.

Realizatorzy i partnerzy

- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie;
- jednostki organizacyjne pomocy społecznej (a przede wszystkim GOPS i PCPR);
- Rada i Wójt Gminy Mszana Dolna;
- organizacje pozarządowe;
- uczelnie wyższe.

Źródła finansowania

- Budżet państwa;
- fundusze strukturalne Unii Europejskiej;
- Fundusze Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego i innych funduszy pomocowych;
- Budżet Gminy Mszana Dolna;
- środki prywatne.

Cel strategiczny

Partnerstwo publiczno - społeczne podstawą rozwoju usług społecznych

Cele operacyjne

Budowa partnerstwa publiczno - społecznego oraz społeczeństwa obywatelskiego

Zadania

- wspieranie lokalnego partnerstwa publiczno - społecznego jako formuły współpracy w zakresie działalności pożytku publicznego;
- budowanie partnerskich relacji między administracją samorządową i organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych;
- budowanie lokalnych koalicji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych;
- decentralizacja realizacji gminnych usług publicznych poprzez przekazywanie ich do świadczenia przez organizacje obywatelskie;
- budowanie zespołów zadaniowych na rzecz rozwiązywania konkretnych problemów społecznych;
- wspieranie budowy zaplecza społecznego organizacji pozarządowych, zarówno rozwoju profesjonalnego personelu, jak i bazy członkowskiej oraz wolontariuszy.

Wsparcie postaw obywatelskich

Zadania

- promocja działań prospołecznych (wolontariatu, filantropii),
- wspieranie działań na rzecz dostarczania bezpłatnej i rzetelnej informacji oraz porad obywatelskich (system bezpłatnej informacji, poradnictwa obywatelskiego i pomocy prawnej, uruchomienie punktu informacji obywatelskiej);
- kreowanie i realizowanie wspólnych inicjatyw służących rozwiązywaniu problemów społecznych;
- wykształcenie samopomocowych zachowań społecznych.

Wzmocnienie partycypacji społecznej

Zadania

- promocja mechanizmów konsultacji publicznych i zasady otwartej administracji;
- wypracowanie modelu sprawnego przepływu informacji, doskonalenie systemu informowania o możliwościach uzyskania pomocy przez osoby potrzebujące;
- wspieranie inicjatyw lokalnych jako formy skutecznego rozwiązywania problemów lokalnych;
- wspieranie samopomocowych form rozwiązywania problemów społecznych.

Przewidywane efekty

- poprawa efektywności świadczeń;
- większa świadomość potrzeb społecznych;
- wzrost poczucia odpowiedzialności za sprawy społeczne na poziomie lokalnym;
- zwiększona aktywność obywatelska,

- wzrost poczucia integracji i solidarności społecznej na poziomie lokalnym;
- powiększenie oferty świadczeń i form pomocy.

Realizatorzy i partnerzy

- GOPS;
- Rada Gminy, Wójt Gminy, Urząd Gminy;
- Jednostki organizacyjne Gminy;
- organizacje pozarządowe;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej;
- Regionalne Centrum Pomocy społecznej w Krakowie;
- Ochotnicze straże pożarne;
- Sąd Rodzinny-kuratorzy;
- Komenda Powiatowa Policji;
- KP Państwowej Straży Pożarnej w Limanowej;
- dyrektorzy szkół, nauczyciele, pedagodzy szkolni;
- inne gminy i Powiat limanowski;
- jednostki organizacyjne Powiatu limanowskiego;
- media;
- Organizacje młodzieżowe i obywatelskie, a w tym m.in. ZHP, PTTK, PCK.

Źródła finansowania

- Budżet państwa;
- fundusze strukturalne Unii Europejskiej;
- Fundusze Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego i innych funduszy pomocowych;
- Budżet Gminy Mszana Dolna;
- Budżet Powiatu limanowskiego
- środki prywatne.

4.4 Powiązania z innymi dokumentami strategicznymi

Założenia Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015 są zbieżne z celami zapisanymi w europejskich, narodowych, regionalnych i lokalnych dokumentach strategicznych oraz planistycznych. Stanowi to gwarancję prawidłowości działań podejmowanych przez samorząd Gminy Mszana Dolna na rzecz realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej. Daje także podstawę podmiotom odpowiedzialnym za realizację działań zapisanych w Strategii, do występowania o dodatkowe środki z budżetu państwa, z funduszy strukturalnych, Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i innych źródeł.

Poziom europejski. Zgodność z Europejską Kartą Społeczną

Zrewidowana Europejska Karta Społeczna, uchwalona w nowym kształcie w 1996 roku, jest jednym z podstawowych dokumentów Rady Europy (najstarszej organizacji politycznej na Kontynencie, która skupia 46 państw zamieszkiwanych przez 800 milionów osób. Zajmuje się przede wszystkim ochroną praw człowieka,

ochrona demokracji i współpracą państw członkowskich w dziedzinie kultury. Jest odrębna od Unii Europejskiej). Określa prawa i wolności, a także mechanizm kontrolny gwarantujący ich poszanowanie przez państwa będące stronami Karty. Zgodnie z Kartą, wszyscy Europejczycy korzystają z takich samych praw, a prawa te mają wpływ na wszystkie aspekty ich codziennego życia, włącznie z mieszkaniem, zdrowiem, edukacją, zatrudnieniem, zabezpieczeniem społecznym, indywidualnymi podróżami i niedyskryminacją. Znaczna część postanowień Karty została jednak stosunkowo ogólnie sformułowana, a nawet ma charakter programowy. Wiele jej postanowień dopiero zobowiązuje do stopniowego zaspokojenia praw lub do stworzenia warunków do ich realizacji. Jest równocześnie jedyną konwencją Rady Europy w dziedzinie praw człowieka, przewidującą systematyczną kontrolę wszystkich zobowiązań przyjętych przez państwa-strony.

Aktualnie na terytorium Polski obowiązuje niepełna, wcześniejsza wersja dokumentu Europejska Karta Społeczna. Jest to, ratyfikowana przez Polskę wersja dokumentu z dnia 18 października 1961 r. sporządzonego w Turynie i zmienionego Protokołem zmieniającym Europejską Kartę Społeczną, sporządzonym w Turynie dnia 21 października 1991 r.³⁸

Określając cele Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015 opierano się na poszanowaniu następujących artykułów Europejskiej Karty Społecznej:

CZĘŚĆ I

Umawiające się Strony przyjmują za cel swej polityki, która będzie realizowana za pomocą wszelkich odpowiednich środków, zarówno o charakterze krajowym, jak i międzynarodowym, stworzenie warunków, w których następujące prawa i zasady będą mogły być skutecznie realizowane:

1. Każdy będzie miał możliwość zarabiania na życie poprzez pracę swobodnie wybraną.
2. Wszyscy pracownicy mają prawo do odpowiednich warunków pracy.
3. Wszyscy pracownicy mają prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.
4. Wszyscy pracownicy mają prawo do sprawiedliwego wynagrodzenia, wystarczającego dla zapewnienia im, jak i ich rodzinom, godziwego poziomu życia.
5. Wszyscy pracownicy i pracodawcy mają prawo do swobodnego zrzeszania się w organizacjach krajowych lub międzynarodowych, w celu ochrony ich interesów gospodarczych i społecznych.
6. Wszyscy pracownicy i pracodawcy mają prawo do rokowań zbiorowych.
7. Dzieci i młodociani mają prawo do szczególnej ochrony przed zagrożeniami fizycznymi i moralnymi, na które są narażeni.
8. Pracownice, w razie macierzyństwa, oraz inne pracownice, w uzasadnionych przypadkach, mają prawo do szczególnej ochrony w swej pracy.

³⁸ Europejska Karta Społeczna sporządzona w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz. U. z dnia 29 stycznia 1999 r.)

9. Każdy ma prawo do odpowiednich ułatwień w zakresie poradnictwa zawodowego w celu uzyskania pomocy w wyborze zawodu odpowiadającego jego osobistym uzdolnieniom i zainteresowaniom.
10. Każdy ma prawo do odpowiednich ułatwień w zakresie szkolenia zawodowego.
11. Każdy ma prawo do korzystania z wszelkich środków umożliwiających mu osiągnięcie możliwie najlepszego stanu zdrowia.
12. Wszyscy pracownicy i osoby będące na ich utrzymaniu mają prawo do zabezpieczenia społecznego.
13. Każdy nie mający wystarczających zasobów ma prawo do pomocy społecznej i medycznej.
14. Każdy ma prawo do korzystania ze służb opieki społecznej.
15. Osoby niepełnosprawne mają prawo do szkolenia zawodowego, rehabilitacji oraz readaptacji zawodowej i społecznej, bez względu na przyczynę i rodzaj ich inwalidztwa.
16. Rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.
17. Matki i dzieci, niezależnie od stanu cywilnego i stosunków rodzinnych, mają prawo do odpowiedniej ochrony socjalnej i ekonomicznej.
18. Obywatele każdej z Umawiających się Stron mają prawo do prowadzenia wszelkiej działalności zarobkowej na terytorium innej Umawiającej się Strony, na zasadzie równości z obywatelami tej ostatniej, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z ważnych powodów ekonomicznych lub społecznych.
19. Pracownicy migrujący, którzy są obywatelami Umawiającej się Strony, oraz ich rodziny mają prawo do ochrony i pomocy na terytorium każdej innej Umawiającej się Strony.

CZĘŚĆ II

Artykuł 12

Prawo do zabezpieczenia społecznego

W celu zapewnienia skutecznego wykonywania prawa do zabezpieczenia społecznego, Umawiające się Strony zobowiązują się:

1. ustanowić lub utrzymywać system zabezpieczenia społecznego;
2. utrzymywać system zabezpieczenia społecznego na zadowalającym poziomie, równym co najmniej poziomowi niezbędnemu dla ratyfikowania Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (nr 102) dotyczącej minimalnych norm zabezpieczenia społecznego;
3. zabiegać o stopniowe podnoszenie poziomu systemu zabezpieczenia społecznego;
4. podjąć kroki, poprzez zawarcie odpowiednich porozumień dwustronnych i wielostronnych lub za pomocą innych środków, i z zastrzeżeniem warunków ustanowionych w takich porozumieniach, w celu zapewnienia:
 - a) równego traktowania własnych obywateli i obywateli innych Umawiających się Stron, jeżeli chodzi o uprawnienia z tytułu zabezpieczenia społecznego, w tym zachowanie korzyści wynikających z ustawodawstwa dotyczącego zabezpieczenia społecznego, bez względu na zmiany miejsca pobytu na terytoriach Umawiających się Stron, które mogłyby podjąć osoby chronione;
 - b) przyznawania, zachowania i przywracania uprawnień z tytułu zabezpieczenia społecznego za pomocą takich środków, jak zliczanie okresów ubezpieczenia

lub zatrudnienia, wypełnionych zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron.

Artykuł 13

Prawo do pomocy społecznej i medycznej

W celu zapewnienia skutecznego wykonywania prawa do pomocy społecznej i medycznej, Umawiające się Strony zobowiązują się:

1. zapewnić, by każdej osobie, która nie posiada dostatecznych zasobów i która nie jest zdolna do zapewnienia ich sobie z innych źródeł, szczególnie poprzez świadczenia z systemu zabezpieczenia społecznego, została przyznana odpowiednia pomoc oraz, w przypadku choroby, opieka konieczna ze względu na jej stan;
2. zapewnić, by osoby otrzymujące taką pomoc nie cierpiały z tego względu ograniczenia ich praw politycznych lub społecznych;
3. przewidzieć, by każdy mógł otrzymać od właściwych służb publicznych lub prywatnych taką poradę i osobistą pomoc, jaka może być konieczna dla zapobieżenia lub usunięcia stanu potrzeby, lub ulżenia sytuacji osobistej lub rodzinnej;
4. stosować postanowienia przewidziane w ustępach 1, 2 i 3 niniejszego artykułu na równi wobec swoich obywateli i wobec obywateli innych Umawiających się Stron, znajdujących się legalnie na ich terytoriach, zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi dla Stron z Europejskiej konwencji o pomocy społecznej i medycznej, podpisanej w Paryżu dnia 11 grudnia 1953 r.

Artykuł 14

Prawo do korzystania ze służb opieki społecznej

W celu zapewnienia skutecznego wykonywania prawa do korzystania ze służb opieki społecznej, Umawiające się Strony zobowiązują się:

1. popierać lub organizować służby posługujące się metodami właściwymi dla pracy socjalnej oraz które przyczyniają się do dobrobytu i rozwoju zarówno jednostek, jak i grup w społeczeństwie, oraz do ich adaptacji w środowisku społecznym;
2. zachęcać do uczestnictwa jednostek i organizacji dobroczynnych lub innych w ustanawianiu i utrzymywaniu takich służb.

Artykuł 15

Prawo osób niepełnosprawnych fizycznie lub umysłowo do szkolenia zawodowego, rehabilitacji oraz readaptacji zawodowej i społecznej

W celu zapewnienia skutecznego wykonywania prawa osób niepełnosprawnych fizycznie lub umysłowo do szkolenia zawodowego, rehabilitacji oraz readaptacji zawodowej i społecznej, Umawiające się Strony zobowiązują się:

1. podjąć konieczne środki w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym ułatwień szkoleniowych, w tym, jeżeli to konieczne, utworzenie wyspecjalizowanych instytucji publicznych lub prywatnych;
2. podjąć odpowiednie środki w celu zatrudniania osób niepełnosprawnych, takie jak wyspecjalizowane służby pośrednictwa pracy, ułatwianie podejmowania pracy chronionej oraz środki dla zachęcania pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Artykuł 16

Prawo rodziny do ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej

W celu zapewnienia warunków niezbędnych do pełnego rozwoju rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa, Umawiające się Strony zobowiązują się popierać ekonomiczną, prawną i społeczną ochronę życia rodzinnego, zwłaszcza poprzez takie środki, jak świadczenia społeczne i rodzinne, rozwiązania podatkowe, zachęcanie do budowania mieszkań dostosowanych do potrzeb rodzin, świadczenia dla młodych małżeństw oraz wszelkie inne stosowne środki.

Artykuł 17

Prawo matek i dzieci do ochrony społecznej i ekonomicznej

W celu zapewnienia skutecznego wykonywania prawa matek i dzieci do ochrony społecznej i ekonomicznej, Umawiające się Strony zobowiązują się podejmować wszelkie konieczne i odpowiednie środki w tym celu, włączając w to ustanowienie lub utrzymywanie odpowiednich instytucji lub służb.

Poziom ogólnopolski.

Zgodność ze Strategią Polityki Społecznej na lata 2007 - 2013

Strategia ta jest dokumentem towarzyszącym realizacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013 (obecna nazwa Narodowa Strategia Spójności 2007 - 2013). Dokument ten przyjęty został przez Radę Ministrów w dniu 13 września 2005 r.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015 spójna jest z treścią priorytetów i kierunków określonych w narodowej Strategii Polityki Społecznej na lata 2007 - 2013:

Priorytet 1. Poprawa warunków powstawania i funkcjonowania rodzin. Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci.

- 1.1. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych jako czynnika poprawy jakości kapitału ludzkiego.
- 1.2. Tworzenie i wzmacnianie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej i wychowywania dzieci, w celu podniesienia aktywności zawodowej oraz umożliwienia pełniejszej realizacji planów prokreacyjnych
- 1.3. Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze
- 1.4. System pomocy dla rodzin z dziećmi, celem wyrównywania deficytów rozwojowych u dzieci uczących się.
- 1.5. Rozwijanie placówek świadczących usługi edukacyjne, sportowo-rekreacyjne i kulturalne.
- 1.6. Kształtowanie pozytywnego klimatu wobec rodziny, małżeństwa i dietności.
- 1.7. Wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w celu wyrównania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę.
- 1.8. Stworzenie kompleksowego systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież.

Priorytet 2. Wdrożenie aktywnej polityki społecznej

- 2.1. Wspieranie aktywności zawodowej i edukacyjnej poprzez system pomocy społecznej
- 2.2. Rozwój form ekonomii społecznej, na rzecz pobudzenia aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Priorytet 3. Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych

- 3.1. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.
- 3.2. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług społecznych
- 3.3. Kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności
- 3.4. Usprawnienie systemu rehabilitacji, na rzecz utrzymania możliwości aktywności zawodowej.

Priorytet 4. Tworzenie warunków sprzyjających integracji w starzejącym się społeczeństwie

- 4.1. Rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej, celem zbudowania środowiskowego modelu integracji ludzi starszych i wymagających pomocy.
- 4.2. Wprowadzenie specjalizacji stacjonarnej opieki, celem budowy systemu specjalistycznego wsparcia dla osób wymagających szczególnej opieki.
- 4.3. Aktywizacja i integracja lokalna osób w wieku poprodukcyjnym, wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym
- 4.4. Prowadzenie spójnej polityki wobec starości i na rzecz osób starszych

Priorytet 5. Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych.

- 5.1. Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej, celem zwiększenia samodzielności i aktywizacji zawodowej osób wymagających pomocy socjalnej.
- 5.2. Wdrożenie systemu informacji i poradnictwa obywatelskiego oraz dostępu do lokalnych środków przekazu i internetu.

Priorytet 6. Partnerstwo publiczno-społeczne podstawą rozwoju usług społecznych.

- 6.1. Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych, regionalnych i krajowych.
- 6.2. Budowa partnerstwa publiczno-społecznego w zakresie działalności pożytku publicznego.
- 6.3. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
- 6.4. Wsparcie postaw obywatelskich
- 6.5. Wzmocnienie partycypacji społecznej.

Założenia Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015 zbieżne są także z treścią:

- Rządowego programu "Posiłek dla potrzebujących" (zgodnie z Uchwałą Nr 212/2004 z dnia 7 września 2004 r. Rady Ministrów)
- Programu Ochronowego Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu Osób Bezdolnych i Zagrożonych Bezdolnością (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005r.)

Poziom regionalny. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa małopolskiego na lata 2007 – 2013.

Strategia ta została przyjęta została przez Sejmik Województwa Małopolskiego chwałą Nr XLI/527/2006 z dnia 30 stycznia 2006 r. Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015 spójna jest z treścią priorytetów Startego Rozwoju Województwa Małopolskiego:

Pole B - Rozwój społeczny i jakość życia

Obszar V. Spójność wewnątrzregionalna.

- Rozwój profilaktyki i ochrony zdrowia w celu poprawy stanu zdrowia i jakości życia mieszkańców województwa
- Integrująca polityka społeczna
 - Najważniejsze działania:
 - wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych,
 - rozwój systemu opieki oraz tworzenie warunków do integracji i aktywności osób starszych,
 - rozwój warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin, w tym przeciwdziałanie i zwalczanie patologii,
 - rozwój proro dzinnych form opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej,
 - przeciwdziałanie międzypokoleniowej transmisji biedy (wyrównywanie szans dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych, w tym ubogich),
 - wspieranie programów pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonej społecznym wykluczeniem,
 - reintegracja społeczna i zawodowa środowisk zagrożonych,
 - promocja i rozwój inicjatyw i podmiotów ekonomii społecznej,
 - tworzenie warunków dla rozwoju organizacji pozarządowych,
 - rozwój systemu szkoleń ustawicznych dla kadr działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym kadry podmiotów ekonomii społecznej.
- Poprawa kondycji małopolskiej rodziny
 - Najważniejsze działania:
 - prowadzenie kampanii edukacyjnych i społecznych na rzecz promocji wartości rodziny oraz mających na celu przygotowanie dzieci i młodzieży do pełnienia ról rodzinnych i społecznych,
 - wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego,
 - zapewnienie wsparcia merytorycznego dla organizacji pozarządowych i samorządów lokalnych w zakresie działań proro dzinnych,
 - rozwój poradnictwa wspierającego rodzinę, w tym wychowanie i edukację dzieci oraz młodzieży
 - stworzenie warunków i systemu zachęt do tworzenia lokalnych projektów wsparcia rodzin,
 - wzbogacenie systemu kształcenia animatorów czasu wolnego o umiejętności związane z programowaniem, realizowaniem oraz finansowaniem aktywnych sposobów spędzania czas wolnego dla dzieci i ich rodzin,

- stworzenie warunków do uczestnictwa rodziny w kulturze, obniżenie kosztów dostępu do kultury,
- wspieranie aktywnych form spędzania wolnego czasu, także poprzez rozbudowę odpowiedniej infrastruktury,
- doskonalenie systemu zbierania i wymiany informacji dotyczącej prowadzonych działań w obszarze polityki prorodzinnej.
- Poprawa bezpieczeństwa obywateli
- Rozwój sieci ośrodków usług publicznych

Pole C – Potencjał instytucjonalny

Obszar IX. Nowoczesne zarządzanie publiczne

- Podniesienie sprawności działania urzędów administracji publicznej (poprzez wykorzystanie nowoczesnych narzędzi rozwoju instytucjonalnego) i benchmarking administracyjny
- Systemowe doskonalenie kwalifikacji pracowników małopolskiej administracji publicznej
- „e-administracja” - doskonalenie urzędów w załatwianiu spraw oraz dostępie do informacji publicznej.

Założenia Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015 zbieżne są także z treścią:

1) Małopolskiego Programu Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2002 – 2006 - Strategia dla Województwa Małopolskiego

Cele strategiczne:

- Sprawny system informacji o zasobach, usługach, problemach.
- Aktywne społeczności lokalne
- Profesjonalna kadra pomocy społecznej.
- Efektywne, nowatorskie programy celowe.

2) Małopolskiego Programu Polityki Prorodzinnej na lata 2004 - 2007 (Uchwała Sejmiku Województwa Małopolskiego Nr XX/ 280/ 04 SWM z dnia 31 maja 2004 r.)

Cel nadrzędny A: Promocja i kreowanie pozytywnego wizerunku rodziny

Cel nadrzędny B: Zdrowa i silna rodzina

Cel nadrzędny C: Efektywny system profilaktyki społecznej i pomocy rodzinom dysfunkcyjnym.

3) Wojewódzkim Programem Polityki i Pomocy Społecznej wobec starości na lata 2004-2006 (Uchwała Nr XIX/271/04 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 kwietnia 2004 r.)

Cel nadrzędny: Ograniczenie zjawiska społecznego wykluczenia osób starszych, mieszkańców województwa małopolskiego

Priorytety:

1. Monitoring problemu i identyfikacja działań podejmowanych w województwie na rzecz osób starych.
2. Współpraca różnorodnych podmiotów polityki społecznej, na rzecz rozwiązywania problemów osób starych i przeciwdziałania ich społecznemu wykluczeniu.
3. Wsparcie dla działań organizacji pozarządowych na rzecz osób starych.

4. Edukacja w walce z marginalizacją społeczną seniorów.
5. Budowa tzw. „dobrej starości”:
 - tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób starszych,
 - zapewnianie dostępu do informacji,
 - budowanie pozytywnego obrazu starości w świadomości społecznej,
 - dążenie do kształtowania stosunków pomiędzy pokoleniami.

4) Wojewódzkim Programem Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego Kadr Pomocy Społecznej na lata 2004-2006 (Uchwała Nr XIX/272/04 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 kwietnia 2004 r.)

Cel nadrzędny: Profesjonalna praca socjalna, nowe rozwiązania z zakresie pomocy społecznej.

Cel strategiczny I: Zbudowanie trwałego, odpowiadającego aktualnym potrzebom, systemu szkoleń ustawicznych dla kadr pomocy społecznej

Cel strategiczny II: Doskonalenie umiejętności związanych z interpretacją i stosowaniem przepisów prawa oraz dostosowanie standardów pracy do obowiązujących w krajach wspólnoty

Cel strategiczny III: Doskonalenie wiedzy i umiejętności metodycznych

Cel strategiczny IV: Doskonalenie umiejętności społecznych oraz kształtowanie właściwych postaw zawodowych

Cel strategiczny V: Rozwój i doskonalenie umiejętności menedżerskich

Cel strategiczny VI: Efektywne wykorzystanie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w działaniach zmierzających do rozwiązywania lokalnych problemów społecznych.

5) Małopolskim System Pomocy Osobom Uwikłanym w Przemoc Domową

Poziom powiatowy. Zgodność ze Strategią Rozwoju Powiatu Limanowskiego

Strategia Rozwoju Powiatu Limanowskiego przyjęta została uchwałami Rady Powiatu Limanowskiego Nr XV/149/04 z dnia 28 kwietnia 2004 r. oraz Nr IX/77/99 z dnia 25 sierpnia 1999r.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015 zgodna jest z celami planu wielofunkcyjnego rozwoju Powiatu Limanowskiego na lata 2004- 2008:

Obszar strategiczny III:

Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnych rynków pracy. Promocja zatrudnienia i aktywizacja lokalnego rynku pracy

Cel. 2. Stworzenie możliwości powstania nowych miejsc pracy

Cel. 3 skrócenie czasu osiągnięcia "pierwszego kontaktu" z pracą

Cel. 6. Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy

Obszar strategiczny VI. Edukacja

Cel. 1. Wzrasta wskaźnik osób z wykształceniem średnim i wyższym

Cel. 2. Szkolnictwo jest dostosowane do potrzeb rynku pracy

Poziom gminny. Zgodność ze Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Mszana Dolna na lata 1999 – 2015.

Strategia ta została przyjęta Uchwałą Nr XVIII/186/2000 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 21 czerwca 2000 r. i zawiera między innymi następujące cel działania: Cel 5: Poprawa jakości zamieszkania (kultura, oświata, służba zdrowia, opieka społeczna i bezpieczeństwo publiczne).

Założenia Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015 zbieżne są także z treścią:

- Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej (Uchwała Nr XXVI/206/04 Rady Gminy Mszana Dolna)
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2006 (Uchwała Nr XLIV/385/05 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 29 grudnia 2005 r.)
- Regulaminem udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Mszana Dolna (Uchwała Nr XXXV/300/05 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 30 marca 2005 r.)
- Gminnym Programem przeciwdziałania Narkomanii (Uchwała Nr XLV/386/05 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 29 grudnia 2005 roku)
- Zasadami przyznawania i zwrotu wydatków przeznaczonych na świadczenie przyznane w ramach zadań własnych Gminy w odniesieniu do dożywiania uczniów oraz zmiany Uchwały Nr VII/91/99 Rady Gminy Mszana Dolna w sprawie zasad zwrotu za świadczenia z pomocy społecznej (Uchwała Nr VII/71/03 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 27 marca 2003 r.)
- Zasadami zwrotu wydatków poniesionych na organizowanie pogrzebu podopiecznym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej (Uchwała Nr XXXI/262/04 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 30 listopada 2004 r.)
- Zasadami zwrotu wydatków za udzieloną pomoc w formie posiłków (Uchwała Nr XXXV/289/05 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 25 lutego 2005 r.)

4.5 System Monitorowania Strategii

Prowadzeniem monitorowania, wdrażania Strategii oraz oceny zajmować się będzie Komisja **Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia Rady Gminy Mszana Dolna i Wójt Gminy przy współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a proces monitoringu zaangażowana będzie także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (lista osób pracujących w wymienionych podmiotach stanowi załącznik nr 9).**

Ocena realizacji Strategii odbywać się będzie:

- przed realizacją programu;
- na bieżąco w trakcie realizacji Strategii i wykonywania poszczególnych zadań;
- po jego zakończeniu;
- na podstawie określonych wskaźników, osiągniętego wymiernego rezultatu w porównaniu z okresem minionym, na podstawie oceny analizy sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej Gminy Mszana Dolna.

Corocznie w I kwartale, podmioty monitorujące realizację Strategii składać będą Radzie Gminy Mszana Dolna sprawozdanie z jej wdrażania.

Warunkami zasadniczymi osiągnięcia celów i kierunków określonych w Strategii są zgoda polityczna oraz partnerski dialog i akceptacja społeczna.

5 Załączniki

5.1 Załącznik Nr 1: Podstawowe akty prawne regulujące zasady realizacji zadań gminy z zakresu pomocy społecznej

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2004 nr 64 poz. 593 z późn. zm.) oraz akty wykonawcze do tej ustawy

Adres publikacyjny	Tytuł
Dz.U. 2004 nr 219 poz. 2224	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2004 r. w sprawie specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej
Dz.U. 2004 nr 223 poz. 2266	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 5 października 2004 r. w sprawie centralnego banku danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie oraz ośrodków adopcyjno-opiekuńczych upoważnionych do współpracy z licencjonowanymi przez rządy innych państw organizacjami lub ośrodkami adopcyjnymi
Dz.U. 2004 nr 226 poz. 2293	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 października 2004 r. w sprawie podmiotów uprawnionych do zakładania i prowadzenia niepublicznych ośrodków adopcyjno-opiekuńczych oraz stażu pracy i kwalifikacji wymaganych od osób zatrudnionych w publicznych i niepublicznych ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych, a także warunków lokalowych, jakimi powinny dysponować te ośrodki
Dz.U. 2004 nr 233 poz. 2344	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych
Dz.U. 2004 nr 236 poz. 2363	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 października 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji w 2005 r. Rządowego Programu „Posiłek dla potrzebujących”
Dz.U. 2004 nr 245 poz. 2461	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 5 listopada 2004 r. w sprawie określenia zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka oraz stawek na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej
Dz.U. 2004 nr 285 poz. 2859	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie Rady Pomocy Społecznej
Dz.U. 2005 nr 6 poz. 45	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie
Dz.U. 2005 nr 37 poz. 331	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 lutego 2005 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych
Dz.U. 2005 nr 42 poz. 409	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 1 marca 2005 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego
Dz.U. 2005 nr 43 poz. 418	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży
Dz.U. 2005 nr 44 poz. 427	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie określenia wzoru oferty podmiotu uprawnionego
Dz.U. 2005 nr 44 poz. 428	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie określenia wzoru sprawozdania z realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej
Dz.U. 2005 nr 61 poz. 543	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej
Dz.U. 2005 nr 61 poz. 545	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie określenia ramowego wzoru umowy

Dz.U. 2005 nr 74 poz. 658	o realizację zadania z zakresu pomocy społecznej Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2005 r. w sprawie przyznawania nagród specjalnych w zakresie pomocy społecznej
Dz.U. 2005 nr 77 poz. 672	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego
Dz.U. 2005 nr 86 poz. 739	Społecznej z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę
Dz.U. 2005 nr 86 poz. 740	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie w ramach działalności statutowej placówki zapewniającej całodobową opiekę
Dz.U. 2005 nr 125 poz. 1055	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 30 czerwca 2005 r. w sprawie homologacji systemów informatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej
Dz.U. 2005 nr 153 poz. 1276	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2005 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy
Dz.U. 2005 nr 154 poz. 1289	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 2 sierpnia 2005 r. w sprawie specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny
Dz.U. 2005 nr 189 poz. 1598	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych
Dz.U. 2005 nr 201 poz. 1669	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 29 września 2005 r. w sprawie udzielania pomocy uchodźcom
Dz.U. 2005 nr 205 poz. 1701	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 30 września 2005 r. w sprawie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych
Dz.U. 2005 nr 210 poz. 1750	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 20 października 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej
Dz.U. 2005 nr 211 poz. 1762	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie progu interwencji socjalnej
Dz.U. 2005 nr 214 poz. 1812	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad nadzoru nad przestrzeganiem standardu opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz nadzoru nad działalnością ośrodków adopcyjno-opiekuńczych
Dz.U. 2005 nr 217 poz. 1837	Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej

2. **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 r. Nr 180, poz. 1493)**
3. **Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. nr 35, poz. 230, t.j. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231)**
4. **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. nr 179, poz. 1485)**
5. **Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r. nr 111, poz. 535 z późn. zm.)**
6. **Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 1997 nr 123 poz. 776 z późn. zm.) oraz akty wykonawcze do tej ustawy**

[Dz.U. 1999 nr 7 poz. 58](#)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 13 stycznia 1999 r. w sprawie zlecenia przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych organizacjom pozarządowym oraz jednostkom samorządu terytorialnego zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej.

[Dz.U. 2003 nr 166 poz. 1616](#)

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 sierpnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad obliczania i trybu przekazywania gminom dotacji celowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

[Dz.U. 2004 nr 63 poz. 587](#)

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej

[Dz.U. 2004 nr 174 poz. 1811](#)

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad obliczania i trybu przekazywania gminom dotacji celowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

7. Ustawa z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz.U. nr 267, poz. 2259) oraz akty wykonawcze do tej ustawy

Adres publikacyjny	Tytuł
M.P. 2006 nr 12 poz. 154	Uchwała Nr 14 Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r. w sprawie ustanowienia harmonogramu zadań wykonywanych w roku 2006 w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
Dz.U. 2006 nr 25 poz. 186	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. nr 228, poz. 2255 z późn. zm.)

9. Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz.U. nr 86, poz. 732)

10. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. nr 71 poz. 734 z późn. zm.)

5.2 Załącznik Nr 2: Uchwalenie Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej.

UCHWAŁA Nr XXXVI/206/04
Rady Gminy Mszana Dolna
z dnia 22 czerwca 2004 roku

w sprawie: uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6 i art. 9 ust. 1, w związku z art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. „h”, art. 40 ust. 2 pkt 2, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) i art. 15, art. 17 i art. 18, w związku z art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004r. Nr 64 poz. 593) oraz art. 20 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003r. Nr 228 poz. 2255 z późn. zm.) - **Rada Gminy Mszana Dolna uchwala, co następuje:**

§ 1

Uchwala się statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy Mszana Dolna.

§ 3

Z dniem wejścia w życie uchwały traci moc dotychczasowy Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej, stanowiący załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXXIV/344/02 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 25 lutego 2002r.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego, z mocą obowiązującą od 1 maja 2004 roku.

Przewodniczący Rady Gminy
/-/ mgr Stefania Wojciaczyk

STATUT

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej

§ 1

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej, zwany dalej Ośrodkiem, jest samodzielną jednostką organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, działającą jako jednostka budżetowa Gminy Mszana Dolna utworzona do realizacji zadań Gminy Mszana Dolna w zakresie pomocy społecznej.
Siedzibą Ośrodka jest miasto Mszana Dolna – adres ul. Spadochroniarzy 6, a obejmuje on swoją działalnością obszar Gminy Mszana Dolna.
2. Ośrodek realizuje ponadto zadania gminy określone w przepisach dotyczących świadczeń rodzinnych.
3. Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje Wójt Gminy Mszana Dolna.
4. Nadzór merytoryczny nad działalnością Ośrodka w zakresie zadań zleconych sprawuje Wojewoda Małopolski – Wydział Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie.

§ 2

1. Ośrodek działa oraz wykonuje swoje działania w oparciu o:
 - 1) ustawę z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.)
 - 2) uchwałę Nr XXXIV/344/02 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 25 lutego 2002r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Mszana Dolna (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 89 poz. 1387)
 - 3) uchwałę Nr V/32/92 Gminy Mszana Dolna z dnia 12 maja 1992r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej – z późn. zm.
 - 4) ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593) oraz przepisy wykonawcze do niej
 - 5) ustawę z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.) oraz przepisy wykonawcze do niej
 - 6) niniejszy statut i regulamin organizacyjny
 - 7) inne akty prawne obowiązujące jednostki budżetowe w tym z zakresu rachunkowości oraz określające zadania gmin w sprawach pomocy społecznej.
2. W Ośrodku tworzy się komórkę organizacyjną do realizacji świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy o której mowa w ust. 1 pkt 5.

§ 3

1. Celem działania Ośrodka jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu tych sytuacji przez podejmowanie działań zmierzających do ich życiowego usamodzielnienia oraz ich integracji ze środowiskiem. Ośrodek wspiera ponadto osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.
2. Zadania w zakresie pomocy społecznej obejmują w szczególności:
 - 1) przyznawanie i wypłacanie świadczeń z pomocy społecznej;
 - 2) pracę socjalną;
 - 3) prowadzenie i rozwijanie niezbędnej infrastruktury socjalnej;
 - 4) analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
 - 5) realizację zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
 - 6) rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

§ 4

1. Ośrodek realizuje powierzone mu zadania własne Gminy Mszana Dolna określone w § 5 zgodnie z ustaleniami Wójta Gminy Mszana Dolna natomiast zadania zlecone Gminie Mszana Dolna określone w § 6 – zgodnie z ustaleniami przekazanymi przez Wojewodę Małopolskiego.
2. Szczegółowe zasady udzielania przez ośrodek świadczeń z pomocy społecznej określają przepisy o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 4.
3. W celu realizacji powierzonych mu zadań z zakresu pomocy społecznej Ośrodek współpracuje na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

§ 5

1. Do zadań własnych Gminy Mszana Dolna o charakterze obowiązkowym, realizowanych przez Ośrodek należą:
 - 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych za szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
 - 2) sporządzenie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
 - 3) udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
 - 4) przyznawanie i udzielanie zasiłków okresowych,
 - 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,

- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- 8) przyznanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego,
- 9) opłacenie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- 10) praca socjalna,
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego i mieszkaniach chronionych,
- 13) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- 14) dożywianie dzieci,
- 15) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- 16) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie płatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej Wojewodzie Małopolskiemu, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
- 18) utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

2. Do zadań własnych Gminy Mszana Dolna realizowanych przez Ośrodek należą:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- 4) podejmowanie innych działań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

§ 6

Zadania z zakresu administracji rządowej zlecone Gminie Mszana Dolna realizowane przez Ośrodek obejmują:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- 2) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- 3) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- 5) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 6) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- 7) prowadzenie postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych i wydanie decyzji w tych sprawach.

§ 7

1. Ośrodek może kierować wnioski o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami.
2. Kierownik Ośrodka może wytaczać na rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne a także kierować do właściwych organów wnioski o ustalenie niezdolności do pracy i stopnia niepełnosprawności.
3. Kierownik Ośrodka składa Radzie Gminy coroczne sprawozdanie z działalności Ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej w oparciu o które Rada Gminy Mszana Dolna opracowuje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

§ 8

1. Ośrodek realizuje powierzone mu zadania pod kierownictwem Kierownika Ośrodka który organizuje i nadzoruje prace Ośrodka, odpowiada za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej z także reprezentuje Ośrodek na zewnątrz.
2. Wójt Gminy Mszana Dolna zatrudnia zwalnia kierownika Ośrodka oraz wykonuje wobec niego inne czynności z zakresu prawa pracy.
3. Kierownik Ośrodka wykonuje zadania Ośrodka przy pomocy głównego księgowego oraz pozostałych pracowników Ośrodka w szczególności pracowników socjalnych.
4. Kierownik w stosunku do osób zatrudnionych w Ośrodku dokonuje wszystkich czynności w sprawach z zakresu prawa pracy.
5. Ośrodek zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności Gminy Mszana Dolna w stosunku jeden pracownik socjalny na dwa tysiące mieszkańców.
6. Prawa i obowiązki pracowników zatrudnionych w Ośrodku regulują odrębne przepisy w szczególności dotyczące pracowników samorządowych.

§ 9

1. Ośrodek używa pieczęci nagłówkowej o treści: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Spadochroniarzy 6 34-730 Mszana Dolna, tel. (018) 33-10-541.

2. Wójt Gminy Mszana Dolna udziela kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.

§ 10

1. Ośrodek prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w przepisach prawa dla jednostek budżetowych oraz posiada wyodrębniony rachunek bankowy.
2. Podstawa gospodarki finansowej Ośrodka jest plan finansowy – plan dochodów i wydatków opracowany przez kierownika Ośrodka oraz dostosowany do uchwały budżetowej Gminy Mszana Dolna.
3. Koszty realizacji zadań powierzonych Ośrodkowi finansowane są z:
 - 1) dochodów własnych Gminy Mszana Dolna w przypadku zadań własnych Gminy Mszana Dolna,
 - 2) otrzymanych z budżetu Państwa dotacji w przypadku zadań zleconych Gminie Mszana Dolna.
4. Ośrodek prowadzi samodzielnie działalność administracyjno - biurową.
5. Kierownictwo Ośrodka zarządza mieniem komunalnym na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez Wójta Gminy Mszana Dolna.

§ 11

1. Szczegółową organizację i tryb pracy Ośrodka określa Kierownik Ośrodka w drodze regulaminu organizacyjnego.
2. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym statucie znajdują zastosowanie przepisy wymienione w § 2.
3. Wszystkie zmiany niniejszego statutu następują w takim trybie jak jego uchwalanie.

Przewodniczący Rady Gminy
/-/ mgr Stefania Wojciaczyk

5.3 Załącznik nr 3: Przyjęcie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych na rok 2006.

UCHWAŁA Nr XLVII/385/05
Rady Gminy Mszana Dolna
z dnia 29 grudnia 2005 roku

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych na rok 2006.

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147 poz. 1231 z późn. zm.), art. 18 ust. 1 i 2 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) – Rada Gminy Mszana Dolna uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2006 dla Gminy Mszana Dolna, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Traci moc Uchwała Nr XXXIII/274/04 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 30 grudnia 2004 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2005, zm. Uchwała Nr XXXV/291/05 z dnia 25 lutego 2005r.

§ 3

Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy Mszana Dolna.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
/-/ mgr Stefania Wojciaczyk

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA GMINY MSZANA DOLNA NA ROK 2006.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gmin.

Planowane wpływy do budżetu gminy z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych: 140 000,00 PLN.

Planowane wydatki na finansowanie zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 135 000,00 PLN.

Lp.	Nazwa zadania	Zaplanowane limity wydatków na realizację zadań
1	2	3
1	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	23500
a	Zatrudnienie Psychologa w Punkcie Konsultacyjnym Terapii Uzależnień w wymiarze 1 godz. tygodniowo	2000
b	Zatrudnienie specjalisty terapii uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym w wymiarze 2 godz. tygodniowo	3000
c	Zakup niezbędnych artykułów piwnych, spożywczych (kawa, herbata), czystościowych opłaty za telefon	1000
d	Badanie przez biegłego sądowego psychiatrę – konieczne w procesie o spowodowanie leczenia odwykowego osoby uzależnionej	1500
e	Współpraca z poradnią terapii uzależnień w Limanowej	4000
f	Refundacja kosztów przejazdu pacjentów z gminy Mszana Dolna do poradni uzależnień w Limanowej w celu leczenia odwykowego	2000
g	Prace remontowo – modernizacyjne w pomieszczeniach PKTU, modernizacja sanitariatów.	10000
2	Udzielenie rodzinom w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	7000
a	Zatrudnienie psychologa w wymiarze 1 godz. tygodniowo w Punkcie konsultacyjnym terapii uzależnień	2000
b	Zatrudnienie specjalisty terapii uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym w wymiarze 2 godz. tygodniowo	3000
c	Utworzenie na bazie Punktu Konsultacyjnego grup wsparcia, Udzielenie pomocy psychologicznej i prawnej	
d	Zatrudnienie prawnika w wymiarze 2 godz. / miesiąc	2000
3	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży	39000

a	Dofinansowanie letniego wypoczynku z programem profilaktycznym	15000
c	Organizowanie na terenie Szkół Gminnych imprez profilaktycznych oraz dofinansowanie profilaktycznej działalności szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	24000 w tym: dla gimnazjów – 12000 dla szkół podstawowych – 12000
4	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	40000 dofinansowanie na podobnym poziomie jak w roku 2005 dla poszczególnych stowarzyszeń.
a	Dofinansowanie profilaktycznej działalności klubów sportowych działających na terenie gminy	24000
b	Dofinansowanie profilaktycznej działalności uczniowskich klubów sportowych	6000
c	Dofinansowanie profilaktycznej działalności stowarzyszeń działających na terenie gminy	10000
5	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w artykule 13.1 i 15 ustawy o wych. w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	
6	Wynagrodzenia, diety, delegacje, rozmowy telefoniczne	26000

RAZEM	135 000
--------------	----------------

Na podstawie art. 4¹ ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. z późn. zmianami, zasady wynagradzania członków Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa Rada Gminy w Gminnych Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH:

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwanej dalej Komisją przysługuje wynagrodzenie:
 - 1) Za udział w posiedzeniu komisji – 15% najniższego wynagrodzenia ustalonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej(brutto);
 - 2) Za udział w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy – 15% najniższego wynagrodzenia(brutto);
 - 3) Za udział w interwencjach oraz rozmowach motywujących do podjęcia leczenia odwykowego – 15% najniższego wynagrodzenia(brutto);
 - 4) Za udział i organizację spotkań i szkoleń z nauczycielami prowadzącymi zajęcia i imprezy o charakterze profilaktyczno – wychowawczym, organizację konkursów, wycieczek i imprez profilaktycznych, udział w spotkaniach organizacyjnych z rodzicami dzieci wyjeżdżającymi na kolonie profilaktyczne, udział w szkoleniach itp. – 15% najniższego wynagrodzenia(brutto);
 - 5) Za wykonanie innych poleceń Wójta Gminy Mszana Dolna związanych z realizacją Gminnego Programu – 15% najniższego wynagrodzenia(brutto);
2. Wynagrodzenie, o którym mowa w punkcie 1 nie przysługuje członkom Komisji, którzy są pracownikami Urzędu Gminy, jeżeli ich praca związana z realizacją Gminnego Programu jest wykonywana w godzinach pracy urzędu.

5.4 Załącznik nr 4: Przyjęcie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

UCHWAŁA Nr XLVII/386/05 Rady
Gminy Mszana Dolna
z dnia 29 grudnia 2005 roku

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179 poz. 1485) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) – Rada Gminy Mszana Dolna uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Mszana Dolna na rok 2006, zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie ustawy zleca się Wójtowi Gminy Mszana Dolna.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
/-/ mgr Stefania Wojciaczyk

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY MSZANA DOLNA NA ROK 2006

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, prowadzenie działalności informacyjnej i kulturalnej w celu informowania społeczeństwa o szkodliwości narkomanii oraz działalności wychowawczej i zapobiegawczej narkomanii – należy do zadań własnych gminy.

Planowane wydatki na realizację zadań zawartych w programie profilaktyki i przeciwdziałaniu narkomanii – 5000.00zł

Lp.	Nazwa zadania	Planowane limity wydatków na realizację zadania
1	2	3
1.	Promocja zdrowego stylu życia – przeprowadzenie przy okazji profilaktycznych imprez gminnych akcji informacyjnych o problematyce i skutkach narkomanii; organizacja i dofinansowanie działań profilaktycznych przeprowadzonych przez Szkoły Gminne.	1000
2.	Udostępnienie osobom uzależnionym od środków zmieniających świadomość pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej w gminnym Punkcie Konsultacyjnym Terapii Uzależnień	3000
3.	Wsparcie działań ogólnokrajowych i lokalnych oraz inicjatyw społecznych w zakresie przeciwdziałania narkomanii	1000

Przewodniczący Rady Gminy
/-/ mgr Stefania Wojciaczyk

5.5 Załącznik nr 5: Uchwalenie Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Mszana Dolna

UCHWAŁA Nr XXXVI/300/05
Rady Gminy Mszana Dolna
z dnia 30 marca 2005 roku

w sprawie : uchwalenia Regulaminu udzielania pomocy materialnej
o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie
Gminy Mszana Dolna

Na podstawie art.90 f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z póź. zmianami) i art. 40 ust. 1 ustawy dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz.1591 z póź. zmianami) - Rada Gminy Mszana Dolna **u c h w a l a c o n a s t ę p u j e :**

§1.

Uchwala się Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Mszana Dolna stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały .

§2.

Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy.

§3.

Uchwała wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego .

Przewodniczący Rady Gminy
/-/ mgr Stefania Wojciaczyk

Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Mszana Dolna

I. Przepisy ogólne

§1.

1. Regulamin określa zasady i tryb przyznawania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Mszana Dolna.
2. Ilekroć w niniejszym regulaminie jest mowa o:
 - 1) **uczniu** należy rozumieć dziecko realizujące obowiązek szkolny w szkole podstawowej, gimnazjum, szkole ponadgimnazjalnej, słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych,
 - 2) **rodzicach** należy rozumieć także prawnych opiekunów,
 - 3) **szkole** należy rozumieć szkołę publiczną i niepubliczną o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dorosłych oraz publiczne kolegium nauczycielskie, nauczycielskie kolegium języków obcych i kolegium pracowników służb społecznych oraz ośrodki umożliwiające dzieciom i młodzieży, o których mowa w art. 16 ust. 7 ustawy o systemie oświaty realizacją odpowiednio obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.
 - 4) **ustawie** - ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 z p. zmianami)
 - 5) **Wójcie** należy rozumieć, Wójta Gminy Mszana Dolna.
- a. Przepisów regulaminu nie stosuje się do studentów.

§2.

1. Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym ze środków budżetu Gminy Mszana Dolna są:
 - 1) stypendia szkolne,
 - 2) zasiłki szkolne.
2. Świadczenia, o których mowa w ust.1 przyznaje Wójt w drodze decyzji administracyjnej.

§3.

Pomoc materialna przysługuje osobom, o których mowa w art. 90 b. ust.3, 4 ustawy.

§4.

1. Świadczenia o których mowa w § 2 ust. 1 przyznawane są na podstawie wniosku złożonego do Urzędu Gminy Mszana Dolna.
2. Wzór wniosku określi zarządzenie Wójta Gminy .

§5.

1. Złożone wnioski o udzielenie pomocy materialnej o której mowa w § 2 podlegają zaopiniowaniu przez Komisję stypendialną zwaną dalej Komisją.
2. Komisję powołuje Wójt Gminy odrębnym zarządzeniem ustalając:
 - 1) regulamin pracy Komisji
 - 2) skład osobowy Komisji.
3. Komisja jest organem doradczym Wójta Gminy i jej opinie nie są wiążące przy wydawaniu decyzji administracyjnych w sprawach pomocy materialnej dla uczniów.

II. Stypendium szkolne

§6

1. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący w sytuacji określonej w art.90 d ust.1 ustawy.
2. Stypendium szkolne przyznawane jest na wniosek rodziców albo pełnoletnich uczniów, po zasięgnięciu opinii odpowiednio dyrektora szkoły, dyrektora kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych, kolegium pracowników służb społecznych lub ośrodka o którym mowa w art. 90 b. ust. 3 pkt 2 ustawy.
3. Stypendium szkolne może być także przyznane na wniosek dyrektora szkoły, kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych ,kolegium pracowników służb społecznych lub ośrodka o którym mowa w art.90 b ust.3 pkt 2 ustawy.

§7

1. Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie:
 - 1) całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia

- realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą,
- 2) pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników i innych pomocy naukowych, niezbędnych do realizacji zajęć edukacyjnych w szkole jak też poza szkołą.
2. Ponadto uczniom szkół ponadgimnazjalnych oraz słuchaczom publicznych kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych, kolegium pracowników służb społecznych stypendium szkolne może być udzielane także w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania.
 3. Jeżeli na podstawie zebranej dokumentacji Wójt Gminy uzna, że udzielenie stypendium w formach, o których mowa w ust. 1 i 2 nie jest możliwe, a w przypadku słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych, kolegiów pracowników służb społecznych nie jest celowe, stypendium szkolne może być udzielone w formie świadczenia pieniężnego.
 4. Stypendium szkolne może być udzielone w jednej lub kilku formach jednocześnie.

§8.

1. Stypendium szkolne przyznane w formie, o której mowa w § 7 ust. 1 pkt. 1, realizowane jest przelewem na rachunek bankowy jednostki prowadzącej zajęcia edukacyjne.
2. Stypendium szkolne przyznane w formie, o której mowa w § 7 ust. 1 pkt. 2, realizowane jest poprzez dokonanie zakupu podręczników i pomocy naukowych, z uwzględnieniem wniosków zgłoszonych przez rodziców albo pełnoletnich uczniów.
3. Stypendium szkolne przyznawane w formie, o której mowa w § 7 ust. 2, realizowane jest poprzez zwrot poniesionych wydatków po przedstawieniu dokumentów potwierdzających ich powstanie.
4. Stypendium szkolne przyznane w formie, o której mowa w § 7 ust. 3, realizowane jest gotówką lub przelewem na konto osobiste rodziców albo pełnoletniego ucznia.

§9.

1. Wójt przyznaje stypendium szkolne uwzględniając miesięczną wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia ustalona w oparciu o art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.(Dz. U Nr 64 poz. 593 z p. zmianami) z zastrzeżeniem ust. 1.
2. Wójt przyznaje stypendium szkolne z uwzględnieniem wysokości środków finansowych uzyskanych ze środków budżetu państwa .

§10.

1. Miesięczna wysokość stypendium szkolnego z zastrzeżeniem ust.3 jest

uzależniona od wysokości dochodu na osobę w rodzinie ucznia, jednak nie może być ona niższa niż 80% i wyższa niż 180 % kwoty, o której mowa w art.6 ust.2 pkt. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, zwanej dalej kwotą bazową.

2. Szczegółową wysokość stypendium szkolnego w zależności od miesięcznej wysokości dochodu na osobę w rodzinie ucznia określa załącznik do niniejszego regulaminu.
3. Ustalona kwota stypendium ulega zwiększeniu nie więcej niż o:
 - 1) 10% w przypadku pobierania nauki poza obszarem Gminy Mszana Dolna w szkole ponadgimnazjalnej,
 - 2) 20% w przypadku wystąpienia w rodzinie niepełnosprawności, ciężkiej lub długotrwałej choroby.
4. Podwyższenie stypendium szkolnego o kwoty, o których mowa w ust. 3 nie może powodować przekroczenia 200% kwoty bazowej, w przypadku zaistnienia takiej sytuacji podwyższenie może być dokonane tylko do wysokości tej kwoty.

§ 11.

O wysokości i formie przyznania stypendium szkolnego decyduje Wójt Gminy na podstawie złożonego wniosku wraz z:

- 1) zaświadczeniami o uzyskanych dochodach z m-ca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z m-ca, w którym wniosek został złożony,
- 2) zaświadczeniami o korzystaniu ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- 3) dokumentami potwierdzającymi zaistnienie trudnej sytuacji materialnej z powodów, o których mowa w art. 90 d ust.1, ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty.
- 4) dokumentami potwierdzającymi konieczność poniesienia kosztów udziału w zajęciach.

§12.

1. W przypadku podania nieprawdziwych danych o dochodach uzyskanych w rodzinie ucznia oraz liczbie osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, rodzice ucznia lub pełnoletni uczeń ponosi odpowiedzialność karną.
2. Stypendium przyznane uczniowi na podstawie nieprawdziwych danych podlega zwrotowi.

§13.

Wniosek o przyznanie stypendium szkolnego składa się w Urzędzie Gminy Mszana Dolna w terminie:

- 1) do 15 września danego roku szkolnego w przypadku uczniów szkół,
- 2) do 15 października danego roku szkolnego w przypadku słuchaczy kolegiów, nauczycielskich, kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych,

- 3) w uzasadnionych przypadkach wniosek o przyznanie stypendium szkolnego może być złożony po upływie terminu, o którym mowa w ust. 1. i uczeń może uzyskać prawo do pomocy materialnej od następnego miesiąca po złożeniu wniosku.

§14.

Stypendium szkolne może być przyznane uczniom w danym roku szkolnym na okres do 10 miesięcy, a w przypadku słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych do 9 miesięcy.

§15.

Stypendium szkolne może być wypłacane jednorazowo za cały okres na który zostało przyznane, może być ono także wypłacane w odstępach kwartalnych lub miesięcznych.

§16.

Uczeń traci prawo do otrzymywania stypendium szkolnego:

- 1) gdy zyska inne stypendium socjalne ze środków publicznych w wysokości pokrywającej kwotę, o której mowa w art. 90 d ust. 13 ustawy.
- 2) gdy uzyskał pomoc materialną na podstawie nieprawdziwych danych.

III. Zasiłki szkolny

§17.

Zasiłek szkolny jest formą doraźnej bezzwrotnej pomocy dla ucznia, który z przyczyn losowych przejściowo znalazł się w trudnej sytuacji materialnej

§14.

1. Zasiłek szkolny przyznawany jest na wniosek rodziców albo pełnoletniego ucznia, po zasięgnięciu opinii odpowiednio dyrektora szkoły lub ośrodka, w którym uczeń realizuje obowiązek szkolny, bądź dyrektora kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych, kolegium pracowników służb społecznych.
2. Zasiłek szkolny może być także przyznany na wniosek dyrektora szkoły,

kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych, kolegium pracowników służb społecznych lub ośrodka o którym mowa w art. 90 b ust 3 pkt. 2 ustawy.

3. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przyznanie tego zasiłku.

§19.

1. Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.
2. O wysokości zasiłku szkolnego decyduje Wójt Gminy na podstawie złożonego wniosku kierując się opinią Komisji stypendialnej oraz indywidualną oceną skutków zdarzenia losowego. Do wniosku należy dołączyć dokumenty potwierdzające wystąpienie zdarzenia losowego powodującego trudną sytuację materialną oraz dokumenty potwierdzające dokonanie wydatków określonych w ust. 1 .
3. Wysokość zasiłku szkolnego nie może przekroczyć jednorazowo kwoty stanowiącej pięciokrotność kwoty bazowej.

§20.

Wnioski o przyznanie zasiłku szkolnego składa się w Urzędzie Gminy Mszana Dolna i rozpatrywane będą na bieżąco, a wypłata nastąpi nie później niż w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku.

IV. Postanowienia końcowe

§21.

Od decyzji Wójta Gminy przysługuje rodzicom albo pełnoletniemu uczniowi prawo odwołania się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem organu wydającego decyzję, w terminie 14 dni od daty jej otrzymania.

§22.

Należności z tytułu nienależnie pobranego stypendium szkolnego podlegają zwrotowi w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Wysokość stypendium szkolnego przysługującego miesięcznie osobom uprawnionym w zależności od wysokości dochodu na członka rodziny.

Średni miesięczny dochód netto na członka rodziny	Wysokość stypendium wyrażona w % kwoty, o której mowa w art.6 ust.2 pkt2 ustawy o świadczeniach rodzinnych
do 150 zł	180 %
Ponad 150 zł do 200 zł	150%
Ponad 200 zł do 250 zł	100 %
Ponad 250 zł	80%

Przewodniczący Rady Gminy
/-/ mgr Stefania Wojciaczyk

5.6 Załącznik nr 6: Zasady przyznawania i zwrotu wydatków przeznaczonych na świadczenie przyznane w ramach zadań własnych Gminy w odniesieniu do dożywiania uczniów oraz zmiany Uchwały Nr VII/91/99 Rady Gminy Mszana Dolna w sprawie: zasad zwrotu na świadczenia z pomocy społecznej.

UCHWAŁA Nr VII/71/03
Rady Gminy Mszana Dolna
z dnia 27 marca 2003 roku

w sprawie: zasad przyznawania i zwrotu wydatków przeznaczonych na świadczenie przyznane w ramach zadań własnych Gminy w odniesieniu do dożywiania uczniów oraz zmiany Uchwały Nr VII/91/99 Rady Gminy Mszana Dolna w sprawie: zasad zwrotu na świadczenia z pomocy społecznej.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142 poz.1591 z póź. zm.), w związku z art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz.U. z 1996r. Nr 67 poz. 329 z póź. zm.) oraz art. 10 ust. 2 pkt 1, art. 13, art. 16, art. 34 ust. 5 i art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 29 listopada 1990r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 1998r. Nr 64 poz. 414 z póź. zm.) – Rada Gminy Mszana Dolna uchwała, co następuje:

§ 1

Uczniom uczęszczającym do szkół podstawowych oraz gimnazjów z terenu Gminy Mszana Dolna w okresie nauki może być przyznana pomoc w formie dożywiania.

§ 2

Pomoc jest przyznawana nieodpłatnie uczniom, jeżeli dochód na osobę w rodzinie ucznia nie przekracza 200% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie określonego zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

§ 3

W przypadku gdy dochód na osobę w rodzinie ucznia przekracza kryterium dochodowe uprawniające do korzystania z bezpłatnych posiłków rodzice lub opiekunowie ucznia są zobowiązani do zwrotu całości wydatków poniesionych na przyznany posiłek.

§ 4

W przypadkach szczególnych zwłaszcza, jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielonej pomocy, właściwy organ na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zainteresowanej może odstąpić od żądania takiego zwrotu.

§ 5

Decyzja w sprawie przyznania pomocy w formie posiłków określa wysokość kwoty podlegającej zwrotowi oraz szczegółowe zasady zwrotu.

§ 6

W szczególnych uzasadnionych przypadkach dzieciom głodnym lub niedożywionym należy przyznać pomoc niezależnie od sytuacji materialnej rodziny lub opiekunów.

§ 7

W Uchwale Nr VII/91/99 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 30 kwietnia 1999r. w sprawie: zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej wprowadza się następujące zmiany:

1. w § 2 ust. 1 skreśla się wyrazy „ i pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach”.
2. w § 5 skreśla się ust. 2.
3. skreśla się § 6, § 7.

§ 8

Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy Mszana Dolna.

§ 9

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady Gminy
/-/ mgr Stefania Wojciaczyk

5.7 Załącznik nr 7: Określenie zasad zwrotu wydatków za udzieloną pomoc w formie posiłków.

UCHWAŁA Nr XXXV/289/05
Rady Gminy Mszana Dolna
z dnia 25 lutego 2005 roku

w sprawie: określenia zasad zwrotu wydatków za udzieloną pomoc w formie posiłków.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 142 poz. 1591 z 2001r. z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 14, art. 48 ust. 1, ust. 4 i ust. 5, art. 96 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.) – **Rada Gminy Mszana Dolna uchwala, co następuje:**

§ 1

1. Pomoc w formie posiłków, może być przyznana, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej pod warunkiem zwrotu w całości wydatków poniesionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej na udzielone świadczenia.
2. W przypadkach szczególnych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie w całości stanowiłoby dla osoby nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielanej pomocy Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej, na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zainteresowanej, może odstąpić od żądania zwrotu na podstawie art. 104 ust. 4 ustawy o której mowa w ust. 1.

§ 2

Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy Mszana Dolna.

§ 3

Traci moc Uchwała Nr VII/71/03 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 27 marca 2003r. w sprawie zasad przyznawania i zwrotu wydatków przeznaczonych na świadczenia przyznane w ramach zadań własnych Gminy Mszana Dolna w sprawie: zasad zwrotu na świadczenia z pomocy społecznej.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady Gminy
/-/ mgr Stefania Wojciaczyk

5.8 Załącznik nr 8: Zasady zwrotu wydatków poniesionych na organizowanie pogrzebu podopiecznym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej.

UCHWAŁA Nr XXXI/262/04
Rady Gminy Mszana Dolna
z dnia 30 listopada 2004 roku

w sprawie: zasad zwrotu wydatków poniesionych na organizowanie pogrzebu podopiecznym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządnie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 15, art. 44 i art. 96 ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.) - Rada Gminy Mszana Dolna uchwala, co następuje:

§ 1

Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez Gminę – zgodnie z przyjętym zwyczajem i wyznaniem zmarłego.

§ 2

Sprawienie pogrzebu podopiecznym (w tym bezdomnym) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej winno obejmować niezbędne wydatki, do których zalicza się:

- 1) przygotowanie ciała do pochówku,
- 2) zakup trumny po minimalnych kosztach,
- 3) korzystanie z chłodni i kaplicy,
- 4) przewiezienie zwłok do miejsca pochówku,
- 5) koszt wykopania, pochowania i zasypiania grobu,
- 6) odprawienie nabożeństwa pogrzebowego według udokumentowanych kosztów pogrzebu, jednak nie więcej niż wynosi zasiłek pogrzebowy z ubezpieczenia społecznego.

§ 3

1. Wydatki, o których mowa w § 2 ponoszone przez Gminę podlegają zwrotowi w całości z masy spadkowej.
2. Jeżeli przysługuje zasiłek pogrzebowy z ubezpieczenia społecznego, wydatki pokrywa się z tego zasiłku.
3. Żądanie zwrotu w całości wydatków za sprawienie pogrzebu wymaga przeprowadzenia u rodziny zobowiązanej do alimentacji wywiadu środowiskowego w celu ustalenia wysokości wydatków podlegających zwrotowi. W przypadkach szczególnych na wniosek pracownika socjalnego można odstąpić w całości albo w części od żądania zwrotu tych wydatków od osób zobowiązanych.
4. Koszty sprawienia pogrzebu pokrywa gmina osobom, które nie posiadały żadnych stałych źródeł dochodu (za wyjątkiem zasiłku z pomocy społecznej), własności mogącej stanowić masę spadkową oraz osób zobowiązanych do alimentacji.

§ 4

Sprawienie pogrzebu na koszt Gminy może być zorganizowane osobom bez ustalonej tożsamości, z zmarłym na terenie Gminy.

§ 8

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Mszana Dolna.

§ 9

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady Gminy
/-/ mgr Stefania Wojciaczyk

5.9 Załącznik nr 9: Lista osób zaangażowanych w proces monitoringu realizacji Strategii pomocy społecznej w Gminie Mszana Dolna na lata 2006 – 2015

1. Rada Gminy Mszana Dolna

Stefania Wojciaczyk – Przewodniczący Rady Gminy
Stanisław Jania – Wiceprzewodniczący Rady Gminy
Jan Chorągwicki
Stanisław Chrustek
Andrzej Dorynek
Elżbieta Jakubiak
Zygmunt Kaletka
Wojciech Mraźek
Czesław Nawara
Kazimierz Pajdo
Kazimierz Perz
Józef Potaczek
Józef Potaczek
Józef Wojciarczyk
Adam Wrzeczonek

Komisja **Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej Rady Gminy Mszana Dolna**

Elżbieta Jakubiak – Przewodniczący Komisji
Józef Potaczek – Wiceprzewodniczący Komisji
Jan Chorągwicki
Andrzej Dorynek
Czesław Nawara
Kazimierz Perz
Adam Wrzeczonek

2. Wójt Gminy Mszana Dolna

Tadeusz Patalita - Wójt Gminy Mszana Dolna
Franciszek Stożek – Zastępca Wójta Gminy Mszana Dolna

3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej

Anna Duda – Kierownik
Elżbieta Kania
Barbara Potaczek
Elżbieta Biedroń
Beata Farganus
Grażyna Sroka
Anna Dyda
Zofia Antosz
Halina Bierówka

Izabela Malec
Maria Mrózek

4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tadeusz Patalita – Przewodniczący
Katarzyna Szybiak - Sekretarz
Maria Farganus
Franciszek Ogiela
Bogdan Baczyński
Jan Adamczyk

5.10 Załącznik nr 10: Przykładowe projekty realizowane w ramach Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Mszana Dolna na lata 2006 – 2015

<i>Tytuł projektu</i>
INTERDYSCYPLINARNY ZESPÓŁ POMOCY DZIECKU I RODZINIE
<i>Istota projektu</i>
<p>Cel uruchomienia projektu: pomoc rodzinom dysfunkcyjnym w przezwyciężeniu problemów, poprzez odtworzenie lub wzmocnienie jej funkcji. Wyprowadzenie rodzin z kryzysu – ograniczenie niekorzystnych zjawisk społecznych. Wzajemna pomoc w ustaleniu diagnozy przypadku, określenia długofalowego planu pracy socjalnej i przygotowania się do zawarcia porozumienia się z podopiecznym /rodziną</p> <p>Mówiąc o pomocy dziecku krzywdzonemu, dziecku z rodziny z problemem alkoholowym, należy pamiętać o całej rodzinie i jej różnorodnych problemach. Dlatego działanie musi być zróżnicowane i do każdej osoby czy rodziny trzeba dostosować odpowiedni sposób udzielania pomocy. Konieczne jest, zatem utworzenie zespołów interdyscyplinarnych, czyli rozłożenie problemu na fachowców z różnych dziedzin np. psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego, interweniującego policjanta oraz lekarza, który stwierdza, że dziecko nie rozwija się prawidłowo bądź ma obrażenia na ciele. Każda z tych osób może zapoczątkować interdyscyplinarną pomoc dziecku i rodzinie.</p> <p>Aby możliwa była praca interdyscyplinarna i można było liczyć na wsparcie innych profesjonalistów, trzeba być osadzonym w lokalnym systemie pomocy. Chodzi o to, aby wszyscy uczestnicy zorganizowanej pomocy dziecku i rodzinie mieli pewność, że nie działają w pojedynkę.</p>
<i>Uzasadnienie projektu</i>
<p>Z przeprowadzonej diagnozy wynika, iż problemy związane z ubóstwem, bezrobociem, bezradnością w sprawach opiekuńczo wychowawczych są zasadniczym powodem korzystania z pomocy społecznej. Zjawiska te często powodują zaburzenie prawidłowego funkcjonowania rodziny i generują niepożądane zjawiska takie jak alkoholizm, przemoc, łamanie norm społecznych. Negatywne skutki tych zjawisk najbardziej odczuwają dzieci. Dlatego konieczne jest wsparcie rodziny i podejmowanie wczesnej interwencji, aby zapobiec narastaniu i pogłębianiu się tego problemu.</p> <p>Zespół interdyscyplinarny powoływany jest w przypadkach kiedy ocena i rozwiązanie problemu rodziny czy też dziecka wymaga wiedzy i umiejętności przekraczających możliwości jednej osoby, a współpraca z jednym konsultantem nie wpływa zasadniczo na przełamanie istniejących trudności lub kiedy istnieją trudności w porozumiewaniu się i współpracy pomiędzy pracownikiem socjalnym czy pedagogiem, a podopiecznym stanowią problem w prowadzeniu pracy socjalnej.</p> <p>Niezwykle ważna będzie też rola zespołu interdyscyplinarnego w sytuacji konieczności budowania na rzecz podopiecznego /rodziny koalicji wsparcia w środowisku (konieczna jest współpraca różnych instytucji, które zajmują się rodziną).</p> <p>Dla podopiecznego i rodziny skorzystanie z pomocy takiego zespołu to możliwość uzyskania wieloaspektowej oferty pomocy w przezwyciężeniu trudnej sytuacji; większy wybór osób pomagających, możliwość otwierania się na różne relacje; lepsze rozumienie potrzeb, problemów oraz zasobów pomocnych</p>

w przewyciężaniu trudności i poprawie swojej sytuacji; uzyskiwanie wskazówek, w jaki sposób może efektywniej, a tym samym z większą satysfakcją osobistą rozwiązywać swoje trudności, problemy; większa samodzielność w realizacji potrzeb życiowych dzięki specjalistycznemu wsparciu oraz poczucie większej wartości, wpływu na swoje życie, dostrzeganie siebie jako osoby ważnej dla różnych osób, które chcą pomóc.

Dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej tworzenie zespołów interdyscyplinarnych to poszerzanie i doskonalenie współpracy pracowników ośrodka z przedstawicielami innych instytucji; pogłębianie wiedzy pracowników o pomocy społecznej i jej formy działalności, jak i własnej wiedzy o możliwościach działania innych instytucji; promowanie pracy socjalnej i całościowego podejścia do rozwiązywania problemów rodziny oraz występowanie w roli animatora, łącznika systemu pomocy.

Praca zespołu interdyscyplinarnego jest nie tylko formą prowadzenia pracy socjalnej z indywidualnym przypadkiem, ale także doświadczeniem edukacyjnym, doskonalącym dla wszystkich uczestników spotkań zespołu.

Dla pracownika socjalnego uczestniczącego w takim zespole możliwe staje się poszerzenie diagnozy o aspekty dostrzegane przez specjalistów, zwiększenie trafności diagnozy sytuacji życiowej, możliwość weryfikacji dotychczasowego jej postrzegania; poznanie swoich mocnych i słabych stron uwzględniających samoocenę pracy z podopiecznym /rodziną, wykreowanie siebie jako partnera innych specjalistów i instytucji; zwiększenie skuteczności działania.

Innym specjalistom praca w zespole interdyscyplinarnym stwarza możliwość przekroczenia własnej specjalizacji, uzyskanie holistycznego obrazu sytuacji rodziny, szybszego poznania realnych w odróżnieniu od deklarowanych wartości, postaw i możliwości klienta, rodziny oraz bardziej efektywne przewidywanie ograniczeń, barier, nowych problemów.

Sposób realizacji

Zasady pracy zespołu. Skład zespołu ustala wstępnie pracownik socjalny, psycholog, pedagog, lekarz lub inna osoba, która zaobserwuje problem, na podstawie własnej oceny. Skład zespołu może się zmieniać zgodnie z dynamiką celów i zadań.

Pierwsze spotkanie zespołu interdyscyplinarnego organizuje pracownik socjalny, ustalając miejsce i termin oraz zawiadamiając uczestników. Celem tego spotkania jest określenie wstępnej wielospecjalistycznej diagnozy, ustalenie długofalowego planu pracy socjalnej

Terminy i miejsca kolejnych spotkań zostają ustalone przez zespół. Zmiany w organizacji prac zespołu są monitorowane przez pracownika socjalnego.

Celem następnych spotkań jest dokonywanie ewaluacji realizacji podejmowanych przez członków zespołu, a następnie dokonanie ewentualnych zmian w planie pracy socjalnej. Zbierane są informacje z różnych stron dotyczące stosunku rodziny do rozwiązywania problemów, do osób pomagających, sposoby realizacji zadań ukierunkowanych na rozwiązywanie trudności przez rodzinę, nowe fakty rzutujące na ocenę sytuacji rodziny, itp.

Liczba spotkań zespołu zależy od specyfiki rodziny, jej zasobów i środowiska lokalnego oraz postawionych celów do osiągnięcia przez rodzinę i/lub pomagających rodzinie.

Zakończenie prac zespołu interdyscyplinarnego następuje wraz z usamodzielnieniem się podopiecznego / rodziny w relacji potrzeb życiowych, a także wtedy, gdy członkowie zespołu interdyscyplinarnego są zgodni, że osiągnięto taki etap pracy z rodziną, iż możliwe jest prowadzenie jej samodzielnie

przez pracownika socjalnego. Praca zespołu interdyscyplinarnego jest dokumentowana.
Realizatorzy projektu
Gminny Ośrodek Pomocy społecznej przy współpracy z Urzędem Gminy, szkołami, Gminną Komisją Przeciwdziałania Alkoholizmowi, lekarzami i pielęgniarkami, księżmi, organizacjami pozarządowymi, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy innymi instytucjami i osobami w zależności od indywidualnych potrzeb.
Źródła finansowania
Działania w ramach obowiązków służbowych uczestników zespołu, wolontariat

Tytuł projektu
PROFILAKTYKA POPRZEZ DORADZTWO I EDUKACJĘ
Istota projektu
Profilaktyka przez doradztwo i edukację powinna być dostępna dla wszystkich rodzin, na każdym etapie jej funkcjonowania, a nie tylko w reakcji na dysfunkcje. Wspiera ona jej potencjał, a nie zastępuje funkcji wypełnianych przez poszczególnych jej członków. Ponadto doradztwo i edukacja opierają się na dobrowolnym uczestnictwie rodzin w podejmowanych działaniach. Zaplanowanie tego rodzaju usług jest poprzedzone zebraniem obszernych informacji na temat potrzeb danej rodziny od innych członków społeczności, służb lokalnych, organizacji, Kościoła itd. Usługi poradnicze wspierające i edukacyjne są podstawowym poziomem profilaktyki skierowanym do rodzin.
Uzasadnienie projektu
Cel: wspieranie rodziny w wysiłkach zmierzających do zapewnienia optymalnych warunków rozwoju fizycznego, emocjonalnego, intelektualnego i społecznego dzieci; pomoc rodzinie w jak najbardziej efektywnym spożytkowaniu form wsparcia zewnętrznego w celu wzmocnienia rodziny i pełnienia roli rodziców; wpływ na jakość stosunków pomiędzy wszystkimi członkami rodziny, w tym szczególnie pomiędzy rodzicami i dziećmi. Efektem realizacji projektu będzie zapobieżenie różnego rodzaju dysfunkcjom mogącym wystąpić w rodzinie – wczesna profilaktyka.
Sposób realizacji
Organizowanie poradnictwa, grup wsparcia, wolontariatu, szkoleń, Szeroka informacja na temat uzyskania wielozakresowej pomocy dla rodziny.
Realizatorzy projektu
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, lekarze podstawowej opieki zdrowotnej, wolontariusze, organizacje pozarządowe, interdyscyplinarny zespół pomocy dziecku i rodzinie.
Źródła finansowania
Budżet Gminy, środki będące w dyspozycji Gminnej Komisji Przeciwdziałania Alkoholizmowi, środki w formie grantów pozyskane przez Gminę i przez organizacje pozarządowe, wolontariat

<i>Tytuł projektu</i>
PROFILAKTYCZNA DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA I EDUKACYJNA W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
<i>Istota projektu</i>
Zapobieganie powstawaniu nowych, niekorzystnych problemów społecznych, wynikających z używania środków uzależniających, zwłaszcza przez dzieci i młodzież
<i>Uzasadnienie projektu</i>
Szeroko rozumiana profilaktyka wydaje się być najskuteczniejszą metodą w zwalczaniu patologii społecznych. Szczególnie młodzi ludzie mają tendencję do podejmowania różnorodnych zachowań ryzykownych dla zdrowia (używanie różnych substancji psychoaktywnych). Ze względu na różne miejsca, w których prowadzi się działania profilaktyczne, należy wymienić podstawowe środowiska oddziaływań profilaktycznych: szkoła, rodzina, społeczność lokalna, globalne środowisko społeczno – kulturowe tworzone za pomocą przekazów kulturowych i medialnych.
<i>Sposób realizacji</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1.Realizacja środowiskowych programów profilaktycznych z wykorzystaniem różnych form oddziaływań o charakterze sportowym, kulturalnym, zajęć wyrównawczych, w połączeniu z oddziaływaniami psychologiczno- pedagogicznymi oraz edukacyjno-informacyjnymi dotyczące profilaktyki uzależnień. 2.Prowadzenie programów dla dzieci i młodzieży, rodziców w zakresie używania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych. 3.Upowszechnianie materiałów informacyjnych, a także współpraca z mediami w prowadzeniu działalności informacyjno- edukacyjnej z zakresu uzależnień od alkoholu i narkotyków. 4.Współdziałanie w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom. 5.Wspieranie i organizacja szkoleń, kursów specjalistycznych z zakresu rozpoznawania i przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przeznaczonych dla pedagogów, psychologów, policjantów, pracowników socjalnych, nauczycieli, wybranych grup pracowników służby zdrowia, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 6.Wspieranie inicjatyw instytucji, stowarzyszeń, młodzieży zrzeszonej w organizacjach propagującej trzeźwy, wolny od uzależnień tryb życia. 7.Prowadzenie strony internetowej.
<i>Realizatorzy projektu</i>
Gminny Ośrodek Pomocy społecznej, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe, szkoły
<i>Źródła finansowania</i>
Środki będące w dyspozycji Gminnej Komisji Przeciwdziałania Alkoholizmowi, środki w formie grantów pozyskane przez Gminę i przez organizacje pozarządowe, wolontariat

6 Wykaz wykresów, tabel i schematów

6.1 Wykaz tabel:

TABELA NR 1:	LICZBA LUDNOŚCI GMINY MSZANY DOLNA W LATACH 1999 - 2004.....	34
TABELA NR 2:	STRUKTURA LUDNOŚCI GMINY MSZANA WEDŁUG GRUP WIEKOWYCH.....	34
TABELA NR 3:	LICZBA OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ PRZEZ GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W MSZANIE DOLNEJ W LATACH 2001 - 2005	36
TABELA NR 4:	WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNĄ W GMINIE MSZANA DOLNA W LATACH 2000 – 2006.....	39
TABELA NR 5:	NAKŁADY NA POMOC SPOŁECZNĄ W PORÓWNANIU DO BUDŻETU OGÓŁEM GMINY MSZANA DOLNA, W LATACH 2000 - 2006	40
TABELA NR 6:	PRZYCZYNY UDZIELANIA POMOCY RODZINOM PRZEZ GOPS W MSZANIE DOLNEJ.....	42
TABELA NR 7:	WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W PUP LIMANOWA WEDŁUG STANU NA 31 MARCA 2006 R.	45
TABELA NR 8:	STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA	45
TABELA NR 9:	STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W LIMANOWEJ WG STAŻU PRACY	46
TABELA NR 10:	STATYSTYKA ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA NA TERENIE POWIATU LIMANOWSKIEGO W TYM MIASTA I GMINY MSZANA DOLNA, LATACH 2004 – 2005. PRZESTĘPCZOŚĆ – WYBRANE KATEGORIE PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH.....	52
TABELA NR 11:	STATYSTYKA WYKROCZEŃ NA TERENIE POWIATU LIMANOWSKIEGO, W TYM NA OBSZARZE MIASTA I GMINY MSZANA DOLNA, LATACH 2004 – 2005.....	52
TABELA NR 12:	ZDARZENIA DROGOWE NA TERENIE DZIAŁANIA KOMISARIATU POLICJI MSZANA DOLNA	53
TABELA NR 13:	ZGŁOSZONE PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO RODZINIE NA TERENIE DZIAŁANIA POWIATU LIMANOWSKIEGO I KOMISARIATU POLICJI MSZANA DOLNA, W LATACH 2004 - 2005.....	53
TABELA NR 14:	INTERWENCJE POLICYJNE „DOMOWE” NA TERENIE DZIAŁANIA POWIATU LIMANOWSKIEGO I KOMISARIATU POLICJI MSZANA DOLNA, W LATACH 2004 – 2005	53
TABELA NR 15:	ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE W OBRĘBIE PROBLEMATYKI SPOŁECZNEJ ZLOKALIZOWANE W POWIECIE LIMANOWSKIM	69
TABELA NR 16:	ZESTAWIENIE CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH W RAMACH STARTEGO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MSZANA DOLNA	57

6.2 Wykaz wykresów:

WYKRES NR 1:	ŚREDNIA LICZBA MIESZKAŃCÓW NA 1 PRACOWNIKA SOCJALNEGO W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM.....	22
WYKRES NR 2:	LICZBA LUDNOŚCI W POLSCE W LATACH 1990 – 2004.....	32
WYKRES NR 3:	RODZINY OBJĘTE POMOCĄ GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MSZANIE DOLNEJ, W LATACH 2002 – 2005.....	37
WYKRES NR 4:	PORÓWNANIE WYDATKÓW NA POMOC SPOŁECZNĄ DO WYDATKÓW OGÓŁEM BUDŻETU GMINY MSZANA DOLNA W LATACH 2000 - 2006	40
WYKRES NR 5:	GŁÓWNE PRZYCZYNY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE MSZANA DOLNA W ROKU 2004 43	
WYKRES NR 6:	GŁÓWNE PRZYCZYNY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ W MAŁOPOLSCE W 2004 ROKU. 43	
WYKRES NR 7:	WSKAŹNIK PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2004 ROKU.....	64

6.3 Wykaz schematów

SCHEMAT NR 1:	PROCES PLANOWANIA STRATEGICZNEGO POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE MSZANA DOLNA . 8	
---------------	--	--